

LIETUVOS RESPUBLIKOS UŽSIENIO REIKALŲ MINISTERIJA

2024 METŲ VEIKLOS ATASKAITA

2025-03-14

Vilnius

TURINYS

VADOVO PRANEŠIMAS	4
I SKYRIUS	6
STRATEGINIŲ IR VEIKLOS TIKSLŲ ĮGYVENDINIMAS	6
II SKYRIUS	12
PROGRAMŲ ĮGYVENDINIMAS	12
UŽSIENIO POLITIKOS FORMAVIMO IR ĮGYVENDINIMO PROGRAMA	14
Atstovavimas Lietuvos interesams Europos Sąjungoje	14
<i>Lietuvos prioritetai Europos Sąjungoje</i>	14
<i>ES 20-metis</i>	16
<i>Pasirengimas pirmininkauti ES Tarybai 2027 m.</i>	17
Tarptautinės teisės iniciatyvos užkardyti agresorius	17
Sankcijų politika	19
Transatlantinis bendradarbiavimas ir saugumo politika	21
Atstovavimas Lietuvai tarptautinėse organizacijose	23
<i>Pirmininkavimas Europos Tarybos Ministrų Komitetui</i>	23
<i>Veikla tarptautinėse organizacijose</i>	24
<i>Demokratijos plėtros iniciatyvos</i>	26
Santykiai su Europos valstybėmis	27
Rytų kaimynystės politika ir santykiai su Vidurio Azijos šalimis	28
Lietuvos interesai Indijos ir Ramiojo vandenynų regione	30
Lietuvos interesai Lotynų Amerikoje, Afrikoje ir Artimuosiuose Rytuose	32
Atstovavimas Lietuvos ekonominiams interesams užsienyje	33
<i>Ekonominė diplomatija</i>	33
<i>Prekybos politika</i>	34
<i>Veikla tarptautinėse ekonominėse organizacijose</i>	35
<i>Ekonominio saugumo interesų užtikrinimas</i>	36
Vystomasis bendradarbiavimas	36
Diasporos politikos įgyvendinimas	39
Lietuvos matomumas ir strateginė komunikacija	41
Kultūrinė diplomatija	42
Diplomatų Lozoraičių metai	43
Istorinės atminties diplomatija ir paveldo išsaugojimas	44
Užsienio politikos planavimas ir mokslas	45
Bendradarbiavimas su Lietuvos savivaldybėmis	46
UŽSIENIO POLITIKOS FORMAVIMO IR ĮGYVENDINIMO PROGRAMOS APIBENDRINIMAS	46

UŽSIENIO REIKALŲ MINISTERIJOS VALDYMO PROGRAMA.....	49
Su ministerijos kompetencija susiję teisės klausimai	50
Konsulinė veikla.....	51
Valstybinis protokolas.....	52
Veiklos efektyvumo gerinimas.....	54
<i>Žmogiškųjų išteklių valdymas</i>	<i>54</i>
<i>Diplomatinės tarnybos sauga</i>	<i>55</i>
<i>IT sritis</i>	<i>55</i>
<i>Investicinis projektas</i>	<i>56</i>
<i>Turto valdymas</i>	<i>56</i>
<i>Dokumentų valdymas</i>	<i>57</i>
<i>Viešieji pirkimai</i>	<i>57</i>
<i>Vidaus auditas ir kontrolė</i>	<i>58</i>
<i>Tvarios diplomatijos projektas</i>	<i>58</i>
UŽSIENIO REIKALŲ MINISTERIJOS VALDYMO PROGRAMOS	59
APIBENDRINIMAS	59

VADOVO PRANEŠIMAS

2024-ieji visai mūsų diplomatinei tarnybai reišė besitęsiančius geopolitinius iššūkius, pasiektus laimėjimus ir valstybės ateitį lėmusių svarbių įvykių minėjimus, – Lietuva šventė savo narystės Europos Sąjungoje ir NATO 20-mečius.

Praėjusiais metais toliau rėmėme Ukrainos kovą su brutalia, tarptautinės teisės normas ir principus laužančia Rusijos agresija. URM aktyviai telkė tarptautinės bendruomenės paramą iniciatyvoms, kurių tikslas – užtikrinti Rusijos ir Baltarusijos režimų atsakomybę už jų vykdomus tarptautinius nusikaltimus. 2024 m. vyko intensyvūs aukščiausiųjų Lietuvos ir Ukrainos pareigūnų susitikimai ir vizitai, įskaitant naujosios Vyriausybės išvažiuojamąjį posėdį

Kyjive 2024 m. gruodžio 20 d., taip pat skyrėme 12 mln. eurų Ukrainos atstatymo projektams (atstatyta mokykla ir darželis Borodiankos miestelyje, atnaujinta mokykla Snihurivkos mieste, baigta radiacinės slėptuvės Irpinėje statyba), buvo pasirašyta dvišalė sutartis su Ukraina dėl bendradarbiavimo saugumo srityje.

Parama Ukrainai aktyviai telkta ir europiniu lygmeniu. Lietuva svariai prisidėjo rengiant tris ES priimtus sankcijų Rusijai paketus; pirmininkaujant Europos Tarybos (ET) Ministrų Komitetui daug dėmesio skirta paramos Ukrainai klausimams; priimta deklaracija dėl veiksmingo Specialaus tribunolo agresijos nusikaltimui tirti įsteigimo; išibėgėjo Rusijos agresijos prieš Ukrainą padarytos žalos registro veikla; intensyviomis Lietuvos diplomatinėmis pastangomis 2024 m. birželį surengtos pirmosios ES tarpvyriausybines konferencijos su Ukraina ir Moldova dėl jų narystės ES.

Toliau rėmėme stiprius transatlantinius ryšius, skatinome ES ir JAV bendradarbiavimą. JAV išlieka pagrindinė Lietuvos strateginė partnerė, tęsiasi glaudus bendradarbiavimas su JAV pareigūnais ir politikais, išplėsti kontaktai su JAV analitikų centrais, vyksta parengiamieji JAV rotacinio karių bataliono dislokavimo Lietuvoje darbai. Vyriausybė patvirtino URM parengtas Lietuvos santykių su JAV strategines gaires ir jų įgyvendinimo veiksmų planą, toliau bus stiprinamas ir gilinamas mūsų valstybių bendradarbiavimas saugumo, ekonomikos ir švelniosios galios srityse.

NATO viršūnių susitikime Vašingtone priimti Lietuvai svarbūs sprendimai, kurie sustiprins mūsų šalies saugumą, – skiriama pajėgų naujiems NATO gynybos planams, nuspręsta Baltijos regione įgyvendinti rotacinės oro gynybos modelį. Siekdami tvirtesnio ES ir NATO atsako į Rusijos keliamas hibridines grėsmes, mūsų diplomatai parengė koordinuoto ES atsako į Rusijos hibridinę kampaniją priemonių sąrašą.

Lietuvai ruošiantis priimti gyvybiškai svarbią Vokietijos kariuomenės brigadą Lietuvoje, URM diplomatai aktyviai prisidėjo prie naujojo Lietuvos ir Vokietijos vyriausybių susitarimo dėl bendradarbiavimo gynybos srityje, buvo parengtos ir Vyriausybės patvirtintos Lietuvos ir Vokietijos santykių strateginės gairės.

Lietuva toliau aktyviai dalyvavo formuojant ES ekonomikos ir finansų politiką, skyrė daug dėmesio finansų sąjungai stiprinti, taip pat ES apsirūpinimo energijos ištekliais iš patikimų šaltinių, vidaus rinkos stiprinimo ir Europos konkurencingumo skatinimo klausimams.

Startavo ir kiti ateičiai svarbūs darbai. URM pradėjo parengiamuosius ypatingos svarbos uždavinio – Lietuvos pirmininkavimo ES Tarybai 2027 m. veiksmus. Šiam tikslui sudarytas veiksmų planas, pradėtos formuoti atsakingų žmonių komandos.

Ekonominės diplomatijos srityje URM diplomatai savo pastangomis prisidėjo prie užsienio kompanijų investicinių projektų įgyvendinimo Lietuvoje ir ekonominių santykių su svarbiomis rinkomis plėtros. Galime pasidžiaugti vis augančiu lietuviškos kilmės prekių eksportu, kuris 2024 m. pasiekė 24,5 mlrd. Eurų apimtį.

Vis svarbesnis diplomatinis baras – Indijos ir Ramiojo vandenynų regionas. Stiprintos partnerystės su Japonija, Pietų Korėja, Australija ir Naująja Zelandija, tęsiami ekonominiai santykiai su Taiwanu ir kitomis valstybėmis. Ketinama ir toliau aktyviai plėtoti diplomatinę veiklą šioje pasaulio dalyje, įgyvendinant 2024 m. patvirtintą pirmąjį Indijos ir Ramiojo vandenynų regiono veiksmų planą.

Lietuva tęsė aktyvią veiklą Jungtinių Tautų organizacijoje: nuosekliai telkėme politinę paramą Ukrainai ir siekiui užtikrinti Rusijos atsakomybę už agresiją, JT Žmogaus teisių taryboje aktyviai kėlėme Rusijos daromų nusizengimų Ukrainoje klausimą, taip pat skirta dėmesio moterų, neįgaliųjų teisių temoms.

Labai svarbi URM veiklos sritis – Lietuvos diasporos politika. Toliau skatinome diasporos lietuvius grįžti gyventi į Tėvynę ir džiaugiamės, kad penkerius metus iš eilės į Lietuvą daugiau Lietuvos piliečių sugrįžo, nei išvyko. Taip pat kryptingai veikėme stiprindami lietuvių bendruomenes užsienyje, populiarindami lituanistinį švietimą, skatindami užsienyje gyvenančių piliečių įsitraukimą ir dalyvavimą 2024 m. vykusiuose rinkimuose.

Didžiausias Lietuvos kultūrinės diplomatijos pasiekimas – Lietuvos sezonas Prancūzijoje, įgyvendintas kartu su Kultūros institutu. Visus metus trukusi renginių programa sėkmingai ir plačiai pristatė Lietuvą Prancūzijos visuomenei, suteikė stiprų impulsą Lietuvos ir Prancūzijos santykiams. Paminėjome atmintinus iškilų Lietuvos diplomatų Lozoraičių metus, Dainų švenčių tradicijos Lietuvoje 100-metį, prisidėjome prie M. K. Čiurlionio 150-ųjų gimimo metinių minėjimo 2025 m. plano rengimo.

Nuolat besikeičianti pasaulio politinė ir saugumo padėtis pareikalaus dar daug ryžto ir darbų tęstinumo, bet esame pasirengę nuosekliai ir tvirtai atlaikyti galimas grėsmes. 2024 m. nuveikti darbai yra puikus įrodymas, kad Lietuvos diplomatai net ir sudėtingomis aplinkybėmis sugeba pelnyti Valstybei svarbių laimėjimų.

Užsienio reikalų ministras

Kęstutis Budrys

I SKYRIUS

STRATEGINIŲ IR VEIKLOS TIKSLŲ ĮGYVENDINIMAS

Užsienio politikos veiklos srities strateginis tikslas „Stiprinti Lietuvos įtaką pasaulyje ir ryšius su diaspora“, patvirtintas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2020 m. rugsėjo 9 d. nutarimu Nr. 998 „Dėl 2021–2030 metų Nacionalinio pažangos plano patvirtinimo“ (NPP 9 tikslas).

1 lentelė. *Strateginio tikslo „Stiprinti Lietuvos įtaką pasaulyje ir ryšius su diaspora“ poveikio rodiklis*

Poveikio rodiklis (matavimo vienetai)	Pradinė poveikio rodiklio reikšmė (metai)	Faktinės poveikio rodiklio reikšmės			Siektina poveikio rodiklio reikšmė (2024 m.)	Nacionaliniame pažangos plane nustatytos siektinos poveikio rodiklio reikšmės	
		2022	2023	2024		2025 m.	2030 m.
1	2	3	4	5	6	7	8
Lietuvos gyventojų dalis, mananti, kad Lietuvos interesų tarptautinėje bendruomenėje įgyvendinimas yra užtikrintas (procentai)	40 (2019)	NA*	NA*	NA*	NA*	51	55

* 2024 m. spalio 30 d. pakeitus Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimą Nr. 998 „Dėl 2021–2030 metų nacionalinio pažangos plano patvirtinimo“, šis poveikio rodiklis išbrauktas. Nuo 2022 m. apklausa nevykdoma.

Siekdama strateginio tikslo, Užsienio reikalų ministerija (toliau – URM) įgyvendino tris uždavinius: pažangos uždavinį „Stiprinti atstovavimą Lietuvos interesams tarptautinėje erdvėje ir diasporos politiką“ ir tęstinės veiklos uždavinius „Atstovauti Lietuvos interesams užsienyje ir tarptautinėse organizacijose“, „Sudaryti sąlygas veiksmingai, depolitizuotai, profesionaliai diplomatinei tarnybai“, taip pat [Aštuonioliktosios Vyriausybės programos nuostatų įgyvendinimo plano](#) (VPNIP) veiksmus, prisidėjo prie NPP 4 ir 10 tikslų įgyvendinimo.

2024 m. URM aktyviai visais įmanomais lygmenimis ir veiksmais tęsė paramą Ukrainai: vyko intensyvūs aukščiausiųjų Lietuvos ir Ukrainos politinių pareigūnų vizitai, įskaitant naujosios Lietuvos Vyriausybės išvažiuojamąjį posėdį Kyjive. Prisidėta prie finansinės paramos Ukrainai priemonės (angl. *Ukraine facility*) sukūrimo, ES karinės pagalbos misijos Ukrainai remti (EUMAM Ukraine) mandato pratęsimo, naujų sankcijų Rusijai ir Baltarusijai paketų patvirtinimo, naujų ES sankcijų režimų, susijusių su žmogaus teisių padėtimi Rusijoje ir šios valstybės veikla prieš ES priėmimo; aktyviai remta nuostata dėl papildomo pelno, gauto iš iššaldyto Rusijos turto, panaudojimo, dalyvauta tarptautiniuose formatuose dėl specialaus tarptautinio tribunolo dėl agresijos nusikaltimo prieš Ukrainą įsteigimo, tribunolo klausimas taip pat aktyviai keltas ES ir dvišaliuose susitikimuose. Aktyviai dalyvauta Rusijos agresijos prieš Ukrainą padarytos žalos registro veikloje, iniciatyviai įsitraukta į diskusijas dėl tarptautinio žalos kompensavimo mechanizmo steigimo antrojo etapo. Tarptautinėse organizacijose reguliariai kelti Rusijos teisinės atsakomybės už vykdomą agresiją prieš Ukrainą, politinės, karinės paramos ir humanitarinės pagalbos Ukrainai klausimai, siekta priimti sprendimus, skirtus riboti Rusijos ir Baltarusijos galimybes dalyvauti tarptautinių organizacijų veikloje, kovota su Rusijos skleidžiama dezinformacija.

URM prisidėjo ir rengė dvišales sutartis su Ukraina, įgalinančias greičiau ir efektyviau teikti paramą Ukrainai. Toliau socialinėje erdvėje telkta partnerių parama Ukrainai, skelbtos

kampanijos *Whatever Victory Takes, Words Matter, Russian War Crimes*, minėtos Ukrainai svarbios dienos. Per Vystomojo bendradarbiavimo ir humanitarinės pagalbos fondą (toliau – Fondas) 2024 m. Ukrainos atstatymo projektams skirta 12 mln. Eur: atstatytos ir atnaujintos mokyklos, vaikų darželis, baigta radiacinės slėptuvės statyba ir kt. Daug dėmesio skirta kitų šalių donorų įnašams į Fondą.

Intensyvios diplomatinės Lietuvos pastangos leido žengti realius žingsnius link Ukrainos ir Moldovos narystės ES, – 2024 m. birželį surengtos pirmosios ES tarpvyriausybines konferencijos su šiomis šalimis. Lietuvos pastangomis inicijuotas ES strategijos dėl kovos su Rusijos hibridinėmis grėsmėmis rengimas.

2024 m. Lietuva sėkmingai pirmininkavo Europos Tarybos (ET) Ministrų Komitetui (MK), – svarbiausias prioritetas buvo parama Ukrainai. Pasirašytas Lietuvos ir ET susitarimas dėl Europos Tarybos informacijos centro Baltarusijos žmonėms Vilniuje įkūrimo, žengti antrojo kompensavimo mechanizmo Reikalavimų vertinimo komisijos steigimo žingsniai, priimta Vilniaus deklaracija, atgaivinti ET socialinių teisių dimensiją, ir kt.

Gilintos strateginės partnerystės su JAV ir Vokietija: patvirtintos Lietuvos santykių su JAV ir su Vokietija strateginės gairės, santykių su JAV gairių įgyvendinimo 2025–2027 m. veiksmų planas. 2024 m. Lietuva pirmininkavo Baltijos Ministrų Tarybai ir Baltijos Asamblėjai, – pasirašytas susitarimas dėl vienodų kontrolės priemonių taikymo įgyvendinant ES sankcijas Rusijai ir Baltarusijai.

2024 m. įvyko didžiausias istorijoje dvišalių santykių su Prancūzija projektas – Lietuvos sezonas Prancūzijoje. Visus metus trukusi kultūrinė programa, apėmusi 300 renginių 80-yje Prancūzijos miestų, įvairiomis kultūros ir meno formomis, diskusijomis ir pristatymais supažindino Prancūzijos visuomenę su Lietuva.

Telktas dėmesys Indijos ir Ramiojo vandenynų regionui (IRVR), – 2024 m. patvirtintas pirmasis IRVR veiksmų planas ir įgyvendintos jame numatytos veiklos. Sėkmingai tęstas 2023–2025 m. veiksmų, stiprinant Lietuvos ir Japonijos strateginę partnerystę, plano įgyvendinimas.

2024 m. patvirtintas Lietuvos pasirengimo pirmininkauti ES Tarybai 2027 m. veiksmų planas ir įgyvendinti šiame plane numatyti veiksmai.

Sustiprintas ekonominis atstovavimas Lietuvos diplomatinėse atstovybėse Izraelyje ir Kanadoje, – įsteigtos naujos diplomatų, atliekančių ekonomines funkcijas, pareigybės. Pagrindiniai ekonominės diplomatijos tinklo uždaviniai – aktyviai plėsti aukštos pridėtinės vertės prekių ir žinioms imlių paslaugų eksportą, ypatingas dėmesys skirtas Lietuvos gynybos pramonės plėtrai. Vilniuje surengta tarptautinio lygio konferencija „Atsparios ekonomikos kūrimas ir pasipriešinimas ekonominei prievartai“.

2024 m. įgyvendinant diasporos politiką, daug dėmesio skirta „Sugrįžtančios Lietuvos“ idėjai, – įgyvendinti, puoselėti lietuvių vienijančią tautinę tapatybę, telkti Lietuvos piliečius dalyvauti 2024 m. rinkimuose. Ministerijoje įkurtas „Grįžtu LT“ konsultacijų centras.

2024-aisiais buvo minimi ES ir NATO narysčių dvidešimtmetis, diplomatų Lozoraičių metai. URM koordinavo Lietuvos institucijų 20-mečiui Europos Sąjungoje ir diplomatų Lozoraičių metams skirtas veiklas, kartu su Lietuvos diplomatinėmis atstovybėmis įgyvendino šiems metams ir NATO 20-mečiui skirtus projektus.

Siekiant ginti ministerijos darbuotojų interesus ir stiprinti socialines garantijas, pirmą kartą URM istorijoje pasirašyta ministerijos ir darbuotojų profesinės sąjungos kolektyvinė sutartis.

II SKYRIUS PROGRAMŲ ĮGYVENDINIMAS

1 lentelė. Valstybės veiklos srityse įgyvendinamos programos, pažangos ir tęstinės veiklos uždaviniai, jų asignavimai ir kitos lėšos bei poveikio rodikliai

Valstybės veiklos sritys, programos, pažangos arba tęstinės veiklos uždavinio, poveikio rodiklio kodas	Valstybės veiklos sritys, programos, pažangos arba tęstinės veiklos uždavinio, poveikio rodiklio pavadinimas	Asignavimai ir kitos lėšos (tūkst. Eur)				Poveikio rodiklių reikšmės						
		Planas (įskaitant patikslinimus)	Vykdymas	Plano įvykdymo proc.	Vykdymas nuo pažangos uždavinio įgyvendinimo pradžios	Faktinė poveikio rodiklio reikšmė		Siektina poveikio rodiklio reikšmė	Faktinė poveikio rodiklio reikšmė	Poveikio rodiklio pasiekimo proc.	Siektina poveikio rodiklio reikšmė	
						2022 metais	2023 metais				2024 metais	2024 metais
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
14	Užsienio politikos valstybės sritis	138 086,4	130 713,0	94,66								
14-001	Užsienio politikos formavimo ir įgyvendinimo programa	37 255,0 ¹	36 414,1	97,74								
14-001-09-01	Pažangos uždavinys <i>Stiprinti atstovavimą Lietuvos interesams tarptautinėje erdvėje ir diasporos politiką</i>	18 520,0	18 000,0	97,19	29,05 mln. nuo 2023-01 / 20,84 mln. nuo 2023-10							
E-14-001-09-01-01	Poveikio rodiklis <i>Lietuvos vieta koalicinio valentingumo indekse</i>					NA	NA	NA	NA ²	NA	18	17

¹ 14-001 funkcijų programos patvirtintas planas – 18 845 tūkst. Eur, patikslintas – 37 255 tūkst. Eur: 2024 m. papildomai URM skirta 18 mln. Eur Vystomojo bendradarbiavimo ir humanitarinės pagalbos fondui (pažangos priemonė 14-001-09-01-03 „Stiprinti vystomojo bendradarbiavimo sistemos, didinančios Lietuvos minkštąją galią, veiksmingumą“) Ukrainos infrastruktūros atstatymo projektams; 310 tūkst. Eur persikirstyta iš 14.002 valdymo programos į 14.001 funkcijų programą, – perskirti asignavimai panaudoti URM užsienio politikos tikslams įgyvendinti, tokių prioritetinių renginių, kaip Demokratijos ateities forumas, konferencijos „Atsparios ekonomikos kūrimas ir pasipriešinimas ekonominei prievartai“, ir kitoms išlaidoms padengti.

² Rodiklis nebeskaiciuojamas.

Valstybės veiklos srities, programos, pažangos arba tęstinės veiklos uždavinio, poveikio rodiklio kodas	Valstybės veiklos srities, programos, pažangos arba tęstinės veiklos uždavinio, poveikio rodiklio pavadinimas	Asignavimai ir kitos lėšos (tūkst. Eur)				Poveikio rodiklių reikšmės						
		Planas (įskaitant patikslinimus)	Vykdymas	Plano įvykdymo proc.	Vykdymas nuo pažangos uždavinio įgyvendinimo pradžios	Faktinė poveikio rodiklio reikšmė		Siektina poveikio rodiklio reikšmė	Faktinė poveikio rodiklio reikšmė	Poveikio rodiklio pasiekimo proc.	Siektina poveikio rodiklio reikšmė	
						2022 metais	2023 metais				2024 metais	2024 metais
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
	<i>(tarp ES valstybių narių) (vieta)</i>											
E-14-001-09-01-02	<i>Oficialiosios paramos vystymuisi kriterijus atitinkančių vystomojo bendradarbiavimo veiklų finansavimo apimtis, dalis nuo bendrųjų nacionalinių pajamų (procentai)</i>					0,36 (2022)	0,28 (2023)	0,2 (2024)	-	77,8 ³	0,22	0,33
E-14-001-09-01-03	<i>Užsienio lietuvių, įsitraukusių į Lietuvos gyvenimą ir gerovės joje kūrimą, dalis (procentai)</i>					57 (2022)	66,8 (2023)	66 (2024)	64,1	96	55	60
E-14-001-09-01-04	<i>Lietuvos ir Lietuvos atstovų, išrinktų į tarptautinių organizacijų vadovaujamam ar ekspertines pareigas, skaičius (vienetai)</i>					8 (2022)	9 (2023)	9 (2024)	13	144,4	10	12

³ Rodiklio pasiekimo procentas pateikiamas pagal 2022 m. ir 2023 m. duomenis, nes 2024 m. duomenys bus pateikiami tik 2025 m. balandžio mėn.

Valstybės veiklos srities, programos, pažangos arba tęstinės veiklos uždavinio, poveikio rodiklio kodas	Valstybės veiklos srities, programos, pažangos arba tęstinės veiklos uždavinio, poveikio rodiklio pavadinimas	Asignavimai ir kitos lėšos (tūkst. Eur)				Poveikio rodiklių reikšmės						
		Planas (įskaitant patikslinimus)	Vykdymas	Plano įvykdymo proc.	Vykdymas nuo pažangos uždavinio įgyvendinimo pradžios	Faktinė poveikio rodiklio reikšmė		Siektina poveikio rodiklio reikšmė	Faktinė poveikio rodiklio reikšmė	Poveikio rodiklio pasiekimo proc.	Siektina poveikio rodiklio reikšmė	
						2022 metais	2023 metais				2024 metais	2024 metais
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
14-001-11-01	Tęstinės veiklos uždavinys <i>Atstovauti Lietuvos interesams užsienyje ir tarptautinėse organizacijose</i>	18 735,0	18 414,1	98,29								
E-01-001-11-01-01 R-14-001-11-01-01	Poveikio rodiklis <i>Politinės iniciatyvos ir aukšto lygmens susitikimai transatlantiniams santykiams stiprinti (vienetai)</i>					18 (2022)	21 (2023)	5 (2024)	20	95,2		
1. Lietuvos Respublikos valstybės biudžetas, iš viso		37 255,0	36 414,1	97,74								
iš jo:		37 255,0	36 414,1	97,74								
1.1. valstybės biudžeto lėšos												
1.2. bendrojo finansavimo lėšos												
1.3. Europos Sąjungos ir kitos tarptautinės finansinės paramos lėšos												
1.4. pajamų įmokos ir kitos pajamos												
2. Kiti šaltiniai, išskyrus valstybės valdomų įmonių lėšas ir valstybės kontroliuojamų viešųjų įstaigų lėšas												

Valstybės veiklos srities, programos, pažangos arba tęstinės veiklos uždavinio, poveikio rodiklio kodas	Valstybės veiklos srities, programos, pažangos arba tęstinės veiklos uždavinio, poveikio rodiklio pavadinimas	Asignavimai ir kitos lėšos (tūkst. Eur)				Poveikio rodiklių reikšmės						
		Planas (įskaitant patikslinimus)	Vykdymas	Plano įvykdymo proc.	Vykdymas nuo pažangos uždavinio įgyvendinimo pradžios	Faktinė poveikio rodiklio reikšmė		Siektina poveikio rodiklio reikšmė	Faktinė poveikio rodiklio reikšmė	Poveikio rodiklio pasiekimo proc.	Siektina poveikio rodiklio reikšmė	
						2022 metais	2023 metais				2024 metais	2024 metais
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
(Europos Sąjungos finansinė parama projektams įgyvendinti ir kitos teisėtai gautos lėšos, nurodant atskirus šaltinius)												
Iš viso 14-001 programai (1 + 2)		37 255,0	36 414,1	97,74								
14-002	Užsienio reikalų ministerijos valdymo programa	100 831,4	94 298,9	93,52								
14-002-12-01	Tęstinės veiklos uždavinys <i>Sudaryti sąlygas veiksmingai, depolitizuotai, profesionaliai diplomatinei tarnybai</i>	100 831,4	94 298,9	93,52								
14-002-12-01-01	Bendras pasitenkinimo darbu indeksas						7,15	7,2	- ⁴	-		
1. Lietuvos Respublikos valstybės biudžetas, iš viso		100 831,4	94 298,9	93,52								
iš jo:												
1.1. valstybės biudžeto lėšos		100 806,4	94 281,5	93,52								
1.2. bendrojo finansavimo lėšos												

⁴ 2024 m. rodiklis neskaičiuotas, nes Įsitraukimo į darbą tyrimo nebuvo atliekama.

Valstybės veiklos sritys, programos, pažangos arba tęstinės veiklos uždavinio, poveikio rodiklio kodas	Valstybės veiklos sritys, programos, pažangos arba tęstinės veiklos uždavinio, poveikio rodiklio pavadinimas	Asignavimai ir kitos lėšos (tūkst. Eur)				Poveikio rodiklių reikšmės						
		Planas (įskaitant patikslinimus)	Vykdymas	Plano įvykdymo proc.	Vykdymas nuo pažangos uždavinio įgyvendinimo pradžios	Faktinė poveikio rodiklio reikšmė		Siektina poveikio rodiklio reikšmė	Faktinė poveikio rodiklio reikšmė	Poveikio rodiklio pasiekimo proc.	Siektina poveikio rodiklio reikšmė	
						2022 metais	2023 metais				2024 metais	2024 metais
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1.3. Europos Sąjungos ir kitos tarptautinės finansinės paramos lėšos												
1.4. pajamų įmokos ir kitos pajamos		25,0	17,4	69,38								
2. Kiti šaltiniai, išskyrus valstybės valdomų įmonių lėšas ir valstybės kontroliuojamų viešųjų įstaigų lėšas (Europos Sąjungos finansinė parama projektams įgyvendinti ir kitos teisėtai gautos lėšos, nurodant atskirus šaltinius)												
Iš viso 14-002 programai (1 + 2)		100 831,4	94 298,9	93,52 ⁵								
Iš viso 14 valstybės veiklos sričiai (1 + 2)		138 086,4	130 713,0	94,66								

⁵ Lietuvos diplomatinėms atstovybėms pervesta 5,31 proc. pereinamojo likučio.

UŽSIENIO POLITIKOS FORMAVIMO IR ĮGYVENDINIMO PROGRAMA

Ministerijos strateginiam tikslui (NPP-09) „Stiprinti Lietuvos įtaką pasaulyje ir ryšius su diaspora“ pasiekti iškeltas pažangos uždavinys „Stiprinti atstovavimą Lietuvos interesams tarptautinėje erdvėje ir diasporos politiką“ ir tęstinės veiklos uždavinys „Atstovauti Lietuvos interesams užsienyje ir tarptautinėse organizacijose“.

Pažangos uždavinio įgyvendinimo stebėsenai nustatyti keturi poveikio rodikliai:

E-14-001-09-01-01. Lietuvos vieta koalicinio valentingumo indekse (tarp ES valstybių narių) (vieta) ⁶
E-14-001-09-01-02. Oficialios paramos vystymuisi kriterijus atitinkančių vystomojo bendradarbiavimo veiklų finansavimo apimtis, dalis nuo bendrųjų nacionalinių pajamų (procentai)
E-14-001-09-01-03. Užsienio lietuvių, išitraukusių į Lietuvos gyvenimą ir gerovės joje kūrimą, dalis (procentai)
E-14-001-09-01-04. Lietuvos ir Lietuvos atstovų, išrinktų į tarptautinių organizacijų vadovaujamas ar ekspertines pareigas, skaičius (vienetai)

Tęstinės veiklos uždaviniui „Atstovauti Lietuvos interesams užsienyje ir tarptautinėse organizacijose“ numatytas rezultato rodiklis:

R-14-001-11-01-01. Politinės iniciatyvos ir aukšto lygmens susitikimai transatlantiniams santykiams stiprinti (vienetai)

Atstovavimas Lietuvos interesams Europos Sąjungoje

Lietuvos prioritetai Europos Sąjungoje

2024 m. Lietuvos prioritetams ES darbotvarkėje ir toliau didelę įtaką darė tebesitęsianti Rusijos karinė agresija prieš Ukrainą. ES Tarybai pirmininkavusios Belgijos (I pusmetį) programoje visapusiškos paramos Ukrainai užtikrinimas buvo vienas iš pagrindinių uždavinių, bet šių klausimų svarstymą pasunkino II pusmetį vykęs Vengrijos pirmininkavimas ES Tarybai. 2024 m. pagrindiniai Lietuvos prioritetai Europos Sąjungoje buvo: parama Ukrainai, kovojančiai su Rusijos agresija; ES plėtra ir institucinės reformos; ES ekonomikos ir finansų sistema ir ES daugiametė finansinė programa; energetinės nepriklausomybės užtikrinimas; vidaus rinkos stiprinimas, ES konkurencingumo skatinimas.

I prioritetas: Parama Ukrainai, kovojančiai su Rusijos agresija. 2024 m. Lietuva telkė ES paramą Ukrainai Užsienio reikalų tarybos (URT) posėdžiuose ir dvišaliuose susitikimuose su ES valstybėmis narėmis. 2024 m. įvyko 10 formalių URT, 2 neformalūs ES užsienio reikalų ministrų susitikimai (*Gymnich meeting*), 1 neformalus ES užsienio reikalų ministrų susitikimas Niujorke ir 2 neformalios ES užsienio reikalų ministrų vaizdo konferencijos (dėl Irano ir Libano).

Lietuva aktyviai ragino ES šalis teikti Ukrainai ilgalaikę ir pakankamą karinę paramą, visų pirma per Europos taikos priemonę (EPF), siekiant įgyvendinti 2024 m. kovo 18 d. prie EPF įsteigto Ukrainos paramos fondo tikslus, tęsti ir stiprinti ES karinės pagalbos misijos Ukrainai remti (EUMAM *Ukraine*) mandatą atsižvelgiant į Ukrainos poreikius, stiprinti ES ir Ukrainos gynybos pramonių bendradarbiavimą ir suderinamumą. ES pastangas remti Ukrainą 2024 m. labai pasunkino Vengrijos pirmininkavimas ES Tarybai II pusmetį (pirmininkaujančioji šalis blokavo 6,6 mlrd. EPF karinę paramą Ukrainai). Lietuva siekė

⁶ Rodiklis nebeskaiciuojamas.

užtikrinti ilgalaikę ES finansinę ir politinę paramą bei reformų skatinimą, siekiant Ukrainos integracijos į ES, taip pat aktyviai rėmė papildomo pelno, gauto iš įšaldyto Rusijos turto, panaudojimą, ES sprendimus, įgyvendinančius G7 (*Group of 7*) politinį sutarimą teikti Ukrainai finansinę paramą, ir ragino ES pradėti svarstyti viso įšaldyto Rusijos turto panaudojimo Ukrainos reikmėms klausimą. Lietuva aktyviai dirbo siekdama stiprinti ES sankcijas Rusijai, Baltarusijai, Iranui ir Šiaurės Korėjai, kovoti su sankcijų, įskaitant sankcijas Kinijos bendrovėms, apėjimu. 2024 m. priimti nauji sankcijų paketai – trys Rusijai ir vienas Baltarusijai. Lietuva skatino siekti Rusijos vadovybės atsakomybės, tęsti Rusijos ir Baltarusijos tarptautinę izoliaciją ir aktyviai telkti globalią paramą Ukrainai. Visa tai atsispindi 2024 m. birželio 27 d. ES ir Ukrainos susitarime⁷. Lietuvos pastangomis 2024 m. birželio mėn. inicijuotas ES strategijos dėl kovos su Rusijos hibridinėmis grėsmėmis rengimas. Lietuvos ir bendraminčių šalių pastangomis 2024 m. spalio 8 d. sukurtas naujas ES sankcijų režimas dėl Rusijos destabilizuojamųjų veikslių globaliu mastu.

II prioritetas. ES plėtra ir institucinės reformos. 2024 m. birželio 25 d. įvyko pirmosios ES ir Ukrainos bei ES ir Moldovos tarpvyriausybinių konferencijų, kurių metu pradėtos derybos dėl Ukrainos ir Moldovos stojimo į ES. Po šių konferencijų pradėtas Ukrainos ir Moldovos teisės aktų atitikties ES *acquis* peržiūros procesas. 2024 m. taip pat įvyko tarpvyriausybinių ES ir Albanijos (pradėtos derybos I ir VI derybinių skyrių grupėse) ir ES ir Juodkalnijos (uždaryti 3 derybiniai skyriai) konferencijos. Lietuva įvairiomis formatais telkė bendraminčių paramą ES plėtros klausimams: neformalios Talino draugų grupės⁸ šalių susitikimai Vilniuje ir Varšuvoje; 2024 m. vasario 19 d. – neformalus Lietuvos užsienio reikalų viceministro organizuotas pasitarimas⁹ dėl ES derybų su Ukraina ir Moldova pradžios. Kitos priemonės: 2024 m. lapkričio 24 d. Vilniuje URM surengta konferencija „ES plėtra: skubiai negalima lėtai“, inicijuota ir dalyvauta kitose tarptautinio lygio diskusijose ir konferencijose.

III prioritetas. ES ekonomikos ir finansų sistema ir ES daugiametė finansinė programa. 2024 m. vasario 1 d. neeiliniame Europos Vadovų Tarybos susitikime patvirtintas sprendimas dėl 2021–2027 m. ES daugiametės finansinės programos (DFP) peržiūros¹⁰: 64,6 mlrd. Eur papildomo 2021–2027 m. ES ilgalaikio biudžeto finansavimo, skirto ribotam skaičiui prioritetinių sričių: finansinės paramos Ukrainai priemonei (angl. *Ukraine facility*) 50 mlrd. Eur (iš jų 17 mlrd. Eur dotacijų ir 33 mlrd. Eur paskolų), migracijai ir sienų valdymui – 2 mlrd. Eur, kaimynystės šalims ir pasauliui – 7,6 mlrd. Eur, Europos gynybos fondui pagal naują Europos strateginių technologijų platformos (STEP) priemonę – 1,5 mlrd. Eur, lankstumo priemonei – 2 mlrd. Eur, solidarumo ir neatidėliotinos pagalbos rezervui – 1,5 mlrd. Eur.

2024 m. Lietuva toliau aktyviai dalyvavo formuojant ES ekonomikos ir finansų politiką, skirdama dėmesio finansų sąjungai stiprinti, ES nuosavų išteklių reformai, paramai Ukrainai ir kt. Lietuva toliau teikė paramą Bankų sąjungos ir Kapitalo rinkų sąjungos stiprinimui, siekiant didesnio finansinio stabilumo ir integracijos ES. Lietuva dalyvavo diskusijose dėl naujų nuosavų ES biudžeto išteklių, siekdama užtikrinti sąžiningą ir efektyvų finansavimo mechanizmą.

⁷ Visas tekstas [eu-ukraine-security-commitments-en.pdf](#)

⁸ Talino draugų grupei priklauso Lietuva, Latvija, Estija, Suomija, Švedija, Austrija, Čekija, Vengrija, Italija, Lenkija, Rumunija, Slovėnija, Slovakija, Ispanija, Kroatija.

⁹ Dalyvavo Estijos, Latvijos, Danijos, Lenkijos, Švedijos, Suomijos, Rumunijos ir Čekijos Bendrosios reikalų tarybos ministrai.

¹⁰ Pradiniame variante nustatyta didžiausia išlaidų suma yra 1 074 mlrd. Eur. Daugiau informacijos [ES daugiametė finansinė programa \(2021–2027 m.\) | EUR-Lex](#)

IV prioritetas. Energetinės nepriklausomybės užtikrinimas. 2024 m. energetikos srityje Lietuva daugiausia dėmesio skyrė ES apsirūpinimo energijos ištekliais iš patikimų šaltinių klausimui: ES energetikos ministrų taryboje, remiama šalių bendraminčių, Lietuva ragino imtis teisinių veiksmų stabdant suskystintų gamtinių dujų (SGD) importą iš Rusijos į ES; taip pat Taryboje buvo diskutuojama dėl tolesnių veiksmų siekiant mažinti ES priklausomybę nuo Rusijos iškastinio kuro. Tarptautinėje energetikos agentūroje Lietuva inicijavo Ukrainos draugų priemonę, kurios tikslas – užtikrinti ilgalaikę paramą Ukrainos energetikos sistemai. Nuo karo Ukrainoje pradžios Lietuva išliko tvirta Ukrainos energetikos sektoriaus rėmėja, – suteikta daugiau nei 67 mln. Eur.

V prioritetas. Vidaus rinkos stiprinimas, ES konkurencingumo skatinimas. Vidaus rinkos stiprinimas ir Europos konkurencingumo skatinimas 2024 m. išliko vienu pagrindinių Europos Komisijos ir visų ES valstybių narių, įskaitant Lietuvą, prioritetu. 2024 m. balandžio mėn. parengta buvusio Italijos ministro E. Lettos ataskaita apie ES bendrosios rinkos ateitį, 2024 m. rugsėjo mėn. – buvusio Europos centrinio banko (ECB) prezidento M. Draghio ataskaita apie ES konkurencingumo ateitį. Pagal jo pateiktus pasiūlymus 2024 m. lapkričio 8 d. priimta Budapešto deklaracija dėl naujojo Europos konkurencingumo susitarimo.

2024 m. įvyko Europos Parlamento rinkimai, patvirtinta naujoji Europos Komisijos (EK) sudėtis. Lietuvos deleguotam komisarui A. Kubiliui buvo paskirtas itin atsakingas Europos gynybos ir kosmoso komisarų portfelis. 2024 m. toliau vyko pasirengimo atjungti Baltijos šalių elektros sistemą nuo IPS/UPS sistemos ir 2025 m. sinchronizuoti su žemyninės Europos tinklu darbai. 2024 m. patvirtintas ir įsigaliojo Naujasis migracijos ir prieglobsčio paktas, o EK patvirtino, kad valstybės narės, reaguodamos į migracijos instrumentalizaciją, gali nukrypti nuo ES *acquis*, jei kyla grėsmių nacionaliniam saugumui. URM koordinavo pastangas išlaikyti ES darbotvarkėje Lietuvos prioritetus ir kitus Lietuvai svarbius klausimus, teikė juos svarstyti susitikimuose su ES ir valstybių narių pareigūnais.

ES 20-metis

1 paveikslas. ES dvidešimtmečio emblema.

Šaltinis: URM duomenys

URM, įgyvendindama Lietuvos Respublikos Seimo 2023 m. kovo 28 d. nutarimą Nr. XIV-1859 „Dėl 2024 metų paskelbimo NATO ir Europos Sąjungos, Dainų šventės bei Diplomato Lozoraičių metais“ ir Vyriausybės 2023 m. gruodžio 20 d. nutarimą Nr. 1024 „Dėl NATO ir Europos Sąjungos metų minėjimo 2024 metais plano patvirtinimo“, koordinavo Lietuvos institucijų ES metams skirtas [57 veiklas](#) ir pati įgyvendino šiai progai skirtus projektus. Minint ES 20-metį, tikslas buvo ne tik apžvelgti, bet ir įprasminti per 20 narystės metų pasiektus laimėjimus ir didinti visuomenės supratimą apie ES.

Be tokių tradicinių URM renginių, kaip projektas „Atgal į mokyklą“ (aplankytos 235 mokyklos) ir gegužės 9 d. ES vėliavos pakėlimo Lukiškių aikštėje ceremonija, organizavimo, URM įgyvendino šias ES 20-mečio iniciatyvas:

- 2024 m. balandžio 26 d. bendradarbiaujant su Vilniaus universitetu surengta mokslinė konferencija, sudarytas elektroninis mokslinių straipsnių rinkinys;
- parengta ir Nacionalinėje M. Mažvydo bibliotekoje eksponuota paroda #mES20, vėliau eksponuota Lietuvos regionuose (Pakruojyje, Lazdijų r., Šilutėje);
- bendradarbiaujant su Lietuvos savivaldybių asociacija paraginta gegužės 1 d. visose savivaldybėse surengti Lietuvos ir NATO / ES vėliavų pakėlimo ceremoniją;
- sukurtas dokumentinis filmas „Sugrįžimas, kuris mus pakeitė“, rodytas per Lietuvos nacionalinę televiziją, Lietuvos regionų viešosiose bibliotekose ir kultūros centruose (Šiauliai, Lazdijų r., Šilutė, Rokiškio r., Palanga, Kaunas, Utena, Visaginas);
- #Walk15 mobiliojoje programėlėje sukurtas judumo (žingsnių) iššūkis „Aplink ES ir NATO“, kuriame dalyvavo daugiau nei 19 tūkst. žmonių.

Pasirengimas pirmininkauti ES Tarybai 2027 m.

2024 m. parengtas Lietuvos pasirengimo pirmininkauti Europos Sąjungos Tarybai 2027 m. veiksmų planas, patvirtintas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2024 m. sausio 10 d. nutarimu Nr. 39. Visi Veiksmų plane numatyti veiksmai 2024 m. buvo įgyvendinti. Veiksmų plane nustatytos penkios pagrindinės pasirengimo pirmininkauti ES Tarybai veiklos sritys: pirmininkavimo komandos formavimas, biudžeto sudarymas, programos parengimas, renginių organizavimas ir komunikavimas.

2024 m. parengti Lietuvos nuolatinės atstovybės Europos Sąjungoje (LNAES) personalo, patalpų ir infrastruktūros plėtros ir pritaikymo pirmininkauti ES Tarybai 2025–2027 m. projektai, Lietuvos Respublikos diplomatinių atstovybių plėtros plano projektas. Įgyvendintos priemonės, susijusios su komandos formavimu ir mokymais, – atlikta valstybės institucijų žmogiškųjų išteklių, būtinų atlikti su pirmininkavimu ES Tarybai susijusias funkcijas, analizė; parengti: valstybės institucijų personalo, būtino atlikti su pirmininkavimu ES Tarybai 2027 m. susijusias funkcijas, plėtros planas; Pirmininkavimo ES Tarybai 2027 m. funkcijoms atlikti būtinų pareigybių sąrašas; trumpalaikių stažuotiųjų ES institucijose 2025–2026 m. programa; centralizuota mokymų programa asmenims, atliksiantiems su pirmininkavimu ES Tarybai susijusias funkcijas; kompleksinė asmenų, atliksiančių pirmininkavimo ES Tarybai 2027 m. funkcijas, motyvacijos priemonių sistema. Kartu su kitomis institucijomis suformuotas pirmininkavimo ES Tarybai 2027 m. biudžetas.

Tarptautinės teisės iniciatyvos užkardyti agresorius

2024 m. URM toliau aktyviai dalyvavo, palaikė ir telkė tarptautinės bendruomenės paramą visoms tarptautinėms iniciatyvoms, kuriomis siekiama užtikrinti visapusišką Rusijos ir Baltarusijos atsakomybę už Ukrainoje vykdomus tarptautinius nusikaltimus. Remdama ir palaikydama Tarptautinio baudžiamojo teismo (toliau – TBT) veiklą, URM plėtė bendradarbiavimą su TBT: dalyvavo rengiant Lietuvos kreipimąsi (*referral*) į TBT prokurorą prašant įvertinti informaciją apie galimus Baltarusijos režimo nusikaltimus žmoniškumui, įskaitant prievartinį deportavimą; siekdama užtikrinti paramą nukentėjusiesiems nuo

sunkiausių tarptautinių nusikaltimų, suteikė kasmetinį jau trečiąjį savanorišką įnašą TBT Nukentėjusiųjų patikos fondui.

Nesant tarptautinio teismo ar tribunolo, galinčio patraukti politinę ir karinę Rusijos ir Baltarusijos vadovybę atsakomybėn už agresiją prieš Ukrainą, Lietuva aktyviai dalyvavo kuriant naujus instrumentus, kurie užpildytų šią jurisdikcijos spragą ir papildytų TBT vaidmenį. URM aktyviai tarptautiniu lygmeniu dalyvavo siekiant įsteigti specialų tarptautinį tribunolą dėl agresijos nusikaltimo prieš Ukrainą, ypač per Ukrainos iniciatyva sudarytą Pagrindinę grupę (*Core Group*) (dalyvauta 6-iose grupės susitikimuose), taip pat aktyviai kėlė tribunolo klausimą ES, kituose tarptautiniuose formatuose ir dvišaliuose susitikimuose. Vilniuje 2024 m. gegužės 10 d. surengtas 9-asis Pagrindinės grupės (*Core group*) dėl specialaus tribunolo agresijos nusikaltimui tirti susitikimas.

ES ir kituose tarptautiniuose formatuose aktyviai dalyvauta sprendžiant klausimus dėl žalos atlyginimo ir kompensacijos už agresijos padarytą žalą, įskaitant teises galimybes konfiskuoti ar panaudoti sankcionuotą Rusijos valstybės ir Rusijos oligarchų turtą. Aktyviai dalyvauta Rusijos agresijos prieš Ukrainą padarytos žalos registro veikloje ir šios organizacijos valstybių dalyvių konferencijos darbe. Aktyviai įsitraukta į diskusijas dėl antrojo tarptautinio žalos kompensavimo mechanizmo etapo – Paraiškų vertinimo komisijos steigimo (dalyvauta trijuose susitikimuose dėl Komisijos steigimo).

2024 m. tęstas dalyvavimas Lietuvos inicijuotame procese dėl tarpvalstybinės bylos iškėlimo Tarptautiniame Teisingumo Teisme (toliau – TTT) dėl neteisėto migrantų įvežimo (*instrumentalizuotos migracijos*) prieš Baltarusijos režimą pagal Protokolą dėl neteisėto migrantų įvežimo sausuma, jūra ir oru, papildančio Jungtinių Tautų konvenciją prieš tarptautinį organizuotą nusikalstamumą. Lietuvos atstovai aktyviai dalyvavo TTT byloje *Ukraina v. Rusija* pagal JT Konvenciją dėl kelio užkirtimo genocido nusikaltimui ir baudimo už jį. Byloje siekiama įrodyti, kad TTT jurisdikcija apima ginčus dėl netinkamo Konvencijos taikymo ir nepagrįstų kaltinimų genocidu, o pačia Konvencija negali būti remiamasi siekiant pateisinti karinę agresiją prieš kitą valstybę.

Rusijai inicijavus tarpvalstybinį ginčą Tarptautinės civilinės aviacijos organizacijoje prieš 37 valstybes atsakoves dėl Rusijai pritaikytų ribojamųjų priemonių, aktyviai dalyvauta rengiant Lietuvos poziciją šiame ginče. Rusijai teikiant kaltinimus Lietuvai dėl Rasinės diskriminacijos konvencijos pažeidimų ir inicijuojant tarpvalstybinio ginčo procesą, teikti atsakymai į Rusijos pretenzijas.

2024 m. nuosekliai tęsdama Lietuvos paramos Ukrainai politiką, URM prisidėjo ir rengė dvišales sutartis su Ukraina, įgalinančias greičiau ir efektyviau teikti paramą Ukrainai: 2024 m. birželio 27 d. pasirašyta sutartis su Ukraina dėl bendradarbiavimo saugumo srityje (numatyti ilgalaikiai dvišaliai saugumo išsipareigojimai ir priemonės), 2024 m. gruodžio 11 d. – URM ir Europos Tarybos susitarimas dėl ET veiksmų plano Ukrainoje „Atsparumas, atgaivinimas ir atstatymas“ įgyvendinimo 2023–2026 metais finansavimo. 2024 m. pasirašyti URM susitarimo memorandumai dėl tikslinio įnašo į Vystomojo bendradarbiavimo ir humanitarinės pagalbos fondą su Airijos užsienio reikalų departamentu ir su Andoros URM.

URM nuosekliai vykde tarptautinių sutarčių su Rusija ir Baltarusija peržiūrą, siekdama užtikrinti, kad valstybės agresorės negalėtų naudotis tarptautinėmis sutartimis savo naudai, atliko tarptautinių sutarčių statuso vertinimą. Atitinkamai URM iniciatyva denonsuotos šios dvišalės sutartys:

- susitarimas su Rusija dėl prekybinių ir ekonominių santykių (neteko galios 2024 m. gruodžio 6 d.);

- susitarimas su Baltarusija dėl prekybinio ir ekonominio bendradarbiavimo (neteko galios 2024 m. gruodžio 3 d.);
- pripažinti netekusiais galios Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimai dėl tarpvyriausybinių komisijų su Rusija ir Baltarusija sudarymo;
- 1999 m. Lietuvos ir Rusijos vyriausybių sutartis dėl investicijų skatinimo ir abipusės apsaugos ir 1999 m. Lietuvos ir Baltarusijos vyriausybių sutartis dėl investicijų skatinimo ir apsaugos (denonsuotos 2024 m. spalio 1 d., neteks galios 2025 m. spalio 15 d.).

URM pagal kompetenciją aktyviai prisidėjo denonsuojant sutartis su Rusija: dėl teisinės pagalbos ir teisinių santykių civilinėse, šeimos ir baudžiamosiose bylose; dėl pajamų ir kapitalo dvigubo apmokestinimo ir fiskalinių pažeidimų išvengimo; dėl bendradarbiavimo ir tarpusavio pagalbos muitinės veiklos srityje; dėl prekybinės jūreivystės. Su Baltarusija: dėl bendradarbiavimo kovojant su muitinės įstatymų pažeidimais; dėl pajamų dvigubo apmokestinimo ir fiskalinių pažeidimų išvengimo.

Sankcijų politika

URM reikšmingai prisidėjo prie 2024 m. ES priimtų trijų (14, 15 ir 16) sankcijų paketų Rusijai, teikė konkrečius pasiūlymus dėl teisės aktų dėl tam tikrų sektorinių ES sankcijų plėtimo ir gilinimo bei dėl esamų išimčių, darančių neigiamą įtaką sankcijų įgyvendinimui, naikinimo.

2024 m. ES patvirtino tris sankcijų paketus Rusijai ir nustatė sankcijas dar 400 subjektų: 231 asmenims ir 169 įmonėms. 2024 m. URM parengė 102 įrodymų paketus ir teikė siūlymus nustatyti sankcijas 42 asmenims ir 60 įmonių. Pagal URM pateiktus siūlymus sankcijos nustatytos 38 asmenims ir 56 įmonėms. 2024 m. URM teikti siūlymai buvo susiję su subjektais, kurie tiesiogiai ar netiesiogiai prisideda prie Rusijos vykdomos agresijos prieš Ukrainą, taip pat kurie vykdo ES sankcijų apėjimą ar prie to prisideda.

3 lentelė. 2023–2024 m. Lietuvos teikti siūlymai ir ES priimti sprendimai dėl sankcijų Rusijai

2023 m.	2024 m.
Lietuvos siūlymai sankcionuoti 76 asmenis ir 63 įmonės, iš jų sankcionuoti 38 asmenys ir 41 įmonė	Lietuvos siūlymai sankcionuoti 42 asmenis ir 60 įmonių, iš jų sankcionuoti 38 asmenys ir 56 įmonės
ES priimtas sprendimas sankcionuoti 219 asmenų ir 153 įmonės	ES priimtas sprendimas sankcionuoti 231 asmenį ir 169 įmones

Šaltinis: URM duomenys.

Atitinkamai 2024 m. 14-ame sankcijų pakete ES nustatė dalinius ribojimus Rusijos suskystintoms gamtinėms dujomis (SGD), numatytas draudimas Rusijai naudotis finansinių mokėjimų pranešimų perdavimo sistema (SPFS) ir sudaryti sandorius su finansų ar kriptoturto paslaugas teikiančiais subjektais, kurie padeda lengvinti sandorius, susijusius su dvejetainėmis, aukštųjų technologijų ir kitų jautrių prekių tiekimu Rusijai; išplėtos su aviacija susijusios ribojamosios priemonės, taip pat sąrašas prekių, kuriomis prisidedama prie Rusijos karinio ir technologinio tobulinimo arba jos gynybos ir saugumo sektoriaus plėtos; nustatyti ribojimai intelektinės nuosavybės srityje, taip pat privalomi eksportuojančių dvejetainių paskirties, aukštųjų technologijų ir kitas jautrias prekes subjektų išsamios patikros

mechanizmai. URM iniciatyva 15-ojo sankcijų paketo Rusijai reglamento preambulėje pirmą kartą teisiškai įtvirtintas kvietimas ES verslams trauktis iš Rusijos.

URM teikė siūlymus išplėsti Tarybos Reglamente (ES) Nr. 269/2014 dėl individualių sankcijų Rusijai įtvirtintus subjektų sankcionavimo kriterijus – įtraukti papildomų nuostatų dėl subjektų dalyvavimo Rusijos ir Baltarusijos karinėje pramonėje ir sankcionuotų asmenų šeimos narių, iš dalies keičiant reglamentą taip, kad šeimos narius ir oligarchus, fiktyviai perleidžiančius turtą, būtų galima išlaikyti ES sankcijų sąrašė.

URM aktyviai teikė siūlymus dėl ES sankcijų Baltarusijai griežtinimo ir sankcijų Baltarusijai ir Rusijai suvienodinimo. 2024 m. birželio 29 d. ES priėmė naujas Baltarusijos ekonomikai (prekybos, paslaugų ir transporto sektoriams) taikytinas sankcijas dėl režimo išitraukimo į Rusijos karą prieš Ukrainą. URM pastangomis pasiekta, kad į Tarybos Reglamentą (ES) Nr. 765/2006 nebūtų įtrauktas tuščias „maisto saugos“ priedas, kuris leistų panaikinti sankcijas baltarusiškomis trąšoms. 2024 m. dėl žmogaus teisių pažeidimų Baltarusijoje URM papildomai siūlė nustatyti sankcijas 23 asmenims ir 6 įmonėms.

URM teikė konkrečius siūlymus dėl naujų ES sankcijų režimų nustatymo. 2024 m. priimti du nauji ES sankcijų režimai: 1) ribojamųjų priemonių sistema, atsižvelgiant į blogėjančią žmogaus teisių padėtį Rusijoje; 2) sankcijų dėl destabilizuojamosios Rusijos veiklos prieš ES ir jos valstybes nares sistema. 2024 m. gruodžio 16 d. ES pirmą kartą nusprendė nustatyti ribojamąsias priemones 16 asmenų ir 3 subjektams, atsakingiems už Rusijos destabilizuojamuosius veiksmus užsienyje. URM ragino aktyviau taikyti ES visuotinį sankcijų už žmogaus teisių pažeidimus režimą (angl. *EU Global Human Rights Sanctions Regime*). Pagal šį režimą teikė siūlymus taikyti sankcijas 3 asmenims, susijusiems su V. Kara-Murzos sulaikymu, 2 teisėjams, atsakingiems už A. Navalno įkalinimą specialiojo režimo kolonijoje, ir 4 aukšto rango Sakartvelo pareigūnams, atsakingiems už represijas prieš civilius.

URM nuosekliai teikė siūlymus plėsti vakarietišku dronų komponentų patekimo į Rusiją ir Iraną ribojimus. Atitinkamai 2024 m. gegužės 14 d. ES išplėtė Irano bepiločių orlaivių režimą taip, kad jis apimtų raketų gamybą ir galimą jų perdavimą Rusijai. Taip pat papildytas draudžiamų tiekti Iranui bepiločių orlaivių komponentų sąrašas (įtraukta 15 naujų prekių kategorijų, iš kurių 9 – pasiūlytos URM). 2024 m. lapkričio 18 d. ES papildomai nustatė draudimą eksportuoti, perduoti, teikti ar perduoti Iranui ar naudoti Irane 43 prekių kategorijas, kurios yra įtrauktos į įprasto didelio prioriteto prekių sąrašą. URM siūlymu į šį sąrašą įtrauktos 3 prekių kategorijos.

2024 m. URM aktyviai veikė vieningo regioninio ES sankcijų įgyvendinimo stiprinimo ir sankcijų apėjimo užkardymo srityje:

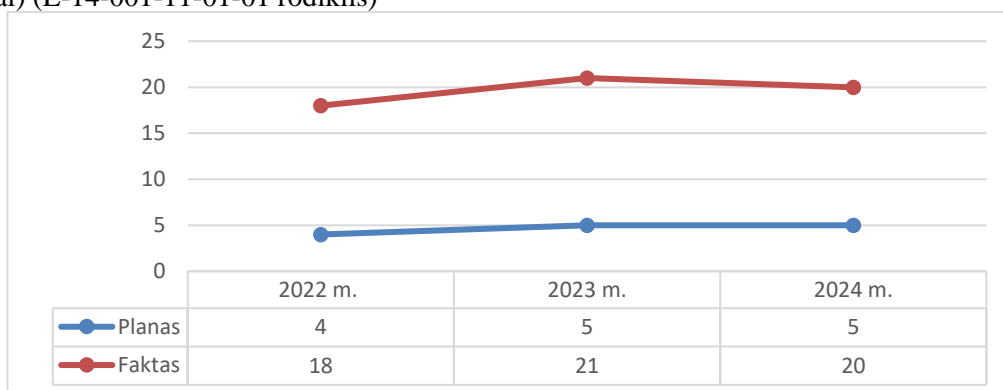
- 2024 m. gegužės 9 d. Vilniuje pasirašytas 5 ES pasienio valstybių (Lietuvos, Latvijos, Estijos, Lenkijos ir Suomijos) muitinių vadovų susitarimas dėl vienodų kontrolės priemonių įgyvendinant sankcijas. Susitarimu sustiprintos prekių, kurioms taikomi eksporto ribojimai, kontrolės priemonės;
- 2024 m. lapkričio 22 d. Lietuvos, Latvijos ir Estijos ministrai pirmininkai sutarė sudaryti bendrą regioninį kontroliuojamų mūšio lauke naudojamų jautrių prekių, kurioms taikomi eksporto į Rusiją ir Baltarusiją apribojimai, sąrašą;
- pirmą kartą URM pakviesta prisijungti prie G7+ šalių sprendžiant sankcijų politikos ir eksporto kontrolės formavimo klausimus ir 2024 m. gruodžio 9 d. vykusiame G7+ susitikime Vašingtone pristatė vieningo regioninio sankcijų įgyvendinimo priemones ir eksporto kontrolės gerąją praktiką Lietuvoje.

2024 m. URM aktyviai prisidėjo rengiant Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2023 m. birželio 28 d. nutarimo Nr. 512 „Dėl nacionalinių kontrolės priemonių taikymo pagal reglamento (ES) 2021/821 9 straipsnį“ pakeitimo“ projektą, kuriuo siekta atnaujinti ir papildyti Lietuvos taikomas nacionalines kontrolės priemones: šių priemonių galiojimas pratęstas dar metams. URM parengė siūlymus dėl išimčių ir nukrypti leidžiančių dvejopos paskirties ir aukštųjų technologijų eksporto nuostatų panaikinimo. Prie šių siūlymų prisijungė Estija, Latvija ir Lenkija. 2024 m. surengta 10 Tarptautinių sankcijų koordinavimo komisijos, aptarnaujamos URM, posėdžių, kuriuose pristatytos naujos ES nustatytos ribojamosios priemonės ir aptarti veiksmai, kurių reikia imtis siekiant tinkamai juos įgyvendinti.

Transatlantinis bendradarbiavimas ir saugumo politika

2024-ieji buvo intensyvūs Lietuvos bendradarbiavimo su JAV metai. Išliko sutelktas JAV dėmesys Lietuvai dėl saugumo grėsmių mūsų regione, besitęsiančios Rusijos karinės agresijos prieš Ukrainą, Lietuvos indėlio stiprinant bendradarbiavimą su Indijos ir Ramiojo vandenynų regiono partneriais. 2024 m. buvo minimas Lietuvos įstojimo į NATO 20-metis, šia proga URM kartu su diplomatinėmis atstovybėmis prisidėjo prie minėjimo renginių Lietuvoje ir užsienyje.

2 paveikslas. Politinės iniciatyvos ir aukšto lygmens susitikimai transatlantiniams santykiams stiprinti (vienetai) (E-14-001-11-01-01 rodiklis)

Šaltinis: URM duomenys.

2024 m. įvyko 20 aukšto lygmens susitikimų, skirtų transatlantiniams santykiams stiprinti, – beveik tiek pat, kiek 2023 m.

2024 m. aktyviai stiprintas dvišalis Lietuvos bendradarbiavimas su JAV: surengta 13 aukšto lygmens vizitų ir susitikimų su JAV pareigūnais (tarp jų – tuometės Lietuvos Seimo Pirmininkės, krašto apsaugos, finansų, energetikos ir užsienio reikalų ministrų vizitai į Vašingtoną), pateiktos 6 politinės iniciatyvos transatlantiniams santykiams stiprinti, vyko aktyvi rinkimų laikotarpio JAV stebėseną, pasirengimas dirbti su naująja JAV administracija. Vizitų JAV metu tuometis Lietuvos užsienio reikalų ministras susitiko su JAV Valstybės sekretoriumi, viceprezidento nacionalinio saugumo patarėju, tris kartus – su Valstybės sekretoriaus pavaduotoju. Vilniuje surengtas užsienio reikalų ministro ir JAV Valstybės sekretoriaus pavaduotojo susitikimas ir jų vadovaujamas ketvirtasis dvišalis strateginis dialogas Indijos ir Ramiojo vandenynų regiono klausimais, taip pat susitikimai su aukšto lygmens JAV Kongreso delegacijomis.

2024 m., stiprinant parlamentinę diplomatiją, surengti du JAV Kongreso narių patarėjų (*StaffDel*) vizitai Lietuvoje, organizuoti Seimo Užsienio reikalų komiteto, Nacionalinio saugumo ir gynybos komiteto pirmininkų, Seimo narių vizitai Vašingtone. Lietuva pirmą kartą dalyvavo EIVT *EU-US Emerging Leaders Visitors* programoje, surengtas jaunųjų JAV lyderių vizitas tema „Security Dilemmas of the Baltic Region“. 2024 m. plėtotas bendradarbiavimas su JAV valstijomis, siekiant stiprinti politinius, ekonominius, akademinus, kultūrinius ir žmogiškuosius ryšius. Surengtas Lietuvos užsienio reikalų ministro vizitas Pensilvanijoje ir Konektikute, taip pat Lietuvos ambasados JAV atstovų vizitai į Pensilvanijos, Konektikuto, Teksaso, Mičigano, Kalifornijos, Aliaskos, Naujojo Džersio valstijas. Naujojo Džersio valstijoje 2024 m. atidarytas LR garbės konsulas.

2024 m. sausio 16–17 d. surengta kasmetinė 18-oji tarptautinė saugumo konferencija „Sniego susitikimas 2024“, kurioje dalyvavo Švedijos, Lenkijos ir Rumunijos užsienio reikalų ministrai, aukšto lygio Lietuvos ir užsienio pareigūnai, NATO atstovai, Europos ir JAV tarptautinio saugumo politikos ekspertai. Susitikime aptartas didesnės paramos Ukrainai poreikis, NATO viršūnių susitikimo Vašingtone prioritetai, bendradarbiavimas su NATO bei Indijos ir Ramiojo vandenynų regiono partneriais.

2024 m. liepos 10–11 d. Vašingtone NATO viršūnių susitikime priimti Lietuvai svarbūs sprendimai dėl atgrasymo ir gynybos laikysenos stiprinimo: skiriama pajėgumų naujiems NATO gynybos planams, Baltijos regiono rotacinio oro gynybos modelio įgyvendinimas priskirtas vyriausiojo sąjungininkų pajėgų vado Europoje atsakomybei; priimtas sprendimas iki 2025 m. NATO viršūnių susitikimo Hagoje parengti rekomendacijas dėl strateginės NATO laikysenos Rusijos atžvilgiu; priimtas 40 mlrd. dolerių vertės įsipareigojimas Ukrainai remti; įsteigta misija „NATO saugumo parama ir mokymai Ukrainai“.

2024 m. gegužės 15 d. LRV patvirtintos naujos Lietuvos santykių su JAV strateginės gairės¹¹, kurių tikslas – numatyti Lietuvos ir JAV strateginės partnerystės stiprinimo perspektyvą besikeičiančiomis sąlygomis ir pasiūlyti tolesnio Lietuvos veikimo santykiuose su JAV metodą, pagrįstą konkrečiomis strateginio ir taktinio lygmens priemonėmis. Atitinkamai suderinus su valstybės institucijomis, Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministro 2024 m. gruodžio 2 d. įsakymu Nr. V-412 patvirtintas Lietuvos santykių su Jungtinėmis Amerikos Valstijomis strateginių gairių įgyvendinimo 2025–2027 m. veiksmų planas, kuriame išskirtos 59 konkrečios priemonės politinio bendradarbiavimo, saugumo ir gynybos klausimų, ekonominių santykių plėtros srityse, švelniajai galiai priskirtos ryšių su diaspora, akademiniais centrais ir žydų organizacijomis, kultūros ir sporto sferos.

Reaguodama į regione kylančius saugumo iššūkius ir jų kontekste siekdama stiprinti partnerystę su JAV ir kitomis sąjungininkėmis, Lietuva prisijungė prie JAV Vyriausybės kovos su komercinės šnipinėjimo programinės įrangos platinimu ir netinkamu naudojimu iniciatyvos bei JAV deklaracijos dėl povandeninių kabelių saugumo stiprinimo. Kartu su JAV ambasada Vilniuje surengtos 84-ųjų Sumnerio Welleso deklaracijos metinių minėjimas, taip pat vyresniųjų klasių moksleivių ir studentų trumpųjų vaizdo įrašų konkursas „Sumner Welles Reels Contest 2024“.

2024 m. stiprintas bendradarbiavimas su JAV analitikų centrais (*Atlantic Council, Hudson Institute, CEPA*, kt.), pagal dvišalį memorandumą su Stanfordo universitetu stažuotis išsiųsta Lietuvos akademikė; 2024 m. gruodžio 18 d. pasirašytas Lietuvos generalinio konsulato

¹¹ Visas tekstas: [2024-04-22-javstrategijagalutinis.pdf](#)

Los Andžele ir Rytų Europos Studijų centro¹², Stanfordo universiteto bibliotekų ir Freeman-Spoglio tarptautinių studijų instituto susitarimas dėl Stanfordo universiteto studentų stažuotų Lietuvoje 2025 m. vasarą. Tikimasi, kad JAV akademinės bendruomenės atstovų bendradarbiavimas su Lietuvos analitikų centrais pagerins Stanfordo studentų Baltijos regiono geopolitinės situacijos ir saugumo grėsmių pažinimą, taip pat aktualizuos ir pritrauks JAV akademinės bendruomenės atstovų dėmesį Lietuvai svarbiems saugumo ir gynybos stiprinimo klausimams.

Plėtojant santykius su Kanada surengti 3 aukšto lygmens susitikimai: Lietuvos Seimo Pirmininko su Kanados parlamento Bendruomenių rūmų pirmininku, Lietuvos užsienio reikalų viceministro dalyvavimas keturšalėse Baltijos šalių ir Kanados užsienio reikalų ministrų konsultacijose Rygoje.

Siekdama tvirtesnio ES ir NATO atsako į Rusijos keliamas hibridines grėsmes, URM parengė koordinuoto ES atsako į Rusijos hibridinę kampaniją priemonių sąrašą. Atitinkamai atsižvelgiant ir į URM pasiūlymus, 2024 m. gruodžio 3–4 d. NATO užsienio reikalų ministrų susitikime patvirtintas priemonių, skirtų kovoti su agresyviais Rusijos veiksmais, nukreiptais prieš NATO ir sąjungininkus, rinkinys. 2024 m. URM parengtas Lietuvos nacionalinis planas dėl bendros Civilinės saugumo ir gynybos politikos (toliau – BSGP) pajėgumų susitarimo įgyvendinimo, organizuotas civilinės BSGP seminaras.

2024-aisiais pagrindiniai renginiai nusiginklavimo ir neplatinimo klausimais buvo Branduolinio ginklo neplatinimo sutarties (NPT) peržiūros konferencijos, kuri vyks 2026 m., Parengiamojo komiteto (*PrepCom*) antroji sesija ir JT GA Pirmojo komiteto sesija. Lietuva tarptautiniuose susitikimuose aktyviai gynė NATO branduolinio dalijimosi politiką, kėlė Irano, Šiaurės Korėjos, Rusijos, Kinijos, Baltarusijos tarptautinių įsipareigojimų nevykdymo ir atsakomybės klausimus.

Atstovavimas Lietuvai tarptautinėse organizacijose

Konsoliduotos pastangos siekiant visokeriopos paramos Ukrainai, Rusijos atsakomybės už karą prieš Ukrainą bei Rusijos ir Baltarusijos izoliavimo tarptautinėse organizacijose buvo pagrindinės 2024 m. Lietuvos veiklos tarptautinėse organizacijose kryptys. Tarptautinėse organizacijose (JT, UNESCO, Europos Taryboje, Europos saugumo ir bendradarbiavimo organizacijoje (EBPO) ir kt.) Lietuva savo veiksmais prisidėjo prie savo šalies ir tarptautinio saugumo ir stabilumo užtikrinimo stiprinant daugiašališkumą, pabrėžiant žmogaus teisių apsaugą, demokratijos plėtrą ir teisės viršenybės ir atsakomybės užtikrinimą. Tarptautinėse organizacijose Lietuvos atstovai taip pat kėlė ir Baltarusijos režimo, žmogaus teisių padėties Rusijoje, Baltarusijoje, Kinijoje, po rinkimų – ir Sakartvele, klausimus.

Pirmininkavimas Europos Tarybos Ministrų Komitetui

2024 m. gegužės–lapkričio mėn. Lietuva sėkmingai pirmininkavo Europos Tarybos (ET) Ministrų Komitetui (MK): Strasbūre, Vilniuje, Niujorke, Helsinkyje, Kišiniove ir Ottrotto komunoje surengti 37 teminiai ir 12 kultūrinių renginiai. Svarbiausias pirmininkavimo prioritetas buvo parama Ukrainai, daugiausia dėmesio skiriant Ukrainos vaikams, jų gerovei, saugiai grąžinti neteisėtai Rusijos deportuotus ir įvaikintus vaikus. Pirmininkavimo metu taip

¹² Pavadinimas pakeistas – Geopolitikos ir saugumo studijų centras.

pat skirta dėmesio žmogaus teisių apsaugai konfliktų zonose, paramai pilietinei visuomenei, ypač žmogaus teisių gynėjams, nepriklausomai žiniasklaidai, Europos Žmogaus Teisių Teismo sprendimams įgyvendinti ir naujiems iššūkiams – dirbtiniam intelektui ir žmogaus teisėms, kitiems skaitmeninės laisvės aspektams.

Svarbiausi pirmininkavimo Europos Tarybos Ministrų Komitetui pasiekimai:

- Teisingumo ministrų konferencijos metu Vilniuje priimta 42 valstybių remiama deklaracija dėl veiksmingo Specialaus tribunolo agresijos nusikaltimui tirti steigimo ir ET indėlio svarbos;
- pasirašytas Lietuvos ir ET susitarimas dėl ET informacijos centro Baltarusijos žmonėms Vilniuje įkūrimo;
- surengtas Vilniaus konvencijos dėl dirbtinio intelekto ir žmogaus teisių, demokratijos ir teisinės valstybės pagrindų – pirmosios teisiškai įpareigojančios priemonės dirbtinio intelekto srityje – pasirašymo susitikimas;
- įsibėgėjo Rusijos agresijos prieš Ukrainą padarytos žalos registro veikla; padaryta pažanga toliau steigiant kompensavimo mechanizmą (žengti žingsniai link antrojo kompensavimo mechanizmo etapo – Reikalavimų vertinimo komisijos steigimo);
- surengta aukšto lygmens konferencija dėl Europos socialinės chartijos, kurios metu priimta Vilniaus deklaracija, atgaivinti ET socialinių teisių dimensiją (5 valstybės narės prisiėmė papildomų įsipareigojimų).

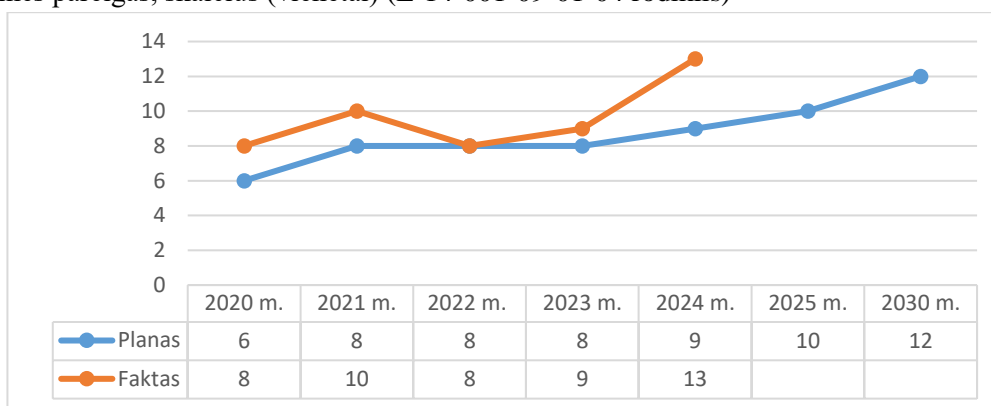
Aktyviai bendradarbiaujant su partneriais ir valstybėmis bendramintėmis, buvo stengtasi užkirsti kelią Rusijos ir Baltarusijos išrinkimui į tarptautinių organizacijų renkamasias valdymo institucijas: 2024 m. Rusija pralaimėjo rinkimus į Tarptautinės kriminalinės policijos organizacijos (INTERPOL) Vykdomąjį komitetą, Pasaulio sveikatos organizacijos (PSO) Regioninio komiteto nuolatinį komitetą, UNECE (JT Ekonominės komisijos Europai) Vykdomąjį komitetą, ITU (Tarptautinės telekomunikacijų organizacijos) valdymo institucijas, antrą kartą iš eilės nebuvo išrinkta į Cheminio ginklo uždraudimo organizacijos (OPCW) Vykdomąją tarybą. Nors Rusijos atstovai buvo išrinkti į PINO, CPC ir kitas tarptautinių organizacijų valdymo institucijas, iš esmės Rusijos izoliavimas tarptautinėse organizacijose buvo reikšmingas kovos su agresoriumi rezultatas.

Veikla tarptautinėse organizacijose

Lietuvos ir Lietuvos atstovų, išrinktų į tarptautinių organizacijų vadovaujamas ar ekspertines pareigas, rodiklis, palyginti su keleriais praėjusiais metais, 2024 m. buvo gerokai didesnis: 2024 m. išrinkta 13 Lietuvos atstovų (planuota – 9). Didesnis nei planuota rodiklis rodo tinkamą gero planavimo, išteklių paskirstymo ir lankstaus reagavimo į rinkimų tarptautinėse organizacijose klausimus balansą. Prie šio rodiklio augimo prisidėjo ir tai, kad buvo sėkmingai pakoreguoti ir tikslingai priimti sprendimai siekti ilgalaikiame kandidatavimų plane nenumatytų pozicijų, ypač – vadovaujamų pareigų.

2024 m. išrinkti du nauji Lietuvos atstovai į aukščiausiasias tarptautines organizacijas: A. Kuzmenka išrinktas į tarpvyriausybines Tarptautinio vežimo geležinkeliais organizacijos (OTIF) generalinio sekretoriaus postą 2025–2027 m. kadencijai; M. Adomėnas – Demokratijų bendrijos generaliniu sekretoriumi 2024–2027 m. kadencijai, Lietuva tapo Demokratijų bendrijos Valdymo tarybos nare 2024–2027 m.

3 paveikslas. Lietuvos ir Lietuvos atstovų, išrinktų į tarptautinių organizacijų vadovaujamas ar ekspertines pareigas, skaičius (vienetai) (E-14-001-09-01-04 rodiklis)

Šaltinis: URM duomenys.

Lietuva taip pat tęsė narystę JT ŽTT (2022–2024 m. kadencija); Cheminio ginklo uždraudimo organizacijos (OPCW) Vykdomojoje taryboje (2024–2026 m. kadencija); JT Pasaulio turizmo organizacijos (PTO) Vykdomojoje taryboje (2023–2027 m. kadencija); UNESCO Vykdomojoje taryboje (2021–2025 m. kadencija); 1970 m. UNESCO nelegalaus kultūros vertybių įvežimo, išvežimo ir nuosavybės teisės perdavimo uždraudimo priemonių konvencijos pagalbiniam komitete (2023–2027 m. kadencija); UNESCO Tarptautinės komunikacijos vystymo programos Tarpvyriausybinėje taryboje (IPDC) (2023–2025 m. kadencija). Darbą renkamosiose pareigose 2024 m. tęsė ITU generalinio sekretoriaus pavaduotojas T. Lamanauskas, UNESCO Nematerialiojo kultūros paveldo Tarpvyriausybinių komiteto Vertinimo komisijos narys profesorius R. Laužikas, Jungtinių Tautų patariamajame komitete administraciniais ir biudžeto klausimais (ACABQ) – F. Bakanauskas.

Lietuva tęsė aktyvią veiklą Jungtinėse Tautose (JT): nuosekliai telkta politinė parama Ukrainai ir siekiui užtikrinti Rusijos atsakomybę už agresiją (Lietuvos Prezidentas ir užsienio reikalų ministras dalyvavo JT Generalinės Asamblėjos (GA) 79-osios sesijos aukšto lygmens savaitės renginiuose, įvyko 8 dvišaliai ministro susitikimai, vienas susitikimas su JT vadovybe). Lietuva aktyviai įsitraukė į pasirengimą JT aukščiausiojo lygmens viršūnių susitikimui dėl ateities, prisidėjo rengiant susitikimo baigiamąjį dokumentą „Ateities paktas“ ir jo priedus.

JT Saugumo Taryboje (ST), nors ir nelengvai, išlaikyta pastarųjų metų praktika pasisakyti JT ST debatuose, kai svarstomas Rusijos agresijos prieš Ukrainą klausimas. Lietuva kartu su Estija ir Latvija inicijavo ir skaitė 6 bendrus pareiškimus JT ST posėdžiuose, taip pat tris kartus ėmėsi lyderystės telkdama paramą rengiant pareiškimus spaudai prieš arba po šių posėdžių.

2024 m. aktyviai tęsta Lietuvos narystė JT Žmogaus teisių taryboje (ŽTT): dalyvauta JT ŽTT 55-ojoje, 56-ojoje, 57-ojoje, periodinių peržiūrų (UPR) sesijose; surengti ir (ar) bendrai remti papildomieji renginiai; Lietuvos ambasadorius Ženevoje ėjo ŽTT vicepirmininko pareigas; Lietuvos pastangomis įsteigta Tyrimų komisija dėl Ukrainos (CoI) Rusijos pažeidimams ir nusikaltimams dokumentuoti; išlaikyti mandatai dėl Baltarusijos, sujungus dvi rezoliucijas įsteigta Nepriklausomų ekspertų grupė; skirta dėmesio moterų, neįgaliųjų teisių temoms. Trijų reguliariųjų JT ŽTT sesijų metu priimtos 94 rezoliucijos, iš jų Lietuva bendrai rėmė 57, rengė 2 rezoliucijas. Trijų JT ŽTT sesijų metu Lietuva pateikė ir prisijungė prie 357 pasisakymų įvairiomis žmogaus teisių temomis (nacionaliniai pasisakymai, pasisakymai ES,

NB8, Liublino trikampio renginiuose). Pasiektas tikslas sukurti stipresnę žmogaus teisių Baltarusijoje priežiūros sistemą. Bendru sutarimu priimta Ukrainos, Lietuvos, Latvijos, JAV, JT ir Japonijos teikta rezoliucija dėl valstybių vaidmens kovojant su neigiama dezinformacijos įtaka žmogaus teisėms. 57-ojoje ŽTT sesijoje balsuojant priimta 26 ES valstybių narių (be Vengrijos) teikta rezoliucija dėl žmogaus teisių padėties Rusijoje, dėl Lietuvos pastangų daugiau šalių narių balsavo už rezoliuciją (2024 m. pritarė 20, 2023 m. – 18).

2024 m. ESBO Nuolatinės tarybos posėdžiuose Lietuva aktyviai smerkė Rusijos agresiją prieš Ukrainą, reikalavo visiško, besąlyginio ir greito Rusijos atsitraukimo iš Ukrainos teritorijos. Lietuva prisidėjo jau prie ketvirtojo ESBO Maskvos mechanizmo inicijavimo (dėl Rusijos vykdomų neteisėtų Ukrainos civilių sulaikymų), taip pat prie trijų Vienos mechanizmų (dėl politinių kalinių Rusijoje, Baltarusijoje ir žmogaus teisių padėties Sakartvele). 2024 m. Lietuva toliau buvo viena iš pagrindinių ESBO paramos Ukrainai programos SPU donorių (skyrė 30 tūkst. eurų savanoriškąjį įnašą).

Lietuva 2024 m. aktyviai dalyvavo UNESCO Vykdomosios tarybos 219-ojoje ir 220-ojoje sesijose, pasisakė plenariniuose debatuose ir atskirai. Daugiausia dėmesio skirta Ukrainos ir Baltarusijos klausimams, UNESCO veiksams ir pagalbai Ukrainai, padėčiai Kryme, dirbtinio intelekto etikos taisyklių įgyvendinimui, rekomendacijoms dėl kovos su diskriminacija švietimo srityje ir kt. Bendradarbiaujant Lietuvos Respublikos kultūros ministerijai, nacionalinei UNESCO Komisijai, Ukrainai ir UNESCO, 2024 m. birželio 6–7 d. Vilniuje surengta tarptautinė konferencija „Ukrainos kultūros sektoriaus atkūrimo link“, kurioje dalyvavo politikai, ekspertai ir delegacijos iš 30 pasaulio šalių ir 19-os tarptautinių organizacijų, prisidedančių prie Ukrainos kultūros išsaugojimo. Konferencijoje patvirtintas UNESCO ir tarptautinių ekspertų parengtas atnaujintas dokumentas „Veiksmų planas kultūrai Ukrainoje“ ir Lietuvos bei Ukrainos kultūros ministerijų parengtas šios konferencijos baigiamasis dokumentas. Vilniaus konferencijos rezultatai pristatyti Ukrainos atstatymo konferencijoje Berlyne 2024 metų birželio 11–12 d.

Demokratijos plėtros iniciatyvos

2024 m. lapkričio 7–8 d. Vilniuje, bendradarbiaujant su Demokratijų aljansu, Demokratijų bendrija, Tarptautinio demokratijos ir rinkimų institutu (*International IDEA*), surengtas ketvirtasis aukšto lygio Demokratijos ateities forumas (*Future of Democracy Forum*) (daugiau nei 100 dalyvių). Forume daugiausia dėmesio skirta autokratiškosios režimų vykdomiems tarptautinės teisės pažeidimams ir keliamiems pavojams, ieškota būdų stiprinti demokratinių institucijų atsparumą autoritarizmo iššūkiams, pabrėžiant demokratinių vertybių ir demokratijos taisyklėmis grįstos pasaulio tvarkos išsaugojimo svarbą. 2024 m. baigtas įgyvendinti 2-asis veiksmų planas „Moterys, taika ir saugumas“ (2020–2024 m.), suburta tarpinstitucinė grupė 3-iajam nacionaliniam planui parengti.

2024 m. URM, bendradarbiaudama su Geopolitikos ir saugumo studijų centru, parengė strateginę studiją „Ilgalaikiai Lietuvos interesai ir sustiprintas vaidmuo daugiašalėje sistemoje atsižvelgiant į kintančią strateginę aplinką“. Studijos tikslas – įvertinti, kaip Lietuva galėtų susikurti palankesnę tarptautinę aplinką, pasitelkdama daugiašalę diplomatiją ir daugiašalės politikos veiklos sritis.

Santykiai su Europos valstybėmis

2024 m. toliau įvairiais formatais tęsti intensyvūs dvišaliai santykiai su Europos valstybėmis: įvyko 67 aukščiausių Lietuvos pareigūnų susitikimai su valstybių vadovais, iš jų Lietuvos Prezidento – 31, Ministro Pirmininko – 23, Seimo Pirmininko – 13. Daugiausia dėmesio skirta Lietuvos santykiams su Vokietija, Prancūzija ir Baltijos valstybėmis.

URM aktyviai prisidėjo derinant ir rengiant pasirašyti Lietuvos ir Vokietijos Vyriausybių 2024 m. rugsėjo 13 d. susitarimą dėl bendradarbiavimo gynybos srityje, pagal kurį reglamentuotas Vokietijos karinių pajėgų, civilių tarnautojų, jų šeimos narių teisinis statusas Lietuvoje, taip pat ir teikimas tokių civiliųjų paslaugų kaip sveikatos apsauga, susisiekimas ir karių vaikų švietimas. 2024 m. liepos 24 d. LRV patvirtintos Lietuvos santykių su Vokietija strateginės gairės¹³, kurių tikslas – įvertinti dvišalių santykių potencialą, numatyti svarbiausias abiejų valstybių strateginės partnerystės stiprinimo kryptis ir priemones. Strateginėse gairėse išskirtos sritys, kuriose potenciali sinergija su Vokietija teiktų didžiausios abipusės naudos šalims: politinis bendradarbiavimas, daugiausia dėmesio skiriant saugumo ir gynybos klausimams, ekonominių ryšių stiprinimas ir ekonominio saugumo aspektai, Lietuvos ir Vokietijos suartėjimas per kalbą, universitetines studijas, kultūros ir meno pristatymą, didesnis lietuvių bendruomenės įtraukimas, bendros istorijos aktualizavimas, kartu ir teisingesnis bendros istorijos vertinimas.

2024 m. įvyko didžiausias istorijoje dvišalių santykių su Prancūzija projektas – Lietuvos sezonas Prancūzijoje. Ši visus metus trukusi programa sustiprino Lietuvos ir Prancūzijos partnerystę, – įvairiomis kultūros ir meno formomis, diskusijomis ir pristatymais Prancūzijos visuomenė supažindinta su šiuolaikine Lietuva ir jos kultūra. Sėkmingai įgyvendinta išskirtinė programa, apėmusi 300 renginių 80-yje Prancūzijos miestų: Paryžiuje surengti „Sezono anonso“ renginiai, kuriuose dalyvavo Lietuvos ir Prancūzijos Prezidentai; Lietuvos Respublikos ambasadoje Prancūzijoje įgyvendinta daugiau nei 20 įvairių projektų, įskaitant politinio pobūdžio diskusijas, organizuotos bendradarbiaujant su Lietuvos ir Prancūzijos tyrimų centrais bei akademikais. Debatų ciklo metu surengta vienuolika diskusijų apie EP parlamento rinkimų iššūkius, JT reformos poreikį, daugialypes geopolitines krizes ir iššūkius, Kinijos ekonominę politiką ES valstybių atžvilgiu, aptartos kovos su dezinformacija, saugumo, pagalbos Ukrainai temos ir kt.

Bendradarbiaujant su Bernardinų koledžu surengta konferencija „Rezistencija Europoje: vakar ir šiandien“, kurios tikslas buvo stiprinti istorinę atmintį Europoje, prisiminti Lietuvos antisovietinį pasipriešinimą 1944–1953 m., pabrėžti jo panašumą į Ukrainos pasipriešinimą Rusijos agresijai šiandien. Kartu su Prancūzijos *College de France* Paryžiuje organizuota konferencija „Lietuvių kalba: istorija ir perspektyvos“, taip pat mokslinė konferencija, kurioje daugiau kaip 30 mokslininkų iš Lietuvos universitetų, kitų mokslo ir verslo institucijų pristatė reikšmingiausias gyvybės mokslų ir onkologijos srities tyrimus.

Siekiant aktyvesnio Jungtinės Karalystės įsitraukimo užtikrinant Baltijos jūros regiono ir viso NATO Rytų lango saugumą (ypač siekiant gausesnį ir nuolatinį JK karių buvimą Baltijos regione), 2024 m. pradėtas atnaujinti dvišalio bendradarbiavimo planas, pagrįstas 2022 m. gegužės 23 d. pasirašyta dvišalio bendradarbiavimo deklaracija.

2024 m. Lietuva pirmininkavo Baltijos Ministrų Tarybai ir Baltijos Asamblėjai. Stiprindami regioninį bendradarbiavimą, Baltijos šalių, Suomijos ir Lenkijos muitinių tarnybų

¹³ Visas tekstas: [lietuvos-santykiu-su-vokietija-strategines-gaires.pdf](#)

vadovai 2024 m. gegužės 9 d. pasirašė susitarimą dėl vienodų kontrolės priemonių taikymo, įgyvendinant Europos Sąjungos sankcijas Rusijai ir Baltarusijai, kuriuo numatyta sustiprinti prekių, kurioms taikomi eksporto draudimai ir apribojimai, kontrolę ir įvairių bendrų priemonių taikymą.

2024 m. vyko aktyvus bendrų pozicijų derinimas Šiaurės ir Baltijos šalių aštuonetuko (NB8) formatu – įvyko 58 įvairių institucijų susitikimai (parlamentų, vykdomosios valdžios, finansinio sektoriaus atstovų). NB8 šalių grupės užsienio reikalų ministrai kartu lankėsi Indijoje, Moldovoje ir Ukrainoje, o 2024 m. gruodžio 5 d. ESBO ministrų susitikimo paraštėse susitiko su Armėnijos užsienio reikalų ministru.

2024 m. URM aktyviai prisidėjo derinant ir rengiant pasirašyti kitų Lietuvos ministerijų valdymo sričių sutartis su Europos valstybėmis: 2024 m. balandžio 17 d. Lietuvos ir Andoros sutartį dėl pajamų bei kapitalo dvigubo apmokestinimo išvengimo ir mokesčių slėpimo ir vengimo prevencijos; 2024 m. gegužės 17 d. Lietuvos ir San Marino vyriausybės sutartį dėl pajamų bei kapitalo dvigubo apmokestinimo išvengimo ir mokesčių slėpimo ir vengimo prevencijos; 2024 m. rugsėjo 25 d. Lietuvos ir Kosovo vyriausybės susitarimą dėl be leidimo gyvenančių asmenų readmisijos.

Rytų kaimynystės politika ir santykiai su Vidurio Azijos šalimis

2024 m. Lietuva telkė pastangas stiprinti Rytų partnerystės iniciatyvą, didinti Rytų partnerių saugumą ir atsparumą, plėtoti reformų, eurointegracijos ir regioninio bendradarbiavimo planus. Šiais klausimais Lietuvoje surengti du Rytų partnerystės seminarai. Lietuva – viena tvirčiausių Ukrainos rėmėjų: teikta ir mobilizuota politinė, karinė, finansinė ir humanitarinė parama Ukrainai, visais instituciniais lygmenimis ir susitikimuose nuolat keltas Rusijos agresijos prieš Ukrainą klausimas. Lietuva nuosekliai rėmė demokratines Moldovos ir Armėnijos reformas, šių šalių pastangas artėti prie ES ir mažinti neigiamą Rusijos įtaką. Lietuva teikė paramą Moldovai tokiose svarbiose srityse kaip strateginė komunikacija ir krizių valdymas, Armėnijai – dėl vidaus reikalų sistemos reformų ir sienų valdymo. Išlaikytas dėmesys Rusijos ir Baltarusijos pilietinei visuomenei, teikta parama į Lietuvą pasitraukusioms demokratinių jėgų organizacijoms, opozicijos, nepriklausomos žiniasklaidos atstovams.

Nuosekliai stiprintas dvišalis Lietuvos ir Ukrainos bendradarbiavimas, taip pat ir aukščiausiu politiniu lygmeniu. Per metus įvyko 11 šių šalių prezidentų, premjerų, parlamentų pirmininkų ir užsienio reikalų ministrų vizitų į Ukrainą ir Lietuvą, įskaitant naujai suformuotos Lietuvos Vyriausybės išvažiuojamąjį posėdį Kyjive. Pastarasis – pirmas tokio pobūdžio vizitas dvišalių santykių istorijoje. Lietuvos aukšto lygmens atstovai dalyvavo Ukrainos taikos formulės renginiuose, įvyko kiti žemesnio lygmens politinio dialogo susitikimai. 2024 m. pasirašytame Lietuvos ir Ukrainos dvišaliame saugumo susitarime numatytas reguliarus strateginis politinis dialogas visais klausimais, susijusiais su Ukrainos gynyba ir Lietuvos parama, Ukrainos ekonominiu ir energetiniu stabilumu, parama Ukrainai siekiant narystės NATO ir ES. Susitarime įtvirtinta nuostata siekti, kad Lietuvos karinė parama Ukrainai siektų 0,25 proc. šalies BVP per metus, taip pat numatytas bendradarbiavimas gynybos pramonės srityse. 2024 m. nuosekliai teikta parama Ukrainos energetikos sektoriui, surengtas Lietuvos ir Ukrainos gynybos verslo forumas.

Lietuva buvo viena tvirčiausių Ukrainos ir Moldovos integracijos į ES rėmėjų, įvairiais formatais nuosekliai siekė mobilizuoti ir kitų ES valstybių narių politinę paramą spartesniam ir ambicingesniam Ukrainos ir Moldovos progresui derybose dėl stojimo į ES. URM iniciatyva

įvyko EP užsienio reikalų komiteto (AFET) diskusija su ES valstybės narių ministrais ES plėtros klausimu. Parengtas Lietuvos techninės paramos projektas, skirtas stiprinti Ukrainos viešąjį sektorių ir padėti pasiruošti deryboms dėl narystės ES (vertė – 300 tūkst. Eur). Lietuva ėmėsi koordinatoriaus vaidmens įgyvendinant ES, Lietuvos ir Danijos finansuojamą programą „ES integracijos parama Ukrainai“, skirtą padėti Ukrainai pasirengti deryboms dėl narystės ES (skirta 14 mln. Eur, iš jų EK skyrė 10 mln. Eur, Lietuva – 1 mln. Eur, Danija – 3 mln. Eur). Siekiant atstatyti Ukrainą, Lietuva toliau vystė švietimo įstaigų ir energetikos infrastruktūros atkūrimo, karių reabilitacijos projektus, vadovavo išminavimo koalicijai.

Lietuva nuosekliai palaikė Moldovos vykdomas reformas ir eurointegracijos siekį, teikė ekspertinę paramą dėl ES *acquis* perkėlimo, inicijavo Moldovos atsparumo prieš Rusijos hibridines grėsmes, įskaitant siekį paveikti rinkimus, stiprinimo veiklas. Prieš spalio mėn. Moldovoje vykusį referendumą dėl narystės ES buvo telkiama tarptautinė parama, Kišiniove apsilankė Baltijos šalių prezidentai, – išreikšta tvirta parama šalies eurointegracijai. Lietuva Moldovoje vykdė strateginės komunikacijos projektus, dalinosi savo krizių valdymo ir NKVC steigimo patirtimi. 2024 m. gegužės 28 d. Lietuvos užsienio reikalų ministro vardu pasirašytas Lietuvos ir Moldovos Vyriausybių susitarimas dėl techninio ir finansinio bendradarbiavimo, keitimosi įslaptinta informacija ir įslaptintos informacijos abipusės apsaugos.

Didelį susirūpinimą kėlė Sakartvelo politika, sparčiai kryptanti nuo Vakarų vertybių ir demokratijos normų. Lietuvos kartu su Vakarų partneriais intensyviomis diplomatinėmis pastangomis siekta įtikinti Sakartvelo valdančiuosius nepriimti antivakarietišku įstatymų, užkertančių kelią Sakartvelo eurointegracijai. Baltijos šalių ir Islandijos užsienio reikalų ministrai apsilankę Tbilisyje ragino atšaukti vadinamąjį „užsienio agentų“ įstatymą. Sakartvelo valdantieji toliau vykdė opozicijos, pilietinės visuomenės ir žiniasklaidos persekiojimo kampaniją, dėl to 2024 m. spalį įvykę parlamento rinkimai dėl įvairių pažeidimų neatitiko laisvų ir demokratiškų rinkimų normų. Lietuva ragino surengti naujus demokratiškus rinkimus, ES – nustatyti stiprias poveikio priemones (sankcijas, finansinės paramos valdžios institucijoms stabdymą, bevizio režimo suspendavimą ir kt.), kartu didinti paramą šalies pilietinei visuomenei ir laisvajai žiniasklaidai. Nesutarus dėl priemonių ES lygiu, Lietuva įvedė nacionalines sankcijas asmenims, atsakingiems už smurtą ir veikimą prieš demokratiją.

Lietuva tvirtai rėmė ambicingą Armėnijos suartėjimo su ES politiką (pasirašytas susitarimo memorandumas dėl bendradarbiavimo su ES susijusiais klausimais), šalies pastangas atitolinti nuo Rusijos ir stiprinti atsparumą išorės grėsmėms. Lietuvos ir bendraminčių šalių aktyvios pastangos leido ES pradėti dialogą su Armėnija dėl vizų liberalizavimo ir skirti šaliai 10 mln. eurų vertės Europos taikos priemonės (EPF) paramą. Aktyviai plėtoti dvišaliai ryšiai, surengta daug aukštų pareigūnų ir šakinių ministrų vizitų. Daug dėmesio skirta Armėnijos vykdomoms reformoms, Lietuvos ekspertinės patirties, ypač vidaus reikalų, sienų valdymo ir atsparumo FIMI (angl. *Foreign Information Manipulation and Interference*) srityse, perdavimui.

Lietuva nuosekliai vykdė Baltarusijos režimo nepripažinimo, tarptautinės izoliacijos ir sankcijų šiai šaliai stiprinimo politiką, siekė šiuos principus atspindėti tarptautiniuose dokumentuose. Didelis dėmesys skirtas A. Lukašenkos režimo atsakomybės už žmogaus teisių pažeidimus šalies viduje, už bendrininkavimą Rusijos agresijoje prieš Ukrainą klausimui. Lietuva įteikė Tarptautiniam baudžiamajam teismui (TBT) prašymą pradėti tyrimą dėl A. Lukašenkos režimo vykdomų nusikaltimų žmoniškumui. Lietuva dėjo pastangas, kad ir kitos šalys paremtų prašymą TBT ištirti padėtį Baltarusijoje.

Lietuva toliau rėmė Baltarusijos demokratines jėgas, suteikė laikinąjį prieglobstį kai kuriems režimo persekiojamiems baltarusiams. Lietuva siekė didesnio partnerių dėmesio Baltarusijos klausimui. URM organizavo ES šalių specialiųjų Rytų partnerystės atstovų vizitą į Vilnių ir susitikimą su Baltarusijos demokratių jėgų ir pilietinės visuomenės atstovais, taip pat konsultacijas su ES institucijų atstovais dėl padėties Baltarusijoje, paramos šalies pilietinei visuomenei, EHU, bendradarbiavimo su S. Tsikhanouskaya, sankcijų Lukašenkos režimui. URM parengtas ir 2024 m. lapkričio 13 d. pasirašytas Lietuvos Respublikos Vyriausybės ir Europos Tarybos susitarimas¹⁴ dėl bendradarbiavimo steigiant ET informacijos punktą Baltarusijos žmonėms Vilniuje. 2024 m. gruodžio 11 d. pasirašytas Lietuvos URM ir Europos Tarybos susitarimas dėl ET programos „Bendradarbiavimo su Baltarusijos demokratių jėgų atstovais ir pilietine visuomene skatinimas“ finansavimo.

2024 m. birželio mėn. Vilniuje surengtas 10-tasis Vilniaus Rusijos forumas, kuriame diskutuota dėl paramos Ukrainos pergalei prieš imperialistinę Rusiją, antikarinio judėjimo, žmogaus teisių padėties Rusijoje, žurnalistinių suvaržymų ir kitų klausimų.

Lietuva stiprino ryšius su Centrinės Azijos šalimis, skatindama šio regiono šalis vaduotis nuo Rusijos įtakos, diversifikuoti ekonominį ir politinį bendradarbiavimą, kurti nuo Rusijos nepriklausomus transporto koridorius, padėti ir palaikyti Ukrainą, įgyvendinti ES ir Vakarų nustatytas sankcijas. Vilniuje surengtas Lietuvos ir Kazachstano tarpvyriausybines ekonominio ir prekybinio bendradarbiavimo komisijos posėdis.

Lietuvos interesai Indijos ir Ramiojo vandenynų regione

Indijos ir Ramiojo vandenynų regionas (toliau – IRVR) išlieka gyvybiškai svarbus siekiant užtikrinti Lietuvos, ES, JAV ir bendraminčių partnerių saugumo ir ekonominius interesus. 2024 m. Kinijos agresyvi užsienio politika kėlė dar daugiau iššūkių regione ir pasaulyje – smarkiai išaugo įtampos Pietų Kinijos jūroje tarp Filipinų ir Kinijos, Kinija sustiprino „pilkosios zonos“ bauginimo veiksmus Taivano atžvilgiu. Šiaurės Korėjos karių išsiuntimas į Rusiją išryškino transatlantinę erdvę ir Indijos ir Ramiojo vandenynų regioną apimančių saugumo problemų tarpusavio sąsajas. Tuo tarpu ASEAN regiono patrauklumas išaugo dėl spartaus Pietryčių Azijos šalių ekonominio augimo, didėjančio gyventojų skaičiaus ir besiplečiančių rinkų, atsiveriančių ES gamintojams. Šis regionas itin svarbus siekiant įvairinti prekybą kaip alternatyvą Kinijos rinkai, stiprinti ekonominį saugumą ir užsitikrinti prieigą prie svarbiausių žaliavų.

Lietuvos pastangos IRVR buvo nukreiptos į partnerysčių su NATO AP4 partnerėmis Japonija, Pietų Korėja, Australija ir Naująja Zelandija stiprinimą. Buvo tęsiamas ekonominių ryšių stiprinimas su Taivanu, plėtojamos partnerystės su Indija, Tailandu, Filipinais, Singapūru, Vietnamu.

Įgyvendinant Lietuvos Indijos ir Ramiojo vandenynų regiono strategines gaires „Už saugesnę, atsparesnę ir ekonominį augimą užtikrinančią ateitį“, 2024 m. patvirtintas pirmasis Indijos ir Ramiojo vandenynų veiksmų planas (toliau – veiksmų planas), kurį sudarė 160 priemonių saugumo, ekonominio bendradarbiavimo ir švelniosios galios projektų įgyvendinimo ir įsitinklinimo srityse, iš jų už 111 priemonių įgyvendinimą buvo atsakinga

¹⁴ Įsteigiant ET informacijos centrą Baltarusijos žmonėms Vilniuje, numatyta teikti informaciją Baltarusijos žmonėms apie veiklą, vertybes ir principus, įtvirtintus ET statute ir konvencijose, remti veiklą Lietuvoje pagal ET Kontaktinės grupės dėl bendradarbiavimo su Baltarusijos demokratių jėgų ir pilietinės visuomenės atstovais suderintą veiksmų planą.

URM ir Lietuvos atstovybės IRV regione. Veiksmų planą įgyvendino daugiau nei 40 institucijų ir įstaigų, sėkmingai įgyvendinta 80 proc. priemonių. 2024 m. sėkmingai tęstas 2023–2025 m. veiksmų, stiprinant Lietuvos ir Japonijos strateginę partnerystę, plano įgyvendinimas, – Lietuvos institucijos įgyvendino daugiau kaip 80 proc. plano priemonių. Siekiant išvengti dubliavimo ir turėti vieną, visas IRV regiono šalis apimantį, veiksmų planą, LRV 2024 gruodžio 11 d. pasitarimo protokoliniu sprendimu 2023–2025 m. veiksmų, stiprinant Lietuvos ir Japonijos strateginę partnerystę, plano 2025 m. priemonės buvo sujungtos su Lietuvos Indijos ir Ramiojo vandenynų regiono strateginių gairių įgyvendinimo 2025–2027 m. veiksmų planu.

2024 m. daug dėmesio skirta tęstiniam Lietuvos strateginiam dialogui su JAV dėl IRVR klausimų: 2024 m. rugsėjo 12 d. Vilniuje ketvirtą kartą surengto Lietuvos užsienio reikalų ministro ir JAV Valstybės sekretoriaus pavaduotojo strateginio dialogo IRVR klausimais metu sutarta tęsti ir gilinti strateginį bendradarbiavimą, – tęsti paramą Taivanui, kovojant su kibernetinėmis, hibridinėmis grėsmėmis, ekonominės prievartos praktika, užkardant sankcijų apėjimą.

Siekdama platesnio atstovavimo IRVR regione, 2024 m. rugsėjo 23 d. Lietuva oficialiai užmezgė santykius su Tongos Karalyste (atstovavimas iš Australijos). Svarbus veiksnys priimti sprendimą dėl santykių užmezgimo buvo tai, kad Tonga nuolat rėmė Ukrainą, balsuodama už visas svarbiausias JT Generalinės Asamblėjos rezoliucijas, kuriose smerkiami Rusijos veiksmai ir remiamas Ukrainos suverenitetas. 2024 m. rugpjūčio 8 d. įformintas oficialus Lietuvos atstovavimas Indonezijoje (iš Singapūro). Pakistane ir Pietų Korėjoje paskirti Lietuvos garbės konsulai.

2024 m. URM prisidėjo prie Lietuvos aukščiausiųjų pareigūnų vizitų į IRVR šalis: Lietuvos Ministro Pirmininko vizitas į Singapūrą (dalyvauta gynybos ir saugumo konferencijoje „Shangri-la Dialogas“, susitikta su Singapūro premjeru ir prezidentu, taip pat su Filipinų prezidentu); užsienio reikalų ministro vizitų į Indiją (gynybos ir saugumo tarptautinė konferencija „Raisina Dialogue“), Filipinus (pirmasis, istorinis Lietuvos užsienio reikalų ministro vizitas, sutarta bendradarbiauti saugumo ir gynybos srityje bei dėl dvišalio KAM bendradarbiavimo), Pietų Korėją (oficialiai atidaryta Lietuvos ambasada Seule).

Aktyviai dalyvauta trečiajame ES IRVR užsienio reikalų ministrų forume bei ES ir ASEAN užsienio reikalų ministrų susitikime 2024 m. vasario 2–3 d. Briuselyje. Užsienio reikalų ministrų forume susitikta su Filipinų, Malaizijos, Bangladešo atstovais, aptarti dvišaliai santykiai ir būtinybė telkti paramą Ukrainai.

2024 m. birželio 18 d. Bankoke pasirašytas Lietuvos ir Tailando dvišalis susitarimas dėl vizų režimo panaikinimo diplomatinėms ir oficialioms ar tarnybiniams pasų turėtojams (2025 m. sausio 29 d. Lietuvos Vyriausybė patvirtino šį susitarimą).

2024 m. gruodžio 5 d. Pnompenyje pasirašytas Lietuvos ir Kambodžos dvišalio supratimo memorandumas dėl konsultacijų mechanizmo įsteigimo, kuris sudarys teisinę prielaidą rengti reguliarias dvišales konsultacijas. Gruodžio 4 d. Pnompenyje inauguruotas ES ir Kambodžos Statistikos sistemos kokybės gerinimo dvynių projektas, pagal kurį Lietuvos Valstybės duomenų agentūra kartu su Italijos ir Lenkijos partneriais dalyvauja tobulinant Kambodžos nacionalinės statistikos sistemą.

2024 m. Lietuvoje įsteigta Pietų Korėjos ambasada, – tai sustiprins ekonominius, akademinus ir kultūrinius abiejų valstybių mainus. Lietuvos piliečiams, ypač studentams, aktualios konsulinės paslaugos bus prieinamos Vilniuje, o platesnio pobūdžio ambasados veikla prisidės prie Lietuvos vardo žinomumo Korėjos visuomenėje, skatins dvišalius verslo ryšius ir investicijas.

Lietuvos interesai Lotynų Amerikoje, Afrikoje ir Artimuosiuose Rytuose

2024-ieji pasižymėjo aktyvia dvišale ir daugiašale politine darbotvarke Artimuosiuose Rytuose ir Šiaurės Afrikoje. Lietuva rėmė tarptautinės bendruomenės pastangas ieškoti sprendimų dėl „Hamas“ paimtų įkaitų išlaisvinimo, humanitarinės krizės Gazoje ir ilgalaikių paliaubų. „Hamas“ ir Irano lyderių sunaikinimas, al Asado režimo žlugimas, kova su teroristinėmis grupuotėmis Jemene ir Libane teikia galimų pokyčių regione vilties. Lietuva nuosekliai stiprina ryšius su Artimųjų Rytų ir Šiaurės Afrikos šalimis, išnaudojo susitikimus Lietuvos pozicijai dėl Rusijos agresijos karo prieš Ukrainą ir paramos Ukrainai klausimams pristatyti, regiono šalių įsitraukimui įgyvendinant Ukrainos taikos planą stiprinti, skyrė humanitarinę pagalbą nuo konfliktų nukentėjusiems Jemeno, Palestinos, Libano, Sirijos žmonėms.

2024 m. aktyviai bendradarbiauta su Persijos įlankos šalimis: Lietuvos Prezidentas dalyvavo ES ir Persijos įlankos šalių valstybių ir vyriausybių vadovų susitikime Briuselyje; vyko Lietuvos URM dvišalės konsultacijos su JAE ir Saudo Arabija, su Irako užsienio reikalų ministru pasirašytas Tarpusavio supratimo memorandumas dėl dvišalių konsultacijų, aptarti aktualūs migracijos, bendradarbiavimo skaitmenizavimo ir kitose srityse klausimai. Lietuvoje su verslo delegacija lankėsi JAE ekonomikos ministras (aptarti dvišalės prekybos ir investicijų, bendrų projektų infrastruktūros, transporto, energetikos, turizmo ir kt. sritys), įvyko pirmasis Lietuvos ir JAE tarpvyriausybines ekonominio bendradarbiavimo komisijos posėdis; su Saudo Arabija pasirašytas bendradarbiavimo susitarimas dėl aviacijos ir oro paslaugų teikimo.

Lietuva aktyviai plėtojo diplomatiją su Lotynų Amerikos regiono valstybėmis: URM vadovybės (viceministro) vizitų Čilėje, Argentinoje, Brazilijoje ir Kosta Rikoje metu surengtos dvišalės politinės konsultacijos, susitikta su verslo institucijomis ir lietuvių bendruomenėmis. Lietuvoje lankėsi Kosta Rikos užsienio prekybos ministras, Gvatemalos užsienio reikalų ministras (pirmasis oficialus vizitas dvišalių santykių istorijoje). Lietuva kaip stebėtoja dalyvavo Ramiojo vandenyno aljanso bendradarbiavimo forume Limoje (Peru).

2024 m. įvyko dvišalės politinės konsultacijos su PAR ir Mozambiku, kurių metu aptartas dvišalis politinis ir ekonominis bendradarbiavimas, saugumo politikos klausimai ir regioniniai saugumo iššūkiai, dvišalių akademinė mainų, patirties dalinimosi ir mokymų galimybės, atkreiptas dėmesys į Lietuvos interesus plėsti ryšius gyvybės mokslų, ICT, *Fintech*, lazerių, aplinkosaugos, žemės ūkio sektoriuose. Daug dėmesio skirta galimybei palengvinti Lietuvos piliečių keliones į šias šalis, susitikta su PAR ir Mozambiko asocijuotojo verslo struktūrų atstovais, taip pat su Lietuvos garbės konsuliniais pareigūnais Užsachario Afrikoje.

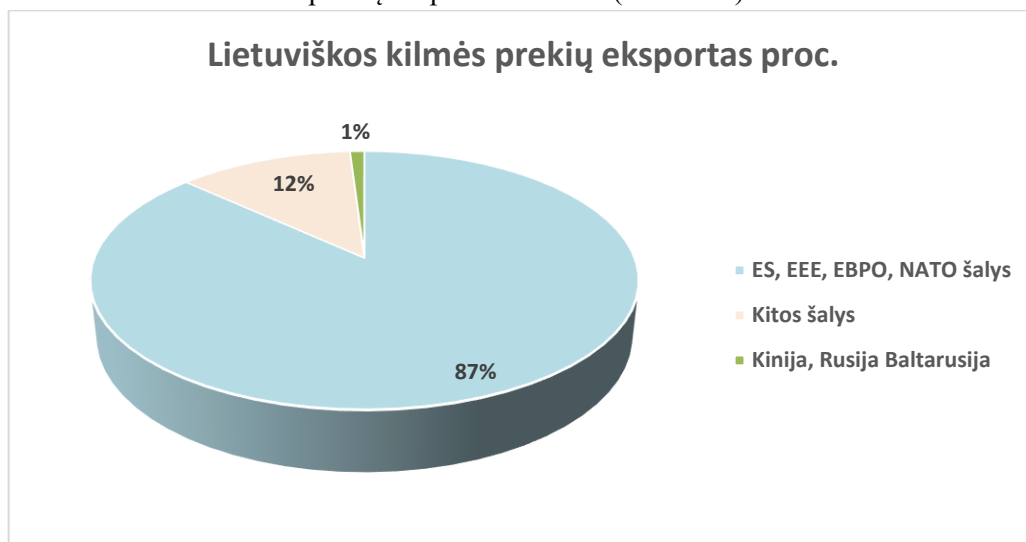
Daug dėmesio skirta tarpkultūriniam dialogui su kuruojamais Afrikos, Lotynų Amerikos ir Artimųjų Rytų regionais ir tarp regiono šalių stiprinti. Kartu su partneriais surengtas „Afrikos dienų“ festivalis (gegužės mėn.), skirtas Užsachario Afrikos kultūrai ir Rytų Afrikos šalių tradicijoms pristatyti. Tradiciniuose Lotynų Amerikos kultūros pažinimo renginiuose pristatyta Argentinos kultūra. Jau keletą metų organizuojamuose Arabų kultūros dienų renginiuose (gruodžio mėn.) Lietuvos visuomenė supažindinta su Egipto, Omano ir Palestinos kultūros paveldu ir tradicijomis.

Ekonominė diplomatija

Ekonominė diplomatija – prioritetinga visų Lietuvos diplomatinė atstovybių užsienyje veiklos kryptis. Pagrindiniai ekonominės diplomatijos tinklo „Team Lithuania“ uždaviniai buvo aktyviai plėsti aukštos pridėtinės vertės prekių ir žinioms imlių paslaugų eksportą, daugiau dėmesio skirta Lietuvos gynybos pramonės sektoriaus plėtrai. Aktyviai skatintas bendradarbiavimas mokslo projektuose, dirbta pritraukiant į Lietuvą naujų užsienio investicijų ir turistų, telkiant ekonominę paramą Ukrainai. Vienas iš svarbiausių investicinių projektų 2024 m., prie kurio reikšmingai prisidėjo Lietuvos diplomatinis korpusas ir kuris įgyvendintas bendromis institucijų pastangomis, buvo Vokietijos ginkluotės gamintojo „Rheinmetall“ investicija Lietuvoje. Itin svarbus ir Vokietijos banko „Commerzbank“ atstovybės atidarymas Lietuvoje, – tai dar vienas reikšmingas finansų sektoriaus plėtros ir tarptautinio pasitikėjimo stiprinimo žingsnis.

2024 m. buvo reikšmingi Lietuvos ekonominei diplomatijai – plėtoti santykiai su JAV, Vokietija, Indijos ir Ramiojo vandenynų regiono šalimis, kitomis Lietuvos verslui svarbiomis rinkomis. 2024 m. URM parengtose strateginėse santykių su JAV ir Vokietija gairėse itin daug dėmesio skirta siekiui stiprinti ekonominį bendradarbiavimą. 2024 m. lietuviškos kilmės prekių eksportas siekė 24,5 mlrd. Eur, iš jų didžiausia dalis – į ES, Europos ekonominės erdvės (EEE), EBPO, NATO šalis (21,21 mlrd. Eur, arba 87 proc. viso lietuviškos kilmės eksporto), mažiausia – į Kiniją, Baltarusiją ir Rusiją (257 mln. Eur, arba 1 proc. viso lietuviškos kilmės eksporto). Aiškios tendencijos didėti lietuviškos kilmės eksportui (palyginti su 2023 m.) į 10 Indijos ir Ramiojo vandenynų regiono šalių¹⁵ (+ 2,4 proc.), į Artimųjų Rytų regioną¹⁶ (+ 2,7 proc.). Didžiausios (TOP 5) lietuviškos kilmės prekių rinkos 2024 m. buvo Vokietija ir Lenkija (po 2,4 mlrd. Eur), Nyderlandai (2,1 mlrd. Eur), Latvija (1,9 mlrd. Eur), JAV (1,7 mlrd. Eur).

4 paveikslas. Lietuviškos kilmės prekių eksportas 2024 m. (mlrd. Eur)

Šaltinis: Valstybės duomenų agentūros duomenys.

¹⁵ Australija, Japonija, Indija, Pietų Korėja, Singapūras, Indonezija, Taivanas, Vietnamas, Malaizija, Tailandas.

¹⁶ Turkija, Sirija, Jordanija, Libanas, Izraelis, Irakas, Iranas, Kuveitas, Saudo Arabija, Bahreinas, Kataras, JAE, Omanas, Jemenas, Palestina.

Stiprinant ekonominius ryšius su JAV, 2024 m. kovo 5–7 d. Niujorke surengtas didžiausias, jau ketvirtasis, Lietuvos ir Šiaurės Amerikos šalių ekonominio bendradarbiavimo skatinimo renginys – Šiaurės Amerikos ir Lietuvos verslo forumas, subūręs daugiau nei 250 dalyvių, tarp kurių – Lietuvos, JAV, Kanados ir Meksikos verslo ir valdžios atstovai, profesionalų klubai, verslo asociacijos ir abiejų šalių investuotojai. 2024 m. vasario 1 d. Silicio slėnyje atidarytas „INNO HUB Lithuania“ centras (Inovacijų agentūros projektas), kuris padės inovatyviems Lietuvos verslams megzti ir plėtoti ryšius su partneriais JAV. Prie šio centro įsteigimo aktyviai prisidėjo Lietuvos diplomatinės atstovybės JAV.

Stiprinti ekonominiai santykiai su kitomis svarbiomis rinkomis. 2024 m. gegužės 27–31 d. Singapūre surengtas pirmasis Lietuvos ir Singapūro verslo forumas. 2024 m. spalio 30 d. pasirašytas Lietuvos banko ir Korėjos finansinių paslaugų komisijos (FSC) bendradarbiavimo memorandumas, kuriame sutarta dėl abiejų institucijų bendradarbiavimo skatinant finansų rinkų inovacijas, dalinimosi reguliavimo sprendimų ir finansinių technologijų taikymo patirtimi. 2024 m. rugpjūčio 22 d. įvyko pirmasis tarpvyriausybės Lietuvos ir JAE ekonominio ir prekybinio bendradarbiavimo komisijos posėdis ir pirmasis LT ir JAE verslo forumas, kuriame dalyvavo JAE prekybos rūmų, technologinių ir tradicinių sektorių įmonių atstovai.

Prisidedant prie Lietuvos gynybos pramonės plėtros, 2024 m. rugsėjo 23 d. pasirašytas memorandumas su JAV aviacijos, gynybos ir saugumo įmone „Northrop Grumman“ (derinamas gamybos linijos įrengimas). 2024 m. balandžio 30 d. ir lapkričio 21 d. surengti trišaliai Lietuvos, Ukrainos ir Taivano verslo renginiai, skirti bendradarbiavimui gynybos srityje, daugiausia dėmesio skiriant dronų sektoriui. Pasirašytas Lietuvos gynybos ir saugumo pramonės asociacijos ir Taivano dronų verslo aljanso supratimo memorandumas. Surengtas Lietuvos ir Lenkijos gynybos pramonės forumas Varšuvoje, subūręs daugiau nei 130 gynybos pramonės profesionalų, verslo ir mokslo atstovų. Forumo metu pasirašyti keturi bendradarbiavimo tokiose pagrindinėse strateginėse srityse kaip kibernetinis saugumas ir gynybos pramonė memorandumai.

Įgyvendinant pažangos priemonę „Didinti diplomatinio atstovavimo tinklo efektyvumą“ (iš tęstinės veiklos lėšų), 2024 m. tęsta ekonominio atstovavimo užsienyje tinklo plėtra ir jo efektyvumo didinimas, įsteigtos naujos diplomatų, atliekančių ekonomines funkcijas, pareigybės Izraelyje ir Kanadoje, tokiu būdu sustiprinant atstovavimą Lietuvos verslo interesams šiose rinkose. 2024 m. rengti Ekonominės diplomatijos tarybos (EDT) ir EDT darbo grupės susitikimai, kurių tikslas – skatinti Lietuvos ekonominių santykių diversifikaciją ir stiprinti prioritetines kryptis. Posėdžiuose aptartos ekonominio atstovavimo plėtros galimybės, nutarta sudaryti URM ir Ekonomikos ir inovacijų ministerijos (EIM) darbo grupę dėl prekybos atstovybių steigimo klausimų, patvirtinta atnaujinta verslo misijų organizavimo tvarka, aptartas verslo išitraukimas į Ukrainos atstatymą ir į vystomojo bendradarbiavimo projektus besivystančiose šalyse.

Prekybos politika

2024 m. prekybos politikos srityje pasiekta pažanga diversifikuojant prekybą ES lygiu: įsigaliojo laisvosios prekybos susitarimas (LPS) su Naująja Zelandija, užbaigtas modernizuoto ES ir Čilės prekybinio susitarimo ratifikavimo procesas, pasiektas politinis susitarimas dėl ES ir MERCOSUR prekybos susitarimo, pasiekta pažanga LPS derybose su Indija, Indonezija, Meksika ir Tailandu, pradėtos LPS derybos su Filipinais.

Kiti Lietuvai svarbūs prekybos politikos rezultatai: priimtas ES Kritinių žaliavų aktas (*Critical Raw Material Act*), kuris padės užtikrinti saugų ir tvarų kritinių žaliavų tiekimą; priimtas reglamentas, kuriuo iki 2025 m. birželio mėn. pratęsta vienašalė ES prekybos liberalizacija Ukrainai; padidinti tam tikrų Rusijos ir Baltarusijos produktų (grūdų, aliejinių sėklų ir jų gaminių) importo į ES muitai; pratęstos importuojamų Rusijos kilmės azotinių trąšų, Kinijos kilmės dviračių antidempingo priemonės; pratęstas antisubsidinių (kompensacinių) priemonių taikymas Indijos kilmės plastikui (PET) ir Indonezijos kilmės biodyzelinui; nustatyti laikinieji muitai importuojamam Kinijos kilmės biodyzelinui; baigtas itin didelės apimties tyrimas dėl kompensacinių priemonių Kinijos kilmės el. automobiliams ir nustatyti 7,8–35,3 proc. kompensaciniai muitai; iki 2026 m. birželio mėn. pratęstas apsaugos priemonių taikymas importuojamiems plieno produktams.

2024 m. gegužės 6–7 d. Vilniuje URM surengė tarptautinę aukšto lygmens konferenciją „Atsparios ekonomikos kūrimas ir pasipriešinimas ekonominei prievartai“, skirtą aptarti ekonominės prievartos, priemonių mažinti jos keliamą riziką ir kitas temas, didinti tarptautinį atsaką į ekonominę prievartą. Konferencijoje dalyvavo per 130 dalyvių iš 30 valstybių, tarp jų – aukšto lygmens svečiai iš JAV, Čekijos, Japonijos, Kosta Rikos, EK, EP, EBPO, tarptautinių Australijos, JAV, Vokietijos ir Belgijos analizės centrų, Lietuvos verslo atstovai.

Veikla tarptautinėse ekonominėse organizacijose

2024 m. tęsta Lietuvos veikla tarptautinėse ekonominėse organizacijose (toliau – TEOs), siekiant tarptautinės paramos Ukrainai, pasitelkiant TEOs įtaką ekonominio saugumo klausimų sprendimui ir atstovaujant Lietuvos ekonominiams ir skaitmeniniams interesams ES dalyvaujant TEOs. 2024 m. Lietuva tapo dar vienos TEO nare: 2024 m. lapkritį baigtas Lietuvos stojimo į Tarptautinį žemės ūkio plėtros fondą (IFAD) procesas. Dalyvavimas IFAD veikloje suteiks daugiau galimybių prisidėti prie paramos žemės ūkiui Lietuvai prioritetinėse srityse ir regionuose.

2024 m. aktyviai bendradarbiauta su EBPO: Lietuva finansiškai prisidėjo prie EBPO biuro Kyjive veiklos, rėmė šalies programos Ukrainoje finansavimą. 2024 m. birželį įvyko EBPO Generalinio sekretoriaus vizitas į Lietuvą – aukščiausiu lygiu aptartas bendradarbiavimas kovojant su dezinformacija ir ekonomine prievarta, paramos Ukrainai priemonės. Atnaujintas Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimas „[Dėl Lietuvos Respublikos valstybės institucijų, įstaigų ir kitų subjektų veiklos Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacijoje](#)“, – įtraukta nuostata dėl reguliaraus EBPO aktualijų pristatymo Vyriausybės posėdžiuose.

TEOs ekspertinės žinios pasitelktos ir ieškant sprendimų dėl suaktyvėjusių globalinės padėties nustatymo sistemos (GPS) signalo trukdžių iš Rusijos ir Baltarusijos teritorijų. Šiuo klausimu vyko konsultacijos su Tarptautine telekomunikacijų sąjunga (ITU) dėl ITU įsitraukimo ir spaudimo šalims pažeidėjoms, dėl ryšių užtikrinimo virš Lietuvos teritorijos.

2024 m. kartu su ES priimti Lietuvos ekonomikai, skaitmeniniam sektoriui ir verslui naudingi TEOs sprendimai: Pasaulio prekybos organizacijos (PPO) Ministrų konferencijoje pritarta Prekybos paslaugomis reguliavimo susitarimo įsigaliojimui ir pratęstas elektroninės prekybos moratoriumas, kuris užtikrins, kad iki kitos PPO ministrų konferencijos (2026 m.) nebus įvesta muitų elektroniniu būdu perduodamam turiniui; patvirtintas ES susitarimas dėl 2021–2028 m. Europos ekonominės erdvės (EEE) finansinių mechanizmų, pagal kurį Norvegija, Islandija, Lichtenšteinas 15-ai ES valstybės narių (Sanglaudos fondo paramos

gavėjų) skirs lėšų sanglaudai – tyrimams, žaliesiems ir pilietinės visuomenės stiprinimo projektams ir kt. finansuoti. Lietuvai iš šių priemonių teks kone 118 mln. Eur.

Ekonominio saugumo interesų užtikrinimas

Stiprinant Lietuvos ekonominio saugumo interesus, daug dėmesio skirta ES priklausomybei nuo Rusijos energijos išteklių naikinti ir Lietuvos strateginiams energetikos projektams įgyvendinti. Aktyviai plėtotas transatlantinis dialogas energetikos politikos, saugaus išteklių tiekimo ir energetikos pertvarkos klausimais. Beveik 50 proc. Lietuvos SGD importo sudaro JAV ištekliai, todėl Lietuva aktyviai ragino Europos partnerius stiprinti bendradarbiavimą su JAV siekiant mažinti dujų importą iš Rusijos ir tokiu būdu stiprinti energetinį saugumą.

Daug dėmesio skirta sklandaus sinchronizavimo su kontinentiniais Europos tinklais (KET) procesui, aktyviai tarpininkauta Lietuvos ir Lenkijos vyriausybėms derinant 2024 m. liepos 15 d. pasirašytą bendradarbiavimo susitarimą dėl „Harmony Link“ elektros jungties sausumoje vystymo.

Aktyviai veikta tolesnio ES ekonominio saugumo strategijos įgyvendinimo ir rizikos vertinimo srityje. 2024 m. paskelbtas ES ekonominio saugumo strategijos įgyvendinimo penkių pasiūlymų paketas (jį įgyvendinant bus užtikrinama geresnė tiesioginių užsienio investicijų patikra, dvejopo naudojimo prekių eksporto kontrolė, įvertinta investicijų į trečiąsias šalis rizika, didintas mokslinių tyrimų saugumas ir kt.); intensyviai veikta dalyvaujant ES užsienio investicijų patikrų Reglamento peržiūros procese, siekiant suformuluoti nuostatas, atliepiančias nacionalinio saugumo interesus ir efektyvesnę investicijų patikrą.

2024 m. Lietuva toliau nuosekliai kėlė klausimus dėl Baltarusijos atominės elektrinės (BAE) saugos ir aplinkosaugos dvišaliuose ir daugiašaliuose formatuose (Espo konvencija, Branduolinės saugos konvencija, TATENA, ES), ragino Baltarusiją neatidėliojant įgyvendinti aukščiausius tarptautinius branduolinės saugos standartus ir aplinkosaugos reikalavimus. 2024 m. rugsėjo 16–20 d. Vienoje vykusioje TATENA Generalinėje konferencijoje (GK) Lietuva priminė susirūpinimą dėl branduolinės saugos padėties kaimyninėje Baltarusijoje, – BAE eksploatuojama nepaisant neišspręstos esminių aplinkosaugos, branduolinės ir radiacinės saugos problemų, pakartotinai pabrėžta pozicija, kad BAE neturėtų veikti. GK metu inicijuota Lietuvos kandidatavimo į TATENA Valdytojų tarybą 2025–2027 m. laikotarpiui procedūra leis Lietuvai raginti organizacijos narius kreipti dar daugiau dėmesio į minėtus svarbius klausimus.

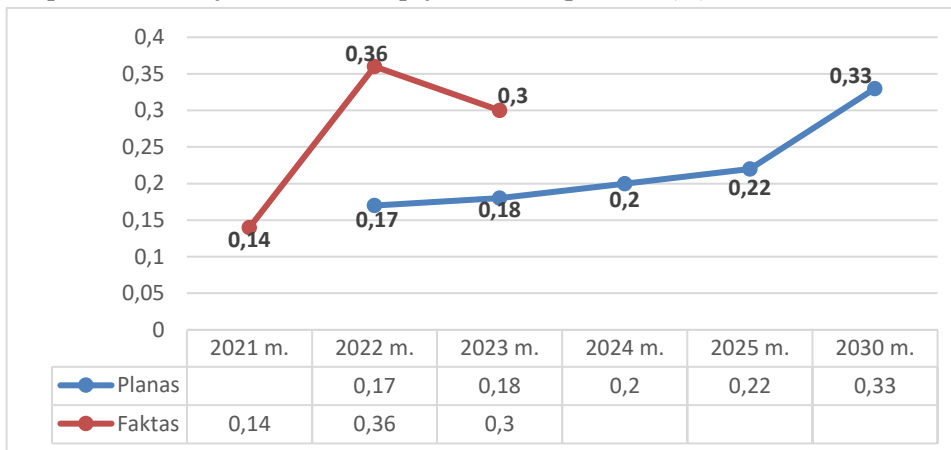
Vystomasis bendradarbiavimas

Plėtodama veiksmingą vystomojo bendradarbiavimo politiką URM 2024 m. teikė dvišalę ir daugiašalę paramą, visų pirma ES Rytų partnerystės ir kitoms prioritetinėms šalims. Reaguojant į Rusijos agresijos prieš Ukrainą padarinius, buvo toliau įgyvendinami Ukrainos atstatymo projektai, teikta humanitarinė pagalba Ukrainai ir kitoms krizių paveiktoms šalims. Politikai įgyvendinti buvo pasitelktas Vystomojo bendradarbiavimo ir humanitarinės pagalbos fondas, dalyvauta Europos Sąjungos „Team Europe“ iniciatyvose, pasitelkta partnerystė su Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacijos Paramos vystymuisi komitetu.

Nuo narystės ES pradžios Lietuva yra įsipareigojusi iki 2030 m. oficialiai paramai vystymuisi (toliau – OPV) skirti ne mažiau kaip 0,33 proc. bendrųjų nacionalinių pajamų (BNP). 2023 m. Lietuvos OPV sudarė 197,37 mln. eurų, arba 0,3 proc. BNP (EBPO Paramos

vystymuisi komiteto (PVK) narių vidurkis – 0,37 proc. BNP). Palyginti su 2022 m., Lietuvos OPV sumažėjo, nes parama pabėgėliams gali būti skaičiuojama kaip OPV tik pirmaisiais pabėgėlių atvykimo į šalį prieglobsčio teikėjų metais. Parama atvykusiems pabėgėliams 2023 m. sudarė 16,52 proc. Lietuvos OPV (2022 m. – 30,45 proc.). Preliminarūs 2024 m. OPV rezultatai bus paskelbti 2025 m. balandžio mėnesį.

5 paveikslas. Oficialios paramos vystymuisi kriterijus atitinkančių vystomojo bendradarbiavimo veiklų finansavimo apimtis, bendrųjų nacionalinių pajamų dalis (procentai) (E-14-001-09-01-02 rodiklis)

Šaltinis: Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacijos (EBPO) duomenys.
Pastaba. 2024 m. preliminari OPV reikšmė bus paskelbta 2025 m. balandžio mėn.

2024 m. Lietuvos dvišalė parama vystymuisi buvo teikiama per Vystomojo bendradarbiavimo ir humanitarinės pagalbos fondo (toliau – Fondas) dvišalius, tiesiogiai valdomus ir nacionalinio bendrojo finansavimo projektus bei per Vystomojo bendradarbiavimo ir paramos demokratijai programos Lietuvos diplomatių atstovybių administruojamus projektus. 2024 m. Lietuva inicijavo 45 projektus (2023 m. – 46 projektai; 2022 m. – 32 projektai). Projektams 2024 m. buvo skirta 1,24 mln. eurų (be Ukrainos atstatymo projektų). Pagrindinės paramos sritys: administracinių gebėjimų stiprinimas ir ekspertinių žinių perdavimas, visuomenės atsparumo ugdymas, skaitmeninimas, psichosocialinė ir fizinė rehabilitacija (Ukrainoje). Pagrindinės šalys partnerės: Ukraina, Armėnija, Moldova, Sakartvelas, Kenija. Taip pat vykdyti projektai Egipte, Palestinoje, Mongolijoje, Butane, Vietname, pirmą kartą – Indonezijoje.

2024 m. URM skyrė 1 mln. 230 tūkst. eurų (įskaitant 110 tūkst. eurų iš LRV rezervo fondo) humanitarinei pagalbai Ukrainoje (300 tūkst. eurų), Armėnijoje, Sudane, Taivane, Palestinoje, Libane, Vietname, Ispanijoje ir Sirijoje. Humanitarinės paramos biudžetas palyginti su 2023 m. padidėjo 180 tūkst. eurų.

URM skyrė 1 mln. 12 tūkst. eurų savanoriškiems įnašams į vystomojo bendradarbiavimo veiklą vykdančius ar koordinuojančius fondus ir tarptautines organizacijas, – paremtos EBPO, ESBO, JT ir kitų agentūrų ir fondų teminės, regioninės ir šalių programos. Didžiausi įnašai skirti Paramos demokratijai fondui (270 tūkst. eurų), Europos humanitarinio universiteto (EHU) patikos fondui (200 tūkst. eurų) ir EBPO Ukrainos programai (100 tūkst. eurų). Ukrainai savanoriškų įnašų skirta 30 tūkst. eurų daugiau nei 2023 m. URM savanoriškų įnašų biudžetas padidėjo 7 000 eurų. 2024 m. Lietuva toliau nuosekliai rėmė egzilinio sąlygomis veikiančio EHU veiklą. URM dalyvavo EHU patikos fondo valdybe, skyrė finansinę paramą, buvo išduodamos nemokamos vizos studentams ir dėstytojams, suteiktos patalpos universiteto veiklai. Studijų kokybės vertinimo centras priėmė teigiamą sprendimą dėl EHU veiklos tęsimu.

2024 m. Lietuva toliau tęsė per Fondą finansuotus Ukrainos atstatymo projektus, kuriems skirta 12 mln. eurų. 2024 m. pabaigoje į Fondą pervesta 18 mln. eurų 2025 m. veikloms vykdyti, iš jų 5 mln. eurų numatyti saulės elektrinėms Ukrainos valstybinėse švietimo, sveikatos apsaugos ir kitose įstaigose įrengti.

2024 m. svarbiausi rezultatai atstatant Ukrainą:

- atstatyta mokykla ir darželis Borodiankos miestelyje;
- atnaujinta mokykla Snihurivkos mieste;
- baigta radiacinės slėptuvės Irpinėje statyba;
- baigiamas įgyvendinti dvišalis paramos Ukrainos stojimui į ES projektas, kuris suteikė Lietuvai galimybę tapti didelės ES finansuojamos programos koordinatore;
- pradėta įgyvendinti Sužeistų ir nuo karo nukentėjusių asmenų reabilitacijos ir reintegracijos Ukrainoje programa;
- ES ir Lietuvos lėšomis finansuojama naujų slėptuvių statybos Ukrainos mokykloms programa;
- 2024 m. daug dėmesio skirta kitų donorų įnašams į Fondą pritraukti: Taivanas paskelbė apie naują 5 mln. USD įnašą, Airija skyrė 3 mln. eurų slėptuvių prie mokymo įstaigų statybos ir įrengimo programai.

2024 m. Lietuvos institucijos su partneriais dalyvavo 15 Dvynių projektų atrankose ir 7 laimėjo: projektai vyks Sakartvele (sveikatos apsauga), Moldovoje (2, konkurencija ir aplinkosauga), Ukrainoje (finansų įstaigų priežiūra), Serbijoje (maisto sauga), Kirgizijoje (švietimas) ir Etiopijoje (sanitarija ir fitosanitarija). 2024 m. apie 100 Lietuvos ekspertų aktyviai įsitraukė į TAIEX programą – bendrai organizuota ir dalyvauta daugiau kaip 50 mokomųjų vizitų, seminarų ES Rytų partnerystės šalyse (Ukrainoje, Moldovoje, Sakartvele), Vakarų Balkanuose (Kosove, Šiaurės Makedonijoje, Serbijoje, Juodkalnijoje), Kazachstane, Maroke, Libane, Gajanoje, Namibijoje ir Barbadosė.

2024 m. įgyvendintas „Kurk Lietuvai“ projektas „Žaliųjų inovacijų plėtra į užsienį pasitelkiant vystomojo bendradarbiavimo instrumentus“, kurio pagrindu pateikta rekomendacijų, kaip inovatyvūs Lietuvos verslo sprendimai ir technologijos galėtų būti taikomi sprendžiant klimato kaitos ir aplinkos apsaugos iššūkius šalyse partnerėse. Buvo parengtas katalogas, kuriame tarptautiniams partneriams pristatomi Lietuvos įmonių sukurti žalieji sprendimai ir ekologijos praktika, prisidedanti prie globalių pastangų eiti švaresnio, sveikesnio ir tvaresnio pasaulio link.

2024 m. buvo toliau įgyvendinamas 2023 m. pradėtas projektas „Lietuvos vystomojo bendradarbiavimo ekosistemos stiprinimas: suderinamumas, partnerystės, poveikis“. Su EBPO ekspertų pagalba stiprintas Lietuvos vystomojo bendradarbiavimo politikos nacionalinis suderinamumas, kuriamos veiksmingos tarptautinės vystomojo bendradarbiavimo partnerystės sąlygos ir nauji įrankiai, padedantys įtraukti privatų sektorių ir pilietinę visuomenę, taip pat plėtotas bendradarbiavimas su kitais tarptautiniais donorais.

2024 m. lapkritį Nacionalinė vystomojo bendradarbiavimo komisija patvirtino veiksmų planą, parengtą pagal 16 rekomendacijų penkiose srityse: politikos nuoseklumas, privataus sektoriaus ir pilietinės visuomenės įtraukimas, bendradarbiavimas su kitais donorais, stebėseną, vertinimas ir rezultatai. Planas turi būti įgyvendintas 2025 m., kai kurios rekomendacijos jau įgyvendintos (pavyzdžiui, parengtos Lietuvos įsitraukimo į Ukrainos atstatymą ir atsigavimą gairės).

Diasporos politikos įgyvendinimas

2024 m. įgyvendinant diasporos politiką, daug dėmesio buvo skirta „Sugrįžtančios Lietuvos“ idėjai įgyvendinti, puoselėti lietuvių vienijančią tautinę tapatybę, populiarinti lituanistinį švietimą, skatinti bendruomeniškumą ir pilietiškumą, stiprinti diasporos organizacijas, telkti diasporos jaunimo ir Lietuvos piliečių iniciatyvas 2024 m. vykusiems rinkimams (Prezidento, Europos Parlamento, Seimo) ir referendumui dėl pilietybės išsaugojimo.

2024 m. patvirtintas Lietuvos diasporos politikos strateginių gairių įgyvendinimo veiksmų planas 2024–2026 m.: iš 227 veiksmų įgyvendinti 202 veiksmai (URM įgyvendino 62 veiksmus), vyko aktyvus tarpinstitucinis ir tarptautinis bendradarbiavimas. 2024 m. į diasporos politikos įgyvendinimą įsitraukė dvi naujos valstybės institucijos – Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerija ir Etninės kultūros globos taryba (iš viso dalyvavo 33 valstybės institucijos; pasiekta, kad 2025 m. dalyvautų 36 valstybės institucijos ir 24 savivaldybės; pasiekta, kad 2025 m. plane dalyvautų visos 60 Lietuvos savivaldybių). Surengtos 5 tarptautinės dvišalės konsultacijos, kurių metu keistasi diasporos politikos įgyvendinimo patirtimi.

2024 m. URM Globalios Lietuvos departamente įkurtas konsultacijų centras „Grįžtu LT“, teikiantis aktualią informaciją planuojantiems grįžti į Lietuvą ir jau grįžusiems Lietuvos Respublikos piliečiams bei lietuvių kilmės asmenims (suteiktos 1 847 konsultacijos). URM vykdė įvairias grįžimo į Lietuvą skatinimo veiklas: koordinuotos valstybės institucijų, įstaigų ir savivaldybių, įgyvendinančių grįžimo skatinimo ir (re)integracijos lengvinimo priemonės, tinklo veikla; parengtos grįžimo ir (re)integracijos skatinimo priemonių rekomendacijos valstybės ir savivaldos institucijoms; organizuota ir dalyvauta 27 renginiuose ir susitikimuose, skirtuose skatinti grįžti į Lietuvą (įskaitant dalyvavimą Dainų šventės metu organizuotoje Pasaulio lietuvių ir Lietuvos tautinių bendrijų dienoje „Sujunkime Lietuvą“); pristatytos grįžimo į Lietuvą galimybes 22 susitikimuose su diaspora; finansuoti 33 Lietuvos atstovybių projektai, skirti skatinti grįžti į Lietuvą. Interneto svetainėje www.globalilietuva.lt sukurta skiltis „Grįžtu LT“, vieno langelio principu teikianti valstybės ir savivaldos institucijų informaciją grįžtantiems; pasitelkti socialiniai tinklai (9 tikslinės informacinės kampanijos grįžtantiems).

Siekdama populiarinti lituanistines mokyklas ir į jas pritraukti daugiau mokinių, URM tęsė lituanistinio švietimo užsienyje viešinimo veiklą: organizavo 3 Lituanistinio švietimo užsienyje viešinimo darbo grupės posėdžius; vykdė kasmetinę lituanistinio švietimo viešinimo kampaniją (pasiekta apie 1,7 mln. socialinių tinklų vartotojų); organizavo renginį „Lyderystė lituanistiniame švietime“; aštuoniems lituanistinio švietimo mokytojams ir mokyklų vadovams įteikė URM garbės ženklo medalius „Už pasaulio lietuvių nuopelnus Lietuvai“; naujai įsteigtą apdovanojimą (vėliavą) skyrė šešioms pasaulyje ilgiausiai veikiančioms lituanistinėms mokykloms; prisidėjo organizuojant ketvirtąjį Lituanistinio ugdymo forumą „Neatpažintos lituanistinių mokyklų stiprybės“; tęsė „Knygų starto“ projekto įgyvendinimą užsienyje (2024 m. 52 Lietuvos atstovybėms perduota 2 560 ankstyvojo skaitymo lauknešėlių); plėtojo iniciatyvą „Lietuvių kalbos ambasadorius“ (nuo 2022 m. šis garbės ženklas įteiktas 995 lietuvių kalbos puoselėtojams); kartu su Lietuvos atstovybėmis pradėjo naują iniciatyvą, skirtą stiprinti lituanistinių mokyklų užsienyje ir mokyklų Lietuvoje partnerystę. 2024 m. lituanistinių

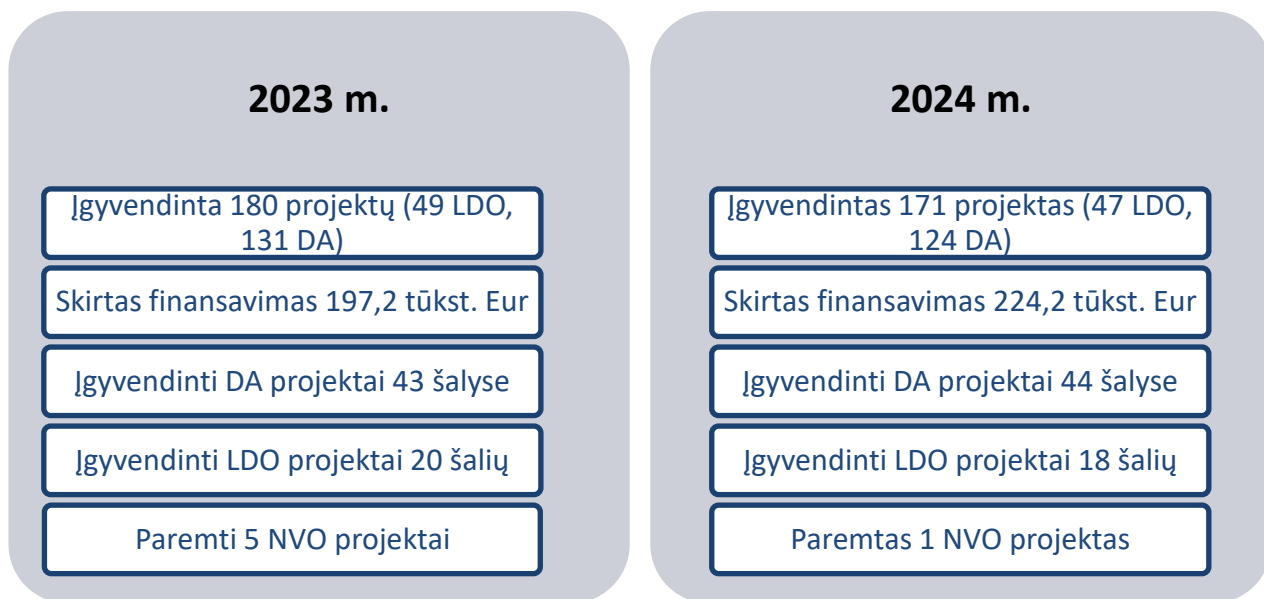
mokyklų ir jų mokinių skaičius išaugo 13 proc. (iki 12 547 mokinių), įsikūrė arba atsikūrė 18 liuanistinių mokyklų ar jų padalinių.

Daug dėmesio skirta Lietuvos diasporos jaunimui, – inicijuotas bendro informacinio turinio apie studijų galimybes Lietuvos aukštosiose mokyklose platformos sukūrimas ir esamų platformų tobulinimas, organizuotas studijų galimybių Lietuvoje pristatymas diasporos jaunimui, atnaujinta Lietuvos diasporos jaunimui skirta stažuočių, praktikos, pažintinių programų Lietuvoje duomenų bazė, organizuota pažintinė Lietuvos institucijų ir įstaigų programa užsienyje studijuojantiems lietuviams, Lietuvos ambasadoriaus JAV fondo stažuatė ateities lyderiams.

Skatindama užsienyje gyvenančių piliečių aktyvumą dalyvauti 2024 m. rinkimuose ir referendume, didesnę diasporos įsitraukimą į Lietuvos nacionalinio saugumo užtikrinimo ir pasirengimo pilietiniam pasipriešinimui veiklą, siekdama stiprinti diasporos organizacijas, URM rėmė ir įgyvendino diasporą telkiančias iniciatyvas: skyrė finansavimą diasporos organizacijų ir Lietuvos diplomatinėms atstovybėms projektams, skatinantiems piliečių dalyvavimą rinkimuose ir referendume; kartu su atstovybėmis įgyvendino informacinę komunikacijos kampaniją (pasiekta apie 768 tūkst. socialinių tinklų vartotojų visame pasaulyje; balsuoti užsienyje užsiregistravo 65 665 rinkėjai).

2024 m. veiklą ryšių su diaspora srityje URM vykdė 50-yje šalių, finansavo 171 Lietuvos diasporos organizacijų (LDO), Lietuvos diplomatinėms atstovybėms ir konsuliniams įstaigoms projektą, taip pat rėmė Lietuvos nevyriausybinėms organizacijoms veiklos projektus, skatinančius diasporos įsitraukimą į Lietuvos gyvenimą ir gerovės joje kūrimą. Bendradarbiaudama su Lietuvos diplomatinėmis atstovybėmis, 2024 m. Lietuvos šaulių sąjunga užsienyje įsteigė 3 naujus padalinius Suomijoje, Jungtinėje Karalystėje ir Danijoje (šiuo metu šaulių padaliniai veikia 12-oje valstybėse).

6 paveikslas. URM finansuota Lietuvos diasporos organizacijų (LDO) ir Lietuvos atstovybių ir konsulinių įstaigų (DA), NVO projektinė veikla 2023–2024 m.

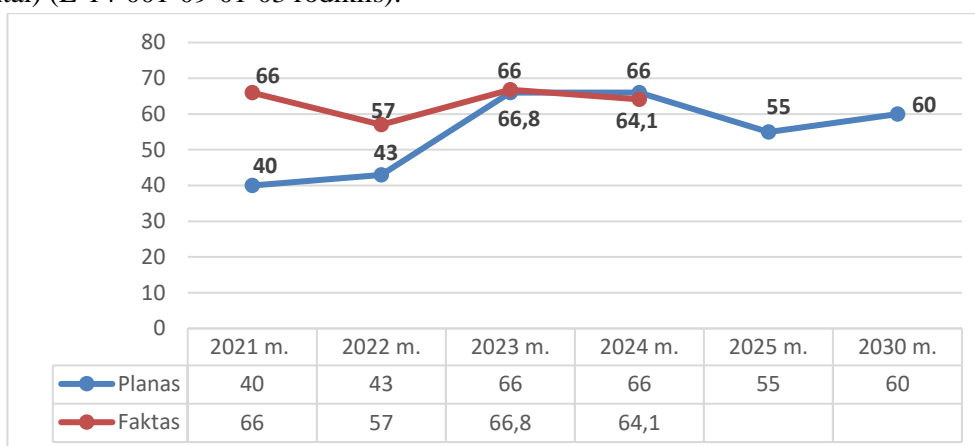
Šaltinis: URM duomenys.

Stiprindamos diasporos įsitraukimą į gerovės Lietuvoje kūrimo veiklą, Lietuvos atstovybės kartu su diasporos organizacijomis įgyvendino investicijoms pritraukti ir eksportui

skatinti skirtą veiklą, Lietuvos ekonominio potencialo pristatymo renginiuose aptarė ekonominės veiklos planus ir užduotis, organizavo Lietuvos atvykstantajam turizmui skatinti skirtus renginius, rengė ir pristatė Lietuvos turizmo standus tarptautiniuose renginiuose. Iš viso įgyvendintos 46 iniciatyvos.

Siekiant įgyvendinti duomenimis grįstą diasporos politiką, 2024 m. URM užsakymu atlikta Lietuvos diasporos nuomonės apklausa. Apklausos rezultatų rodikliu vertinamas užsienio lietuvių įsitraukimas į ekonomines, socialines ir kitas veiklas Lietuvoje (investavimas, verslo kūrimas Lietuvoje, prekyba lietuviška produkcija, turizmo į Lietuvą skatinimas, dalyvavimas savanorystės iniciatyvose ir kt. veiklos). 2024 m. apklausoje dalyvavo 2 243 diasporos atstovai, gyvenantys 76 šalyse. 2024 m. užsienio lietuvių, įsitraukusių į Lietuvos gyvenimą ir gerovės joje kūrimą, dalis sudarė 64,1 proc. Faktinės rodiklio reikšmės svyravimą lėmė tai, kad kasmet apklausiami ne tie patys respondentai (2024 m. 76 proc. respondentų apklausoje dalyvavo pirmą kartą). 2024 m. diasporos apklausos rezultatų duomenimis, sumažėjo respondentų, skatinančių turizmą į Lietuvą (2023 m. – 38 proc., 2024 m. – 31 proc.). 2024 m. apklausos rezultatų paklaida neviršijo 2,2 proc.

7 paveikslas. Užsienio lietuvių, įsitraukusių į Lietuvos gyvenimą ir gerovės joje kūrimą, dalis (procentai) (E-14-001-09-01-03 rodiklis).

Šaltinis: Visuomenės nuomonės ir rinkos tyrimų kompanijos RAIT ir visuomenės nuomonės tyrimų centro „Vilmorus“ apklausų duomenys.

Didindama Lietuvos diasporos pasiekiamumą, 2024 m. URM stiprino komunikacinę veiklą: sukūrė Lietuvos diasporai skirtą interneto svetainę www.globalilietuva.lt ir „Grįžtu LT“ paskyras socialiniuose tinkluose; rengė ir platino URM Globalios Lietuvos departamento mėnesinį naujienlaiškį; diasporai aktualią informaciją skelbė URM administruojamoje „Facebook“ paskyroje „Globali Lietuva“ (metinis paskyros lankomumas – 1,11 mln. vartotojų); informaciją reguliariai platino 462 diasporos organizacijų el. pašto kontaktais. Bendradarbiauta su radijo stotimi „Žinių radijas“ (5 teminių laidų „Protų mankšta“ apie Lietuvos diasporos istoriją ir pasiekimus ciklas), LRT (laida „Lietuvos tūkstantmečio vaikai“).

Lietuvos matomumas ir strateginė komunikacija

2024 m. Lietuva buvo matoma tarptautinėje arenoje. Nors tarptautinių pranešimų apie Lietuvą buvo šiek tiek mažiau nei 2023 m. JAV ir Ukrainoje, kitose šalyse – Vokietijoje, Prancūzijoje, Lenkijoje, Japonijoje – žinomumas apie Lietuvą augo. Daugiausia dėmesio tarptautinėje žiniasklaidoje skirta Lietuvos gynybos, paramos Ukrainai ir Rusijos hibridinių

atakų temoms. Apie Lietuvos užsienio politiką straipsnius publikavo garsiausi tarptautinės žiniasklaidos portalai, įskaitant [Financial Times](#), [Politico](#), [Bloomberg](#), [Telegraph](#). 2024 m. atsakyta į 365 Lietuvos ir užsienio žiniasklaidos užklausas, vidutiniškai į 30 užklausų per mėnesį. Populiariausios užklausų temos buvo Vakarų sankcijų Rusijai ir Baltarusijai taikymas, Lietuvos santykiai su Kinija, Lietuvos narystė ES ir NATO, dvišaliai Lietuvos santykiai su kitomis užsienio valstybėmis, Ukrainoje žuvę ir (ar) galimai sužeisti Lietuvos piliečiai, pasirengimas referendumui dėl Lietuvos Respublikos pilietybės išsaugojimo, konsulinės paslaugos.

2024 m. didėjo visų URM skaitmeninės komunikacijos paskyrų sekėjų skaičius, kartu ir šių kanalų reikšmingumas informuojant Lietuvos visuomenę ir užsienio partnerius apie Lietuvos užsienio politiką: URM „X“ paskyra viršijo 117,8 tūkst. sekėjų skaičių; URM *Facebook* sekėjų skaičius – apie 56 tūkst., pranešimai pasiekė 725,8 tūkst. vartotojų. URM *Instagram* sekėjų skaičius išaugo iki 2,7 tūkst. Eur, žinutės pasiekė 84,2 tūkst. vartotojų. URM *LinkedIn* paskyroje per metus pritraukta 4,3 tūkst. naujų sekėjų, bendras sekėjų skaičius 2024 m. pabaigoje siekė 30,6 tūkst. URM įrašai *LinkedIn* buvo parodyti apie 2 mln. 300 tūkst. kartų. 2024 m. pabaigoje įsteigta URM paskyra socialiniame tinkle *BlueSky*, referendumui skirtai kampanijai viešinti naudotasi *YouTube*.

Dėl karo, mobilizacijos ir režimo represijų Rusijoje ir Baltarusijoje 2024 m. URM buvo akredituota daug užsienio žurnalistų (daugiausia iš Rusijos ir Baltarusijos): 130 asmenys (2023 m. – 185). Atnaujintas Užsienio valstybių žurnalistų akreditavimo prie Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministerijos tvarkos aprašas.

2024 m. tęstas sisteminis dezinformacijos stebėjimas ir su Lietuva susijusių nedraugiškų šalių žiniasklaidos analizė. Siekiant gerinti Lietuvos ir užsienio partnerių supratimą apie skleidžiamus priešiškus naratyvus, rengtos tikslinės strateginės komunikacijos kampanijos: *#StratComRecommends*, tęstinė *#OstrovietsIsNotSafe*, *Words Matter* ir kt. Strateginė komunikacija, Lietuvos istorijos ir kitų svarbių temų sklaida aktyviai vyko ir URM socialiniuose tinkluose. Toliau socialinėje erdvėje buvo telkta partnerių parama Ukrainai, skelbtos kampanijos *Whatever Victory Takes*, *Words Matter*, *Russian War Crimes*, minimos Ukrainai svarbios dienos.

Kova su dezinformacija vykdyta per projektinę veiklą Lietuvos diplomatinėse atstovybėse, bendrauta su švietimo ir kitomis įstaigomis. Tarptautinės strateginės komunikacijos srityje bendradarbiauta ir dalintasi iniciatyvomis su Ukraina, Vokietija, Lenkija, Prancūzija, Latvija ir Estija, taip pat su ES institucijomis.

Kultūrinė diplomatija

2024 m. URM ir Lietuvos diplomatinės atstovybės užsienyje, bendradarbiaudamos su Lietuvos pristatymą koordinuojančiomis ir įgyvendinančiomis institucijomis (Lietuvos kultūros institutu, Lietuvos kino centru, Lietuvos nacionaliniais muziejais, Nacionaline filharmonija ir kt.), įgyvendino 123 kultūrinės diplomatijos projektus užsienyje. Daugiausia dėmesio skirta Diplomato Lozoraičių atmintinų metų minėjimui, Lietuvos narystės NATO ir ES 20-mečiui, Dainų švenčių tradicijos Lietuvoje 100-mečiui, paramai kovojančiai Ukrainai telkti, pristatyti Holokausto atminimą, žydų kultūros paveldą ir tradicijas, Baltijos kelio 35 m. sukakčiai ir kt.

Užsienyje surengta daugiau nei 30 koncertų ir spektaklių, 16 parodų, 37 kino, muzikos ir literatūros festivaliai. Tarp originaliausių projektų – ES ir Ukrainos menininkų kartu sukurtas

grafitis Niujorke, šokio spektaklis negalią turintiems vaikams Turkijoje, operos „Saulės ir jūra“ pristatymas Singapūro visuomenei, miuziklas „Vilna“ apie Vilniaus getą Los Andžele. Pasaulinio masto klasikinio meno festivalyje „Salzburger Festspiele“ pristatytas režisieriaus K. Lupos Valstybinio jaunimo teatro spektaklis „Der Zauberberg“ (pagal vokiečių autoriaus T. Mano romaną „Užburtas kalnas“; pirmą kartą Zalcburgo festivalio istorijoje spektaklis vyko lietuvių kalba). Libereco (Čekijoje) apskrities dailės galerijoje 2024 m. surengta šiuolaikinės Lietuvos dailės XXI a. jaunųjų menininkų darbų paroda, skirta ES ir NATO narystės sukakčiai.

URM prisidėjo prie M. K. Čiurlionio 150-ųjų gimimo metinių minėjimo nacionaliniu ir tarptautiniu mastu 2024–2025 m. priemonių plano parengimo, į pasirengimą įtrauktos ir Lietuvos diplomatinės atstovybės.

Ministerijoje įvyko diskusija apie pirmosios, tarpukariu – vienintelės Lietuvos moters diplomatės M. Avietėnaitės (1892–1984) ir kitų moterų vaidmenį Lietuvos diplomatinėje tarnyboje iki šių dienų. Ministerijoje Magdalenos Avietėnaitės vardu pavadinta salė.

Diplomatų Lozoraičių metai

Su Lozoraičių pavarde susijęs Lietuvos valstybės istorijos šimtmetis. Kelios Lozoraičių kartos dirbo Lietuvai: Stasys Lozoraitis vyresnysis (1898–1983) buvo tarpukario Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministras (1934–1938), Lietuvos Respublikos nepaprastasis pasiuntinys ir įgaliotasis ministras Italijoje, Lietuvos diplomatijos vadovas-šefas egzilyje (1940–1983); Stasys Lozoraitis jaunesnysis (1924–1994) buvo Lietuvos Respublikos nepaprastasis ir įgaliotasis ambasadorius prie Šventojo Sosto, JAV, Italijoje; Kazys Lozoraitis (1929–2007) buvo Lietuvos Respublikos ambasadorius prie Šventojo Sosto ir Maltos ordino. Savo darbais ir visu gyvenimu jie prisidėjo prie Lietuvos gerovės ir vilties gyventi nepriklausomoje Lietuvoje.

8 paveikslas. Diplomatus Lozoraičių metų 2024 m. renginiai Italijoje ir Lietuvoje

Šaltinis: URM duomenys.

Įgyvendindama Lietuvos Respublikos Seimo 2023 m. kovo 28 d. nutarimą Nr. XIV-1859 „Dėl 2024 metų paskelbimo NATO ir Europos Sąjungos, Dainų šventės bei Diplomatus Lozoraičių metais“ ir Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2023 m. gruodžio 20 d. nutarimą Nr. [1022](#) „Dėl Diplomatus Lozoraičių metų minėjimo 2024 metais plano patvirtinimo“, URM kartu su Lietuvos

diplomatinėmis atstovybėmis užsienyje ir Lietuvos institucijomis 2024 m. surengė šiai progai skirtus renginius.

Lietuvoje atidarytos dvi URM inicijuotos istorinės parodos:

- Vilniuje, Signatarų namuose, paroda „[Lozoraičių Lietuva: kai asmeniška tampa politiška](#)“¹⁷ (veikianti iki 2025 m. gruodžio 31 d.). Parodoje pasakojama apie tris Lozoraičių šeimos kartas, kurios aktyviai dalyvavo kuriant modernią Lietuvos valstybę – susigrąžinant ir įtvirtinant jos laisvę.
- Kaune, Nacionaliniame M. K. Čiurlionio dailės muziejuje, paroda „[Lozoraičiai: vilties diplomatija – šimtmetis valstybės naudai](#)“¹⁸. Eksponuojami asmeniniai Lozoraičių šeimos daiktai, muziejaus rinkiniuose saugomos Lozoraičių šeimos dovanotos meno kolekcijos kūriniai, pačių Lozoraičių darytos fotografijos. Parodos kuratorių išleistas dvikalbis leidinys „Lozoraičiai: vilties diplomatija – šimtmetis valstybės naudai“.

Lietuvos ambasadoje Romoje vyko daug renginių, skirtų diplomatų Lozoraičių metams. Diplomatus Lozoraičių metų minėjimas pradėtas Nomedos ir Gedimino Urbonų meninės instaliacijos pristatymu „Museo delle Civiltà“; organizuotas valstybinio Vilniaus kvarteto koncertas Romos Panteone, skirtas kviestiniams svečiams. Renginio Italijos Parlamente metu pristatytas Signatarų namų sukurtas filmas ir organizuota diskusija; taip pat akademinėi bendruomenei Italijoje surengtas viešų paskaitų ciklas apie Diplomatus Lozoraičių veiklą.

Lietuvos ambasadoje JAV kartu su Lietuvos nacionaliniu muziejumi (LNM) ir Signatarų namais surengtas jubiliejinis Diplomatus Lozoraičių metų minėjimas, – pristatytos Lozoraičių nuotraukos, asmeniniai daiktai; skaityta paskaita „Lozoraičių Lietuva“, surengtas muzikinis pasirodymas, A. Juzėno režisuoto dokumentinio filmo „Stasys Lozoraitis jaunesnysis“ peržiūra.

Lozoraičių metams skirti renginiai taip pat įvyko Lietuvos ambasadose Nyderlanduose (diskusija dalyvaujant prof. I. Vaišvilaitei), Varšuvoje ir Seinuose (diskusijos su istoriku dr. A. Kasparavičiumi), Suomijoje (paskaita „Diplomatai Lozoraičiai: nuo laisvės iki vilties ir atgal“).

URM iniciatyva Lietuvos miestų ir miestelių bibliotekose ir muziejuose surengtos 22 dr. Vilmos Bukaitės paskaitos „Diplomatai Lozoraičiai: nuo laisvės iki vilties ir atgal“, jas išklausė 474 lankytojai. Lietuvos nacionalinė filharmonija Vilniaus festivalio metu surengė Lozoraičių metams skirtą koncertą, atminimo renginys vyko ir URM.

Istorinės atminties diplomatija ir paveldo išsaugojimas

2024 m. pradėtas Lietuvai reikšmingo kultūros paveldo užsienyje sisteminis apsaugos ir sutvarkymo aktualizavimas bei teisinės bazės peržiūra, teikta pasiūlymų dėl paveldo užsienyje paieškos, įtraukimo į sąvadus, išsaugojimo, susigrąžinimo ir pažinimo sklaidos koncepcijos sudarymo, taip pat Lietuvos diplomatinių atstovybių (JAV, Lenkijoje, Vokietijoje, Jungtinėje Karalystėje, Brazilijoje, Prancūzijoje, Indijoje, Japonijoje, Kaliningrade, prie UNESCO) ir diasporos įtraukimo.

¹⁷ Parodos kuratorės dr. Marguerite de Merode ir dr. Vilma Bukaitė, konsultantės dr. Giedrė Jankevičiūtė ir Daina Lozoraitis. Parodos pagrindiniai partneriai – URM ir Lietuvos centrinis valstybinis archyvas (LCVA), partneriai – Lietuvos ambasados Vašingtone ir Romoje.

¹⁸ Parodos rėmėjai ir partneriai – URM ir Lietuvos Respublikos kultūros ministerija, LCVA, VDU Išeivijos institutas, Vytauto Didžiojo karo muziejus ir kt.

2024 m. JAV Valstybės departamentui perduota URM nota su JAV esančio Lietuvai reikšmingo nekilnojamojo kultūros paveldo sąrašu, kuris, vadovaujantis 2002 m. Lietuvos ir JAV vyriausybių susitarimu, perduotas JAV Komisijai Amerikos paveldui užsienyje išsaugoti. Rengiamasi pirmajam jungtiniam Lietuvos ir JAV komiteto dėl Lietuvos paveldo JAV susitikimui. Kelti klausimai dėl įvairaus Lietuvos paveldo Lenkijoje išsaugojimo ir sutvarkymo. Pasiękti reikšmingi susitarimai dėl M. K. Čiurlionio mirties vietos Markų-Pustelnikų (Lenkija) pastato išsaugojimo ir restauravimo (sutarta pastatą įtraukti į nacionalinį Lenkijos paveldo registrą), Lietuvai istoriškai svarbių kapinių sutvarkymo, atminimo lentelių Lietuvai reikšmingose istorinėse Lenkijos vietose įrengimo, „Šaltinio“ spaustuvės Seinuose, „Ponary“ kryžiaus ir obelisko Berznykų kapinėse pašalinimo ir kt. Dėl M. K. Čiurlionio įamžinimo užsienyje taip pat spręsti Leipcigo klausimai, – siekiama pakabinti atminimo lentą ant namo, kur gyveno M. K. Čiurlionis, ir atidengti V. Vildžiūno sukurtą M. K. Čiurlionio biustą Leipcigo konservatorijoje. Lietuvos Respublikos prezidentūros ir Lietuvos ambasados Prancūzijoje pastangomis sutvarkytas pasaulinio garso skulptoriaus litvako Ž. Lipšico paminklas Paryžiuje, – lentelėje prie paminklo paminėta Lietuva ir skulptoriaus gimtasis miestas Druskininkai.

2024 m. toliau tęsti su Macikų lagerių komplekso sutvarkymu susiję darbai ir pasiūlymai, URM užsakymu išleista Lietuvos mokslo tarybos patvirtinta antroji mokslinė studija „Macikų lageriai kaip daigianacionalinė nacistinio ir stalininio režimų nusikaltimų aukų atminties vieta. 2-as tyrimų etapas – Macikų lagerių muziejaus istorinės ekspozicijos ir memorialo sukūrimo koncepcija“.

Tęsiant Lietuvos paramą Europos atminties ir sąžinės platformos (PEMC) iniciatyvai dėl Totalitarinių aukų memorialo Briuselyje įrengimo ir siekiant klausimą aktualizuoti, Lietuvos ambasados Belgijoje surengtas pasitarimas su ES šalių ambasadoriais Belgijoje dėl projekto įgyvendinimo.

2024 m. atstovauta Lietuvai Tarptautiniame Holokausto atminimo aljanse (IHRA), Europos Komisijos darbo grupėje ES kovos su antisemitizmu ir žydų gyvenimo būdo puoselėjimo strategijos įgyvendinimo tema, Pasaulio žydų kongreso ir Europos Komisijos Specialiųjų pasiuntinių ir koordinatorių kovai su antisemitizmu grupėje. Susitikimų metu pristatyti Lietuvos veiksmai stiprinant Holokausto atminimą, užkardant antisemitizmą, siekta plačiau skleisti žinių apie žydų gelbėtojus Lietuvoje. Atitinkamai parengtos šios tematikos ataskaitos. ESBO konferencijoje antisemitizmo ESBO regione tema perskaitytas Lietuvos nacionalinis pareiškimas.

Užsienio politikos planavimas ir mokslas

2024 m. URM Strateginio valdymo ir analizės departamento iniciatyva suorganizuoti 8 apskritieji stalai – diskusijos aktualiausiomis Lietuvos ir pasaulio užsienio politikos temomis, surengtos Baltijos valstybių URM politikos planuotojų konsultacijos su Prancūzija ir Turkija, dvišalės konsultacijos su Suomija, Kazachstanu. Parašyta ir išplatinta daugiau nei 20 pažymų, analizių ir ataskaitų aktualiomis politinėmis temomis tokiomis, kaip pasaulio įvykių prognozės, JAV politika, BRICS ir kt.

2024 m. sausį Lietuvos universitetams suorganizuota konferencija, kurios metu aptarti aktualūs akademiniai ir organizacinės veiklos klausimai. 2024 m. atnaujintos/sudarytos URM bendradarbiavimo sutartys su 10 universitetų ir aukštųjų mokyklų (t.y. 9 universitetais ir 1 teisininkų asociacija ELSA). 2024 m. birželį kartu su Lietuvos mokslų tarybos deleguota

URM Mokslo ir inovacijų patarėja organizuota Mokslo diplomatijos konferencija apie dirbtinį intelektą.

Surengtos 8 dvišalės ir daugiašalio formato politikos planavimo direktorių konsultacijos užsienyje ir organizuotos 2 politikos planavimo direktorių konsultacijos Lietuvoje. 2024 m. vyko parengiamieji NATO šalių ir partnerių URM politikos planavimo direktorių susitikimo darbai (renginys įvyko 2025 m. sausio mėn.).

2024 m. aktyviai prisidėta prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo Nr. 998 „Dėl 2021–2030 metų nacionalinio pažangos plano patvirtinimo“ pakeitimo, koordinuotos diskusijos dėl atitinkamų URM rodiklių įtraukimo.

Bendradarbiavimas su Lietuvos savivaldybėmis

2024 m. koordinuojant URM bendradarbiavimą su Lietuvos savivaldybėmis siekta užtikrinti Lietuvos užsienio politikos tikslų įgyvendinimą ir sinergiją su šalies regionine politika, skatinti savivaldybes dalyvauti europinės veiklos projektuose, spręsti savivaldybių paramos Ukrainai, partnerystės su Ukraina klausimus.

Tęsiant savivaldybių įsitraukimą į paramą Ukrainai, pagerbiant Rusijos karinės agresijos aukas, Lietuvos savivaldybės aktyviai dalyvavo įvairiose paramos Ukrainai akcijose, konsultuotos dėl paramos Ukrainai ir ryšių su naujais partneriais Ukrainoje užmezgimo. Toliau plėstas Lietuvos savivaldybių partnerystės su Ukrainos savivaldybėmis tinklas (Borodianka, Chotynas, Konotopas, Myrhorodas, Obuchivas, Luckas, Jasinija, Lvivo jaunimo centras).

Savivaldybės įtrauktos dalyvauti Metų europiečio ir Metų jaunojo europiečio rinkimuose, ES ir NATO dvidešimtmečio renginiuose. Gausėjant baltarusių bendruomenei Lietuvoje, su Vilniaus miesto savivaldybe aptartas klausimas dėl baltarusių stačiatikių religinės bendruomenės pamaldoms ir renginiams tinkamų patalpų, taip pat dėl Vilniuje tęsiančios veiklą baltarusių žmogaus teisių gynimo organizacijos „Viasna“ patalpų ir Baltarusijos demokratinių jėgų vyriausybės klausimų sprendimo.

Savivaldybės konsultuotos dėl santykių su Kinija, bendradarbiavimo su Kazachstanu, Armėnija, Taivanu, Vokietija galimybių, ryšių su Moldovos, Sakartvelo savivaldybėmis užmezgimo, dėl užsienio žurnalistų, II pasaulinio karo laikotarpio kapinių tvarkymo ir kt.

Nuolat bendradarbiauta su Lietuvos savivaldybių asociacija (LSA) sprendžiant paramos Ukrainai ir kitus savivaldybėms aktualius užsienio politikos klausimus, stiprinant tarpusavio koordinaciją, plėtojant abipusiškai naudingus projektus, siekiant stiprinti ryšius ir bendradarbiavimą su užsienio partneriais ir savivaldos lygiu.

Parengta URM nominacija kasmetiniams LSA „Auksinės krivulės“ apdovanojimams – 2024 m. nominacijoje „Už ryšio su diaspora stiprinimą ir kraštiečių grįžimo skatinimą“ apdovanota Jurbarko rajono savivaldybė.

UŽSIENIO POLITIKOS FORMAVIMO IR ĮGYVENDINIMO PROGRAMOS APIBENDRINIMAS

Įgyvendinant valstybės pažangos uždavinį „**Stiprinti atstovavimą Lietuvos interesams tarptautinėje erdvėje ir diasporos politiką**“, Ukrainos atstatymo projektams į Fondą pervesta 12 mln. Eur. Fondo lėšomis atstatyta mokykla ir darželis Borodiankos miestelyje, atnaujinta mokykla Snihurivkos mieste, baigta radiacinės slėptuvės Irpinėje statyba. Baigiamas

įgyvendinti dvišalis paramos Ukrainos stojimui į ES projektas, pradėta įgyvendinti Sužeistųjų ir nuo karo nukentėjusių asmenų reabilitacijos ir reintegracijos Ukrainoje programa, ES ir Lietuvos lėšomis finansuojama naujų slėptuvių statybos Ukrainos mokykloms programa (įgyvendintas **VPNIP 12.6 veiksmas**).

Įgyvendinant tęstinės veiklos uždavinį „**Atstovauti Lietuvos interesams užsienyje ir tarptautinėse organizacijose**“, 2024 m. gegužės–lapkričio mėn. Lietuva sėkmingai pirmininkavo Europos Tarybos Ministrų Komitetui, – dėmesys skirtas paramai Ukrainai, žmogaus teisių apsaugai konfliktų zonose, paramai pilietinei visuomenei, dirbtiniam intelektui, kitiems skaitmeninės laisvės aspektams.

2024 m. penki pagrindiniai Lietuvos prioritetai ES buvo parama Ukrainai, kovojančiai prieš Rusijos agresiją; ES plėtra ir institucinės reformos; ES ekonomikos ir finansų sistema ir ES daugiamandatė finansinė programa; energetinės nepriklausomybės užtikrinimas; vidaus rinkos stiprinimas, ES konkurencingumo skatinimas. Lietuva aktyviai ragino ES šalis teikti Ukrainai ilgalaikę ir pakankamą karinę paramą. 2024 m. patvirtinti trys nauji sankcijų paketai Rusijai ir vienas Baltarusijai, taip pat du nauji ES sankcijų režimai, susiję su Rusija. Aktyviai regioniniu lygmeniu veikta dėl sankcijų įgyvendinimo ir kovos su jų apėjimu: pasirašytas Lietuvos, Latvijos, Estijos, Lenkijos ir Suomijos muitinių vadovų susitarimas dėl vienodų kontrolės priemonių įgyvendinant sankcijas.

2024 m. sausio 10 d. patvirtintas Lietuvos pasirengimo pirmininkauti Europos Sąjungos Tarybai 2027 m. veiksmų planas, įgyvendinti plane numatyti veiksmai, įskaitant suformuotą bendrą su kitomis institucijoms pirmininkavimo 2025–2027 m. biudžetą (įgyvendintas **VPNIP 12.3 veiksmas**).

Telkta tarptautinė bendruomenė tarptautinėms iniciatyvoms užtikrinti visapusišką Rusijos ir Baltarusijos atsakomybę už Ukrainoje vykdomus nusikaltimus: plėstas bendradarbiavimas su TBT dėl Baltarusijos režimo galimų nusikaltimų žmoniškumui, aktyviai tarptautiniais formatais pasisakyta dėl specialaus tarptautinio tribunolo dėl agresijos prieš Ukrainą įsteigimo, dalyvauta sprendžiant klausimus dėl žalos atlyginimo ir kompensacijų už agresiją, aktyviai dalyvauta Rusijos agresijos prieš Ukrainą padarytos žalos registro veikloje, tęstas dalyvavimas TTT dėl neteisėto migrantų įvežimo (Lietuvos byla prieš Baltarusiją). URM peržiūrėjo tarptautines sutartis su Rusija ir Baltarusija, kelias iš jų denonsavo (dėl prekybinių ir ekonominių santykių, tarpvyriausybinių komisijų, investicijų skatinimo ir kt.).

2024 m. telkė pastangas stiprinti Rytų partnerystės politiką, išliko viena tvirčiausių Ukrainos rėmėjų, nuosekliai rėmė demokratines reformas Moldovoje ir Armėnijoje, dėjo pastangas, kad šios šalys artėtų link ES. Išlaikytas dėmesys Rusijos ir Baltarusijos pilietinei visuomenei, pasirašytas Lietuvos Respublikos Vyriausybės ir Europos Tarybos susitarimas dėl bendradarbiavimo steigiant Europos Tarybos informacijos punktą Baltarusijos žmonėms Vilniuje, taip pat susitarimas dėl Europos Tarybos programos „Bendradarbiavimas su Baltarusijos demokratinių jėgų atstovais ir pilietine visuomene skatinimas“ finansavimo (įgyvendintas **VPNIP 12.4 veiksmas**).

Transatlantiniai santykiai buvo intensyvūs, išliko sutelktas dėmesys Lietuvai ir regionui dėl saugumo grėsmių Baltijos regione, besitęsiančios Rusijos karinės agresijos prieš Ukrainą, Lietuvos indėlio stiprinant bendradarbiavimą su IRVR regiono partneriais. Su JAV stiprintas dvišalis bendradarbiavimas, parlamentinė diplomatija, bendradarbiavimas su JAV valstijomis, JAV universitetais ir analitikų centrais. Patvirtintos Lietuvos santykių su JAV strateginės gairės ir jų įgyvendinimo 2025–2027 m. planas, surengta kasmetinė „Sniego susitikimo“ konferencija (įgyvendintas **VPNIP 12.1 veiksmas**). 2024 m. NATO viršūnių susitikime priimti Lietuvai

svarbūs sprendimai dėl atgrasymo ir gynybos laikysenos stiprinimo - Baltijos regiono rotacinio oro gynybos modelio įgyvendinimas priskirtas vyriausiojo sąjungininkų pajėgų vado Europoje atsakomybei; priimtas sprendimas iki 2025 m. NATO viršūnių susitikimo Hagoje parengti rekomendacijas dėl strateginės NATO laikysenos Rusijos atžvilgiu; priimtas 40 mlrd. dolerių vertės įsipareigojimas Ukrainai remti; įsteigta misija „NATO saugumo parama ir mokymai Ukrainai“.

Tarptautinėse organizacijose dėtos pastangos siekiant paramos Ukrainai, kelti klausimai dėl Rusijos atsakomybės Ukrainai, siekta Rusijos ir Baltarusijos izoliavimo. 2024 m. į tarptautines organizacijas buvo išrinkta 13 Lietuvos atstovų, t. y. gerokai daugiau nei planuota. Įvyko kasmetinis URM organizuotas Demokratijos ateities forumas. Baigtas įgyvendinti antrasis veikslių planas „Moterys, taika ir saugumas“ 2020–2024 m.

Intensyviai plėtoti dvišaliai santykiai su Europos valstybėmis, daugiausia dėmesio skirta Lietuvos santykiams su Vokietija, Prancūzija ir Baltijos valstybėmis, taip pat NB8 ir JK. URM prisidėjo prie Lietuvos ir Vokietijos susitarimo dėl bendradarbiavimo gynybos srityje pasirašymo, patvirtintos Lietuvos santykių su Vokietija strateginės gairės. Prancūzijoje surengtas visus metus trukęs gausus renginių Lietuvos sezonas. 2024 m. Lietuva pirmininkavo Baltijos Ministrų Tarybai ir Baltijos Asamblėjai (įgyvendintas **VPNIP 12.2** veiksmas). NB8 formatu intensyviai bendradarbiauta parlamentų, vykdomosios valdžios, finansinio sektoriaus atstovų lygmeniu, NB8 užsienio reikalų ministrai kartu lankėsi Indijoje, Moldovoje, Ukrainoje. Santykiuose su JK pradėtas atnaujinti dvišalio bendradarbiavimo planas, pagrįstas 2022 m. gegužės 23 d. dvišalio bendradarbiavimo deklaracija.

Ekonominė diplomatija – prioritetinga visų Lietuvos diplomatinių atstovybių užsienyje veiklos kryptis, daugiausia dėmesio skirta aukštos pridėtinės vertės prekių ir paslaugų eksportui, Lietuvos gynybos pramonės plėtrai. Didžiausias lietuviškos kilmės eksportas (21,21 mlrd. Eur iš 24,5 mlrd. Eur sumos) buvo į ES, EEE, EBPO, NATO šalis. Stiprinti ekonominiai santykiai su JAV, Vokietija, IRVR šalimis, įsteigtos dvi diplomatų, vykdančių ekonomines funkcijas, pareigybės Lietuvos atstovybėse Izraelyje ir Kanadoje. 2024 m. surengta aukšto lygio konferencija „Atsparios ekonomikos kūrimas ir pasipriešinimas ekonominei prievartai“, skirta aptarti ekonominę prievartą, jos rizikos mažinimą ir tarptautinį atsaką į ekonominę prievartą. Lietuva tapo dar vienos tarptautinės ekonominės organizacijos – IFAD nare. Toliau nuosekliai dvišaliais ir daugiašaliais formatais kelti klausimai dėl Baltarusijos atominės elektrinės saugos.

Indijos ir Ramiojo vandenynų regione Lietuvos pastangos buvo nukreiptos į partnerystę su Japonija, Pietų Korėja, Australija ir Naująja Zelandija stiprinimą, buvo tęsiamas ekonominių ryšių su Taivanu stiprinimas, plėtojamos partnerystės su Indija, Tailandu, Filipiniais, Singapūru, Vietnamu. 2024 m. patvirtintas pirmasis Indijos ir Ramiojo vandenynų regiono veikslių planas, įgyvendintos atitinkamos veiklos. Pasirašytas dvišalis Lietuvos ir Tailando susitarimas dėl vizų režimo panaikinimo diplomatinių ir tarnybinių pasų turėtojams. 2024 m. Lietuvoje įsteigta Pietų Korėjos ambasada (įgyvendintas **VPNIP 12.5** veiksmas).

2024 m. Lietuva nuosekliai stiprino ryšius su Artimųjų Rytų ir Šiaurės Afrikos šalimis, susitikimus išnaudojo Lietuvos paramos Ukrainai klausimams pristatyti, skyrė humanitarinę pagalbą nuo konfliktų nukentėjusiems Jemeno, Palestinos, Libano, Sirijos žmonėms. Įvyko pirmasis Lietuvos ir JAE tarpvyriausybinių ekonominių bendradarbiavimo komisijos posėdis bei Lietuvos ir JAE verslo forumas. Siekta bendradarbiaujant su PAR ir Mozambiku palengvinti Lietuvos piliečių keliones į šias šalis.

Surengti ES ir NATO 20-mečio ir Diplomatų Lozoraičių metų minėjimo renginiai Lietuvoje ir užsienyje, socialiniuose tinkluose telkta parama Ukrainai, skelbtos kampanijos,

kovota su dezinformacija. Lietuva buvo matoma tarptautinėje erdvėje, buvo dažniau minima Vokietijoje, Prancūzijoje, Lenkijoje, Japonijoje. Telkti pasiūlymai dėl Lietuvos paveldo užsienyje paieškos ir išsaugojimo, sudaryti reikšmingi susitarimai dėl M. K. Čiurlionio mirties vietos Lenkijoje pastato išsaugojimo ir restauravimo. Atstovauta tarptautiniuose renginiuose, susijusiuose su Holokausto atminimu.

2024 m. daug dėmesio buvo skirta „Sugrįžtančios Lietuvos“ idėjai įgyvendinti (URM įkurtas konsultacijų centras „Grįžtu LT“), puoselėti lietuvių vienijančią tautinę tapatybę, populiarinti lituanistinį švietimą, skatinti bendruomeniškumą ir pilietiškumą, stiprinti diasporos organizacijas, telktas diasporos jaunimas ir Lietuvos piliečiai dalyvauti 2024 m. rinkimuose. Diasporos veikla vykdyta 50 šalių, įgyvendinti 173 Lietuvos atstovybių užsienyje ir Lietuvos diasporos organizacijų projektai. 2024 m. į Lietuvos diasporos politikos strateginių gairių įgyvendinimo veiksmų planą 2024–2026 m. įsitraukė dvi naujos valstybės institucijos.

UŽSIENIO REIKALŲ MINISTERIJOS VALDYMO PROGRAMA

Užsienio reikalų ministerijos valdymo programos siekis yra įgyvendinti tęstinės veiklos uždavinį „Sudaryti sąlygas veiksmingai, depolitizuotai, profesionaliai diplomatinei tarnybai“. Šiam uždaviniui numatytas rezultato poveikio rodiklis:

R-14-002-12-01-01. Bendras pasitenkinimo darbu indeksas ¹⁹

Įgyvendinant programos uždavinį „Sudaryti sąlygas veiksmingai, nepolitizuotai, profesionaliai diplomatinei tarnybai“, 2024 m. prioritetai skirti diplomatinei tarnybai stiprinti – konkurencingai ir motyvuojančiai diplomatų ir kitų ministerijos darbuotojų atlyginimo už darbą tvarkai. Daug dėmesio skirta konsulinei pagalbai, konsulinėms paslaugoms ir jų prieinamumui, asmenų aptarnavimo kokybei gerinti; valstybinio ir diplomatinio protokolo užtikrinimo veikloms; efektyviai koordinuoti teisminiai procesai, kuriuose dalyvauja URM; siekiant efektyvesnio diplomatinės tarnybos žmogiškųjų išteklių valdymo patvirtintos URM personalo politikos strateginės gairės; optimizuoti vidaus valdymo procesai, susiję su pirkimais, dokumentų valdymu, sutartimis; įdiegta rizikos valdymo politika; patvirtintas naujos redakcijos mobilizacijos valdymo planas, imtasi priemonių kibernetiniam saugumui ir sistemų bei infrastruktūros tinkamam veikimui užtikrinti.

2024 m. nuosekliai buvo vykdoma gyvenimo lygio vietos ir gyvenamųjų patalpų nuomos lygio vietos koeficientų dydžių stebėseną, siekiant atitikties besikeičiančiai ekonominei situacijai užsienio valstybėse ir užtikrinant aktualų su darbu užsienyje susijusių išlaidų ir gyvenamųjų patalpų nuomos išlaidų kompensavimą Lietuvos diplomatinėse atstovybėse dirbantiems diplomatams ir valstybės tarnautojams. Vadovaujantis tarptautinės tyrimų bendrovės AIRINC duomenimis, 2024 m. naujai įvertinti gyvenamųjų patalpų nuomos lygio koeficientai užsienyje pagal kiekvienoje šalyje esančias nekilnojamojo turto nuomos kainas, būsimus ekonomikos pokyčius ir faktines komunalinių mokesčių kainas atskirose vietovėse. Atsižvelgiant į tai, teikti Socialinių ir kitų garantijų, susijusių su darbu Lietuvos Respublikos diplomatinėse atstovybėse, konsulinėse įstaigose ir specialiosiose misijose, dydžių aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimu „Dėl Lietuvos Respublikos tarnybos įstatymo įgyvendinimo“, pakeitimai. Nutarimo projekto svarstymas atidėtas.

¹⁹ 2024 m. tyrimas nebuvo atliktas.

Atsižvelgiant į naujos Devynioliktosios Vyriausybės prioritetus ir šalies ekonominę situaciją, projektas bus teikiamas 2025 m.

2024 m. rugsėjo 16 d. pirmą kartą ministerijos istorijoje pasirašyta URM ir URM darbuotojų profesinės sąjungos Kolektyvinė sutartis, kuri teikia pagrindą toliau gerinti ministerijos darbuotojų darbo sąlygas ir užtikrinti socialines garantijas.

Su ministerijos kompetencija susiję teisės klausimai

Siekiant užtikrinti diplomatų teisę į karjerą ir išspręsti problemas, su kuriomis susiduria diplomatai, grįžę į žemesnes pareigas, dalies diplomatų ir kitų valstybės tarnautojų, dirbančių atstovybėse, sutuoktinių, turinčių mokėti privalomojo sveikatos draudimo įmokas, kitus teisės taikymo praktikos klausimus, URM parengtas ir 2024 m. lapkričio 7 d. Lietuvos Respublikos Seimui pateiktas Lietuvos Respublikos diplomatinės tarnybos įstatymo Nr. VIII-1012 pakeitimo įstatymo projektas. Įstatymo projektu taip pat pasiūlyta spręsti diplomatų rangų suteikimo jų delegavimo ar perkėlimo dirbti į kitas valstybės institucijas metu, diplomatinio pašto ir diplomatinio krovinio gabenimo ir kitas problemas.

Siekiant išspręsti kylančias problemas dėl diplomatų, vykstančių dirbti į Europos išorės veiksmų tarnybą, delegavimo, parengtas ir Lietuvos Respublikos Seimui 2024 m. lapkričio 7 d. pateiktas Lietuvos Respublikos asmenų delegavimo į tarptautines ir Europos Sąjungos institucijas ir užsienio valstybių institucijas įstatymo Nr. X-1262 1 ir 3 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas.

Atsižvelgiant į poreikį specialiųjų atašė, gynybos patarėjų ir jų pavaduotojų (toliau kartu – specialieji atašė) skyrimo principus priartinti prie diplomatų rotacijos tvarkos ir taip užtikrinti jų pakeičiamumą ir kaitą, užtikrinti skaidrią specialiųjų atašė atranką, į ją įtraukiant ir URM atstovų, parengti Lietuvos Respublikos specialiųjų atašė nuostatų, Lietuvos Respublikos gynybos patarėjų nuostatų ir Priėmimo į valstybės tarnautojo pareigas organizavimo tvarkos aprašo pakeitimų projektai (atitinkamai Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2024 m. lapkričio 6 d. nutarimai Nr. 947, Nr. 948 ir Nr. 949). Minėtais nutarimais taip pat įtvirtinta galimybė pratęsti specialiųjų atašė tarnybą Lietuvos nuolatinėje atstovybėje Europos Sąjungoje pirmininkavimo Europos Sąjungos Tarybai 2027 m. metu.

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos Vyriausybės darbo reglamento nuostatomis, 2024 m. gruodį, keičiantis užsienio reikalų ministrams, sklandžiai inicijuotas ir kartu su URM struktūriniais padaliniais parengtas ministro reikalų perdavimo ir priėmimo aktas, kuriame pateikta apibendrinta informacija apie ministerijos struktūrą, pareigybių skaičių, valstybės biudžeto asignavimus, XVIII Vyriausybės programos nuostatų įgyvendinimą, Vyriausybės ir Ministro Pirmininko pavedimų vykdymą, ministerijos naudojamas patalpas, transporto priemonės, antspaudus ir ministerijos archyvo būklę.

Kokybiškai, teisės aktų nustatytais terminais teisiniu požiūriu įvertinti ir derinti URM struktūrinių padalinių rengiami teisės aktų projektai, pagal kompetenciją įvertinti kitų Lietuvos Respublikos institucijų išvadoms gauti pateikti teisės aktų (įstatymų, nutarimų, įsakymų ir kt.) projektai, ministerijos sudaromos sutartys (viešųjų pirkimų (prekių, paslaugų ir darbų), ministerijos bendradarbiavimo su kitomis Lietuvos Respublikos institucijomis, įstaigomis ir organizacijomis, vystomojo bendradarbiavimo, biudžeto lėšų naudojimo, intelektinių paslaugų teikimo, asmens duomenų tvarkymo, rezidencijų ir diplomatinė atstovybių patalpų nuomos, papildomų susitarimų projektai ir kt.).

Efektyviai koordinuoti teisminiai procesai, kuriuose dalyvauja URM: 2024 m. gautos 65 naujos bylos, išnagrinėtos 58 bylos. 2024 m. teismams URM pateikė 27 procesinius dokumentus, dalyvavo 4 nuotoliniuose posėdžiuose.

Konsulinė veikla

2024 m. URM pagrindinis dėmesys skirtas konsulinei pagalbai, konsulinėms paslaugoms ir jų prieinamumui, supaprastinto tranzito schemos patikimumui ir asmenų aptarnavimo kokybei. 2024 m. atlikus Asmens tapatybės kortelės ir paso įstatymo, Konsulinio statuto ir Konsulinio mokesčio įstatymo pakeitimus, į Lietuvos nacionalinę teisę perkeltos 2019 m. birželio 18 d. Tarybos direktyvos (ES) 2019/997, kuria nustatomas ES laikinasis kelionės dokumentas ir panaikinamas Sprendimas 96/409/BUSP, nuostatos.

2024 m. Lietuvos konsulinė tarnyba efektyviai užtikrino konsulinės pagalbos teikimą į nelaimę užsienyje patekusiems Lietuvos ir ES valstybių piliečiams: identifikavo ir suteikė pagalbą 12 prekybos žmonėmis aukų; teikė pagalbą nukentėjusiems, mirties atveju, sulaikytiems ir atliekantiems bausmę piliečiams, – iš viso atlikti 2 337 konsulinės pagalbos veiksmai, praradusiems kelionės dokumentus išduota 3 414 asmens grįžimo dokumentų. Plečiantis kariniam konfliktui Artimuosiuose Rytuose, Lietuvos ir Ukrainos organizuotais specialiaisiais reisais iš Libano padėta išvykti 48 asmenims, tarp jų 27 Lietuvos, 1 Brazilijos, 8 Latvijos, 11 Libano, 1 Palestinos piliečiai.

Siekiant užtikrinti, kad Lietuvos piliečiai atsakingai rinktųsi kelionių kryptis, mobiliojoje programėlėje „Keliauk saugiai“ 2024 m. kelionių rekomendacijos aktualizuotos daugiau nei 200 šalių, programėlę atsisiuntė 12 217 asmenų, t. y. 18 proc. daugiau nei 2023 m., taip pat programėlėje atsirado papildoma skiltis „Ekstremalioji situacija“, skirta registruoti Lietuvos piliečius, kuriems būtų reikalinga skubi evakuacija iš krizės zonos.

2024 m. Lietuvos konsulinė tarnyba iš viso atliko 534 940 konsulinių veiksmų, iš jų – 136 879 konsulinės paslaugos piliečiams, priimti ir išnagrinėti 32 095 trečiųjų šalių piliečių prašymai gauti Šengeno vizą. Palyginti su 2023 m., buvo atlikta 12 proc. daugiau konsulinių veiksmų, iš jų 3 proc. daugiau konsulinių paslaugų piliečiams ir 21,5 proc. mažiau vizų funkcijų (dėl ribojimų šalių agresorių piliečiams). 2024 m. ministerijoje legalizuoti 7 834 dokumentai, 375 dokumentai patvirtinti apostile. Konsulinės įstaigos legalizavo 4 006 dokumentus. Plečiant konsulinių paslaugų prieinamumą 2024 m. surengtos 34 konsulinės misijos, kurių metu aptarnauti 2 794 piliečiai, jiems suteiktos 3 685 konsulinės paslaugos.

Siekiant Jungtinėje Karalystėje didinti konsulinių paslaugų prieinamumą, išorės paslaugų teikėjo biuruose priimta 3 013 prašymų dėl asmens dokumentų išdavimo. Taip pat sėkmingai organizuotas piliečių aptarnavimas mobiliojoje aptarnavimo vietoje Bostone (JK). 2024 m. ir kitose valstybėse pradėtas pasirengimas bendradarbiauti su išorės paslaugų teikėju priimant Lietuvos piliečių prašymus dėl asmens dokumentų išdavimo.

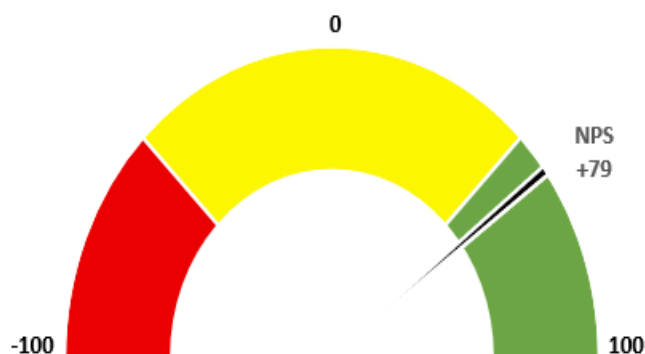
Atsižvelgiant į ES nustatytus prieinamumo asmenims su negalia reikalavimus, 2024 m. atnaujintos konsulinės informacijos interneto svetainė keliauk.urm.lt ir mobilioji programėlė „Keliauk saugiai“. Įgyvendinti pakeitimai leidžia gauti konsulinę informaciją nepriklausomai nuo turimos negalios ar individualių gebėjimų (keliauk.urm.lt svetainės polapis „Gyvenantiems užsienyje“ papildytas skiltimi „Elektroninės paslaugos Lietuvos piliečiams“).

Tęsiant konsulinių paslaugų skaitmenizavimo projektą, 2024 m. parengta Konsulinių procedūrų valdymo informacinės sistemos (KPVS) modernizavimo pirkimo techninė specifikacija, ją taikant pradėtos pirkimo procedūros. Modernizavus informacinę sistemą bus

galima efektyviau teikti konsulinės paslaugas ir pagalbą užsienyje gyvenantiems Lietuvos piliečiams.

2024 m. tęstas kasmet atliekamas asmenų pasitenkinimo konsulinės tarnybos jiems suteiktomis konsulinėmis paslaugomis tyrimas. 2024 m. savo vertinimus pateikė 4 551 respondentas. Metinis klientų rekomendavimo indeksas (NPS) išliko labai aukštas ir siekė + 79 – tai 28 balais daugiau nei planuota siektina reikšmė.

9 paveikslas. Klientų rekomendavimo indeksas pagal NPS (*Net Promoters Score*) metodologiją, pagal kurią vertinamas asmenų pasitenkinimas URM ir diplomatinėmis atstovybėmis bei konsulinėmis įstaigomis teikiamomis konsulinėmis paslaugomis (2024 m.) (V-14-002-12-01-02-01)

Šaltinis: URM duomenys.

2024 m. aktyvi Skambučių centro paslaugos priežiūra ir organizuoti konsultantų mokymai sudarė sąlygas Skambučių centrui kokybiškai atsakyti į visas užklausas, kurių gauta 48 048, t. y. 12 proc. daugiau nei 2023 m. 2024 m. buvo atliktos konsulinės veiklos patikros 10-yje konsulinėse įstaigose, joms pateikta konsulinė funkcijų atlikimo tobulinimo rekomendacijų; dalyvauta viename *Scheval* vertinime. Paklausimams konsulinės informacijos klausimais administruoti taikyta Turinio valdymo sistema (TVS). Bendras TVS gautų ir atsakytų paklausimų skaičius siekė 11 244. Paklausimai pagal tematiką pasiskirstė taip: 1 986 – konsulinė pagalba, 3 272 – dokumentų legalizavimas, 2 495 – užsienio piliečių atvykimas į LR, 3 499 – kiti konsuliniai klausimai.

Įgyvendinant supaprastinto tranzito schemą (STS), 2024 m. buvo priimta 398 017 sprendimų dėl tranzito dokumentų Rusijos Federacijos piliečiams: 10 748 dėl STD ir 387 269 dėl STGD (25 proc. daugiau nei 2023 m.). Vadovaujantis 2023 m. lapkričio 22 d. įsigaliojusi Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) 2023/2667, kuriuo siekiama skaitmenizuoti vizų ir joms prilyginamų dokumentų, leidžiančių kirsti Bendrijos išorės sieną, procedūras, 2024 m. pradėti STS dokumentų skaitmenizavimo darbai.

Valstybinis protokolas

2024 m. Lietuvai užsienyje atstovavo 65 diplomatinės atstovybės ir biurai: 44 diplomatinės atstovybės, įskaitant biurą Palestinoje ir naujai įsteigtą ambasadą Šveicarijoje; 12 konsulinėse įstaigose (9 generaliniai konsulatų ir 3 konsulatų); 8 atstovybės prie tarptautinių organizacijų ir ambasados Kroatijoje Skopjės skyrius (Šiaurės Makedonijoje). Lietuvos diplomatinėms atstovybėms, konsulinėms įstaigoms ir atstovybėms prie tarptautinių organizacijų išlaikyti 2024 m. skirta 69 316,9 tūkst. eurų (darbo užmokesčiui – 17 836,5 tūkst.

eurų, darbuotojų socialinėms garantijoms – 26 927,3 tūkst. eurų, veiklos išlaidoms – 2 646,6 tūkst. eurų). 2024 m. paskirta 18 Lietuvos ambasadorių atstovauti Lietuvai užsienyje.

2024 m. suorganizuoti 56 (2023 m. – 75) oficialių svečių vizitai: 13 užsienio valstybių vadovų ir karališkųjų šeimų atstovų vizitų (Norvegijos kronprinco, Ispanijos karaliaus, Maltos, Bosnijos ir Hercegovinos, Albanijos, Ukrainos, Lenkijos (3), Estijos (2), Latvijos (2) prezidentų vizitai), tarpininkauta rengiant 2 Lenkijos pirmosios ponios vizitus tranzitu, 7 tarptautinių organizacijų vadovų vizitai (Europos Komisijos Pirmininko, išrinktojo Europos Vadovų Tarybos pirmininko, Europos Tarybos sekretoriaus (4), EBPO generalinio sekretoriaus vizitai), 16 užsienio reikalų ministrų darbo vizitų, 6 vyriausybės vadovų darbo vizitai, 12 užsienio šalių valstybių ar vyriausybės vadovų delegacijų Trijų jūrų iniciatyvos (3SI) susitikime. 2024 m. priimta 20 užsienio šalių ambasadorių skiriamųjų raštų. Lietuvai akredituoti 58 užsienio valstybių garbės konsulai iš 46 valstybių.

2024 m. nustatyta tvarka akredituoti užsienio valstybių atstovybių darbuotojai ir jų šeimos nariai (išduoti ir pakeisti 599 akreditacijos pažymėjimai). Išduoti 247 leidimai kitų nei ES ir NATO šalių valstybių orlaivių skrydžiams per Lietuvos oro erdvę; tarpininkauta ar išduoti leidimai dėl 41 užsienio valstybės laivų įplaukimo į Klaipėdos jūrų uostą ir mokslinių tyrimų atlikimo Lietuvos išskirtinėje ekonominėje zonoje.

4 lentelė. Oficialių svečių vizitai Lietuvoje 2023–2024 m.

	2023 m.	2024 m.
Karališkosios šeimos	1	2
Prezidentai	9	11
Tarptautinių organizacijų vadovai	2	7
Užsienio reikalų ministrai	16	16
NATO viršūnių susitikime Vilniuje dalyvavusios užsienio šalių ir tarptautinių organizacijų delegacijos	47	-
Užsienio šalių delegacijos Trijų jūrų iniciatyvos (3SI) susitikime Vilniuje	-	12

Šaltinis: URM duomenys.

Inicijuoti trys Lietuvos Respublikos finansų ministro 2002 m. birželio 21 d. įsakymo Nr. 188 „Dėl Kai kurių užsienio valstybių diplomatinėms atstovybėms ir (arba) konsulinėms įstaigoms taikomos palankesnės arba nepalankesnės atleidimo nuo pridėtinės vertės mokesčio ir akcizų tvarkos aprašo patvirtinimo“ keitimai. Nagrinėtas daugiašalio Techninio susitarimo dėl leidimų judėti per valstybių sienas jūra Europoje projektas ir kiti teisės aktai.

Bendradarbiaujant su Valstybės sienos apsaugos tarnyba prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos, spręstos ES valstybių ambasadų, reziduojančių Minske, darbuotojams kylančios sienos kirtimo problemos.

Žmogiškųjų išteklių valdymas

Siekiant sustiprinti diplomatinės tarnybos žmogiškųjų išteklių valdymą, organizacijos kultūros raidą ir užtikrinti sklandų ministerijos strateginiame veiklos plane numatytų tikslų pasiekimą, 2024 m. gruodžio 2 d. ministro įsakymu patvirtintos Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministerijos personalo politikos strateginės gairės: jomis siekiama sukurti priemones skatinti darbuotojus siekti geresnių veiklos rezultatų, užtikrinti geriausią patirtį darbuotojui visuose vidiniuose organizacijos procesuose, kurti įtraukties ir pagarbos principais grįstą organizacijos kultūrą.

2024 m. pakeistas Diplomatus tarnybinės veiklos vertinimo ir asmenų tinkamumo diplomatinei tarnybai vertinimo tvarkos aprašas ir įdiegtas Diplomatus tarnybinės veiklos vertinimo skaitmeninis sprendinys VERTIS. Pakeistas aprašas reglamentuoja aiškesnius vertinimo kriterijus, – remiamasi ne vien iškeltų užduočių rezultatų įvertinimu, bet ir diplomatus kompetencijų lygiais. Atnaujinta Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministerijos Atlygio politika, – svarbiausi pakeitimai susiję su darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis, atlyginimo nuostatomis. Daug dėmesio ir lėšų buvo skiriama darbuotojų ir vadovų ugdymui, užsienio kalbų mokėjimo tobulinimui, pasirengimui dirbti diplomatinėse atstovybėse, bendradarbiavimui komandose.

Įgyvendinta Personalo vadybos ir delegavimo departamento reorganizacija (departamentas pervadintas į Žmonių ir organizacijos kultūros departamentą), išplėsti departamento veiklos tikslai: formuoti ir įgyvendinti personalo valdymo strategiją ir politiką ministerijoje ir atstovybėse, komunikuoti apie organizacijos kultūrą ir ministerijos, kaip darbdavio, patrauklumo didinimą, formuoti ir įgyvendinti darbuotojų įsitraukimo ir pasitenkinimo darbu didinimo priemones. Nors 2024 m. dėl lėšų trūkumo nebuvo atliktas darbuotojų įsitraukimo į darbą ir pasitenkinimo darbu tyrimas, buvo atlikti darbai, kuriuos vykdant planuotas šio tyrimo atlikimas: peržiūrėtos tyrimo nuostatos, konsultuotasi su ekspertais dėl tyrimo klausimų tikslinimo.

URM personalo srityje svarbi darbuotojų psichologinė gerovė: sudaryta psichologinės pagalbos sutartis, surengti adaptacijos ir grįžtamosios adaptacijos mokymai išvykstantiems ir grįžtantiems iš rotacijos darbuotojams ir jų vaikams. 2024 m. organizuotas renginių ir mokymų, skirtų įvairovei ir įtraukčiai, ciklas. 2024 m. lapkričio mėn. URM prisijungė prie Lietuvos Įvairovės chartijos²⁰ ir tapo jos nare. Remiantis Chartijos dokumentu išpareigota kurti įtraukią darbo aplinką. 2024 m. gegužę–birželį buvo atliktas lygių galimybių liniuotės tyrimas, kurio rezultatai buvo pristatyti rudenį ir tapo pagrindu inicijuoti priemonių planą dėl lygių galimybių įgyvendinimo ministerijoje.

Skatinant diplomatinės tarnybos atvirumą, patrauklumą ir siekiant pritraukti naujų darbuotojų, ministerijoje organizuotas universitetų atstovų susitikimas, dalyvauta kelių Lietuvos universitetų karjeros dienose, taip pat EP organizuotame renginyje jaunimui „European Youth Event 2024“. Be įprastinės galimybės atlikti profesinę praktiką, parengtos

²⁰ Įvairovės chartija – nevyriausybinių organizacijų, vienijančių privataus, viešojo ir nevyriausybinių sektorių organizacijas, siekiančių kurti atvirą ir įtraukią darbo aplinką bei stiprinti savo socialinę atsakomybę. Lietuvos įvairovės chartija yra ES Įvairovių chartijų platformos dalis. Įvairovės chartijos veikia 26 ES valstybėse.

talentų ir mentorystės programos. 2024 m. organizuotas konkursas į diplomatinę tarnybą (įdarbinti 27 nauji diplomatai), įvyko daugiau kaip 60 personalo atrankų.

Įgyvendinama Lietuvos Respublikos asmenų delegavimo į tarptautines ir ES institucijas ar užsienio valstybių institucijas įstatymą, URM vykde delegavimo koordinavimą. 2024 m. deleguoti 56 asmenys, taip pat atrinkti kandidatai į ES ir ESBO rinkimų stebėjimo misijas.

Diplomatinės tarnybos sauga

2024 m. dalyvauta 3 planiniuose atsakingų institucijų patikrinimuose (dėl Lietuvai perduotos įslaptintos informacijos, Vyriausybinių plačiajuosčio šifruotojo duomenų ir balso perdavimo tinklo darbo vietų ir URM įslaptintos informacijos apsaugos būklės), įgyvendintos rekomendacijos. Patvirtintas naujos redakcijos URM mobilizacijos valdymo planas, atnaujintas ir nuolat naujinamas Civilinės mobilizacijos personalo rezervo (CMPR) sąrašas, taip pat atnaujinta ministerijos Ekstremaliųjų situacijų operacijų centro ir Mobilizacijos valdymo grupės sudėtis. Atlikta 15 Lietuvos Respublikos diplomatinių atstovybių užsienyje planinių patikrinimų. URM darbuotojams surengti mokymai apie grėsmes ir ekstremaliąsias situacijas. Dalyvauta stalo pratybose „Krizių valdymo ir civilinės saugos sistemos subjektų veiksmai gaisro, kurio metu išskiria cheminė tarša, ir teroristinio išpuolio viešojoje vietoje metu“ ir Nacionalinėse mobilizacinės sistemos patikrinimo pratybose „Vyčio Skliautas 2024“. Surengti mobilizacijos sistemos mokymai ministerijoje.

Aptikti 3 kritinio lygio kibernetiniai incidentai, sudaryti jų užkardymo planai; įdiegti nauji kibernetinės stebėsenos įrankiai ir atnaujintos saugos stebėjimo sistemos. Į kibernetinių grėsmių aptikimo sistemą įdiegtos grėsmių žvalgybos priemonės, pradėtos taikyti OSINT žvalgybos priemonės.

Užtikrinant diplomatinės tarnybos institucijų (DTI) užsienyje elektroninių apsaugos sistemų (įsibrovimo ir apiplėšimo pavojaus signalizavimo, įeigos kontrolės, vaizdo stebėjimo sistemos) (EAS) infrastruktūros tinkamą funkcionavimą ir stiprinimą, įrengtos ir (ar) modernizuotos šešios EAS DTI užsienyje, atliktas penkių EAS remontas ir (ar) plėtra, įsigyta septyni komplektai EAS įrangos, reikalingos apsauginėms sistemoms modernizuoti. Užtikrinant diplomatinės tarnybos institucijų personalo patikimumą, organizuotos 313 asmenų patikimumo patikros.

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2023 m. rugpjūčio 30 d. nutarimu Nr. 686, atliktas paslaugų pirkimas ir įdiegtos privačios apsaugos tarnybos objekto fizinės apsaugos paslaugos: nuo 2024 m. rugsėjo 1 d. URM pastatą ir jo teritoriją pradėjo saugoti privati apsaugos tarnyba.

IT sritis

2024 m. patvirtintos Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministerijos informacinių technologijų valdymo 2024–2028 m. strateginės gairės, kurių tikslas – užtikrinti valdomų ir tvarkomų informacinių sistemų ir jų sudarančios infrastruktūros vystymą ir atnaujinimą laiku, konsulinių paslaugų skaitmenizavimo plėtrą ir sklandų aptarnavimą elektroninėje erdvėje, valstybės informacinių išteklių konsolidavimo ir informacinių sistemų modernizavimą bei kibernetinės erdvės saugumo didinimą. Atsižvelgiant į tai, 2024 m. buvo atliktos veiklos, kuriomis siekta pagerinti informacinių sistemų veikimą, vartotojų patirtį ir duomenų saugumą,

taip pat imtasi priemonių kurti naujas programas ir atnaujinti esamas (lėšų skirta iš IT tęstinėms veikloms skirto biudžeto ir iš investicinio projekto URMIS asignavimų).

Sudaryta sutartis su Valstybės skaitmeninių sprendimų agentūra (VVSA) dėl centralizuoto *Microsoft* licencijų ir kompiuterizuotų darbo vietų įrangos teikimo ministerijai: VSSA perdavė URM 1 300 *Microsoft* licencijų, 830 nešiojamųjų kompiuterių ir 1 660 monitorių. Centralizuotas IT išteklių teikimas leis sutaupyti URM lėšų. Sudaryta nauja sutartis dėl spausdinimo paslaugų teikimo ministerijoje.

Investicinis projektas

2024 m., įgyvendinant investicinį URM projektą URMIS, panaudota 869 tūkst. Eur. Lėšos skirtos naujoms ir esamoms svetainėms ir taikomoms programoms (Griztu.lt ir URM.lt, „Fivasa“, diplomatų vertinimo sprendimas VERTIS ir kt.) kurti ir atnaujinti. Daug dėmesio skirta kibernetiniam saugumui stiprinti, naujoms ugniasienėms įsigyti, atnaujinti įrenginių gamintojo palaikymą, investuota į darbo vietų atnaujinimą Lietuvos diplomatinėse atstovybėse Kanadoje, Didžiojoje Britanijoje, JAV, Sakartvele, LNAES. Įsigytas specializuotas spausdintuvas įrašams diplomatinuose pasuose daryti, duomenų diodas ir konsulinių langelių pasikalbėjimo įranga, taip pat atitinkamo tipo kompiuterių.

Turto valdymas

Įgyvendinant 2024 m. patvirtintų Lietuvos Respublikos diplomatinių atstovybių nekilnojamojo turto ir transporto valdymo strateginių 2024–2033 metų gairių nuostatas, parengta atstovybių ir rezidencijų patalpų įrengimo (stiliaus gairių) standarto sukūrimo techninė užduotis ir su Lietuvos dailės akademija pasirašyta sutartis, pagal kurią Akademija įsipareigojo sukurti autorinį kūrinių „Lietuvos diplomatinių atstovybių interjerų projektavimo dizaino strategija ir Lietuvos diplomatinių atstovybių interjerų įrengimo gairės“. 2024 m. pasirašyti du bendrų patalpų (kolokacijos) projektai (MOU) Maskvoje su Norvegijos ir Estijos URM dėl gyvenamųjų patalpų suteikimo šių šalių diplomatams Lietuvos Respublikos ambasadoje Rusijoje (nauda: efektyviau išnaudojamas laisvas atstovybės valdomas gyvenamasis plotas ir taupomos biudžeto lėšos).

2024 m. Lietuvos diplomatinių atstovybių užsienyje remontavimui skirta 1 251 tūkst. Eur. Svarbiausi įgyvendinti projektai – Lietuvos Respublikos atstovybė Sakartvele (pastato įrengimas), Latvijoje (kapitalinis pastato remontas), Generaliniame konsulate Miunchene (patalpų įrengimas), nuolatinėje atstovybėje prie Europos Tarybos ir nuolatinėje atstovybėje prie Europos Sąjungos (išnuomos papildomos patalpos Lietuvos pirmininkavimui ES Tarybai, atlikti reprezentacinių salių ir kitų patalpų remonto darbai). Baldams Lietuvos atstovybėms įsigyti skirta 442 tūkst. Eur. 2024 m. buvo pakeista ir išnuomota 17 naujų rezidencijų, pratęstos 2 rezidencijų nuomos sutartys.

2024 m. kitai valstybės biudžetinei įstaigai valdyti, naudoti ir disponuoti patikėjimo teise perduotas Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministerijos funkcijoms vykdyti nereikalingas valstybės ilgalaikis materialusis turtas.

2024 m. Lietuvos diplomatinėse atstovybėse pradėta eksploatuoti 13 naujų tarnybinių automobilių (iš viso naudojami 137 tarnybiniai automobiliai). 11 iš jų buvo įsigyti nuosavybės teise, 2 naudojami pagal veiklos nuomos sutartis. Siekiant užtikrinti racionalų ir taupų valstybės biudžeto lėšų naudojimą, 3 automobiliai perkelti naudoti į kitas atstovybes.

Dokumentų valdymas

Dokumentų valdymo sistemoje skaitmenizuoti beveik visi raštai, ministerijoje ir atstovybėse išplėstas kvalifikuoto el. parašo ir „Avilio“ sistemos elektroninio parašo naudojimas, įdiegta e. pristatymo subdėžučių funkcija. „Avilio“ sistemoje pridėti nauji finansų valdymo srities šablonai, pateiktos prekių, paslaugų ir darbų užsakymų paraiškų pagal sudarytas centralizuotų pirkimų sutartis pildymo instrukcijos. Optimizuotas 2024 metų dokumentacijos planas – bylų sumažėjo nuo 8 040 2021 m. iki 7 303 2024 m. Ministerijoje pagal ADOC specifikaciją rengtų elektroninių dokumentų skaičius 2024 m. sudarė ne mažiau kaip 20 proc. visų ministerijoje administruojamų dokumentų.

5 lentelė. Dokumentų skaitmenizavimo procesas URM 2021–2024 m.

Laikotarpis (metai)	Skaitmeninti dokumentai	El. kvalifikuotu parašu pasirašyti dokumentai (ADOC), proc.	El. dokumentai, pasirašyti nekvalifikuotu parašu, proc.	Bendras el. dokumentų kiekis, proc.	Popieriniai dokumentai, proc.
2021	24 810	5 463 (22,02 %)	11 847 (47,75 %)	69,77 %	7 500 (30,23 %)
2022	30 416	7 513 (24,7 %)	15 939 (52,4 %)	77,10 %	6 964 (22,9 %)
2023	32 950	9 407 (28,55 %)	19 242 (58,4 %)	86,95 %	4 301 (13,05 %)
2024	60 043	16 523 (27,52 %)	37 627 (62,67%)	90,19%	5 893 (9,8%)

Šaltinis: URM duomenys.

Viešieji pirkimai

2024 m. patikslinta [supaprastintų viešųjų pirkimų tvarka](#), susijusi su pirkimais Lietuvos diplomatinėse atstovybėse, taip pat su kitų perkančiųjų organizacijų, kurios užsienyje įsigyja prekių, paslaugų ar darbų, skirtų užsienyje esantiems jų padaliniais, kariniams atstovams ar specialiesiems atašė arba užsienyje vykdomiems vystomojo bendradarbiavimo ir kitiems projektams.

6 lentelė. URM žalieji pirkimai 2021–2024 m.

Metai	Žaliųjų pirkimų vertė, proc.
2021	7,4
2022	74,7
2023	49,7*
2024	100

Šaltinis: URM duomenys.

* Pabrėžtina, kad 2023 m. toks procentas susidarė dėl 4 pirkimų, kurie buvo atliekami NATO viršūnių susitikimo renginiui, jų vertė viršijo 6 milijonus eurų, bet, pagal VPT, tai nebuvo įsipareigojimai NATO, todėl LRV nutarimo išimtis netaikoma. Be šių pirkimų URM žaliųjų viešųjų pirkimų vertė viršytų 90 proc.

Ministerijoje buvo siekiama optimizuoti ir centralizuoti pirkimus. 2024 m. įvykdyti 9 pirkimai jungiant to paties tipo pirkimo objektus ir sudarytos ilgalaikės sutartys. Atsižvelgiant

į sudarytų ilgalaikių sutarčių skaičių, ateityje URM turėtų mažėti mažos vertės pirkimų ir sąskaitų skaičius.

Atsižvelgiant į Vyriausybės 2010 m. liepos 21 d. nutarimo Nr. 1133 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2007 m. rugpjūčio 8 d. nutarimo Nr. 804 „Dėl Nacionalinės žaliųjų pirkimų įgyvendinimo programos“ patvirtinimo“ nuostatas, 2024 m. padidintos URM žaliųjų pirkimų apimtys (pasiekė 100 proc.).

Vidaus auditas ir kontrolė

2024 m. buvo atlikti 7 vidaus auditai: vienas ministerijoje dėl tikslinių lėšų panaudojimo (pateiktos išvados ir rekomendacijos, kaip stiprinti lėšų panaudojimo kontrolę) ir šeši Lietuvos diplomatinėse atstovybėse (ambasadose JAV, Indijoje, Estijoje ir Belgijoje, konsulate Sovetske, nuolatinėje atstovybėje Europos Sąjungoje). Atlikus sisteminių ministerijos vidaus auditą dėl tikslinių lėšų naudojimo, pateiktos išvados ir rekomendacijos URM vadovybei ir atitinkamiems padaliniams. URM vadovybei pateikta Lietuvos atstovybėse atliktų vidaus auditų apibendrinamoji pažyma, atitinkamoms institucijoms laiku parengta ir pateikta 2023 m. URM vidaus audito skyriaus veiklos ataskaita, atliktas pažangos stebėjimas dėl audituojamų subjektų įgyvendinamų audito rekomendacijų įgyvendinimo.

2024 m. parengtas URM Generalinės inspekcijos vykdomų tikrinimų (inspekcijų) tvarkos aprašo projektas, pakeistas URM vidaus kontrolės tvarkos aprašas ir patvirtinta ministerijos rizikos valdymo politika: įdiegus naują rizikos valdymo sistemą, URM padaliniai ir atstovybės identifikavo rizikos atvejus, jų priežastis, įvykius ir poveikio sritis, sudarė rizikos valdymo priemonių planus. Siekiant įgyvendinti korupcijos prevencijos priemones, vykdytas ministerijos rengiamų teisės aktų antikorporacinis vertinimas (įvertinti 7 teisės aktų projektai). Korupcinio pobūdžio pažeidimų ministerijoje nenustatyta, atsparumo korupcijai vertinimo klausimais pradėta bendradarbiauti su „Skaidrumo akademija“. Analizuotos ir spręstos konfliktinės situacijos ministerijoje ir atstovybėse, atlikti 5 tarnybinio nusižengimo tyrimai, ištirti asmenų pateikti skundai. Stebėtas ir prižiūrėtas ministerijos lobistinės veiklos ir darbuotojų privačių interesų deklaravimas, atliktas vienas neplaninis patikrinimas Lietuvos ambasadoje Londone.

Tvarios diplomatijos projektas

URM tęsė Tvarios (žalios ir skaitmeninės) Lietuvos diplomatinės tarnybos gaires įgyvendinančius projektus. Buvo sėkmingai įgyvendinamas dokumentų, vaizdo, garso įrašų, fotografijų skaitmenizavimo ir archyvavimo projektas (įdiegtas fotodokumentų, vaizdo ir garso įrašų valdymo sprendinys „PhotoPrism“ (suarchyvuota ir sistemoje saugoma daugiau nei 25,8 tūkst. URM fondo ir Lietuvos diplomatinėse atstovybėse perduotų fotodokumentų, vaizdo įrašų), tęstas duomenų skaitmenizavimas, sukurtas elektroninis archyvas. Dalis nuolat saugomų ministerijos dokumentų fondų perduota į Lietuvos valstybės naująjį archyvą saugoti, suvesti ir suskaitmeninti, taip pat perduoti saugoti URM suarchyvuoti elektroniniai dokumentai.

Tęsiant Nekilnojamojo turto administravimo pagal tvarumo principus projektą, ministerijos kieme įrengtos keturios dvivietės elektromobilių įkrovimo stotelės, išigyjant tarnybinius automobilius rinktasi mažiau taršius (2024 m. Lietuvos diplomatinėse atstovybėse mažiau taršių tarnybinių transporto priemonių skaičius padidėjo 10 proc.), ministerijoje

neefektyvūs šviestuvai pakeisti į LED šviestuvus (2024 m. bendras elektros suvartojimas palyginti su 2019 m. sumažėjo 5,5 proc.), sumontuoti nauji geriamojo vandens tiekimo maišytuvų aeratoriai (bendras geriamojo vandens suvartojimas palyginti su 2019 m. sumažėjo 46 proc.).

UŽSIENIO REIKALŲ MINISTERIJOS VALDYMO PROGRAMOS APIBENDRINIMAS

Įgyvendinant **tesinės veiklos** uždavinį „**Sudaryti sąlygas veiksmingai, depolitizuotai, profesionaliai diplomatinei tarnybai**“, prioritetai skirti diplomatinei tarnybai stiprinti ir URM darbuotojų socialinėms garantijoms užtikrinti. 2024 m. pirmą kartą ministerijos istorijoje pasirašyta URM ir URM darbuotojų profesinės sąjungos Kolektyvinė sutartis, kuri leis toliau gerinti ministerijos darbuotojų darbo sąlygas ir užtikrinti socialines garantijas. Siekiant užtikrinti diplomatų teisę į karjerą ir išspręsti su tuo susijusias problemas, Seimui teikti Lietuvos Respublikos diplomatinės tarnybos pakeitimo įstatymo, taip pat Lietuvos Respublikos asmenų delegavimo į tarptautines ir ES institucijas ir užsienio valstybių institucijas įstatymo pakeitimo projektai. Parengti ir patvirtinti specialiųjų atašė ir kitų spec. atašė skyrimo principai, į skyrimo procesą įtraukta ir URM atstovų.

2024 m. daugiausia dėmesio skirta konsulinei pagalbai, konsulinėms paslaugoms ir jų prieinamumui, asmenų aptarnavimo kokybei. Atlikti 2 337 konsulinės pagalbos veiksmai, daugiau nei pusė milijono konsulinių veiksmų. Atnaujinta interneto svetainė keliauk.urm.lt ir mobilioji programėlė „Keliauk saugiai“. Atliktas asmenų pasitenkinimo konsulinėmis tarnybos jiems suteiktomis konsulinėmis paslaugomis tyrimas, – klientų pasitenkinimo rodiklio reikšmė siekė + 79, paslaugų teikimo kokybė įvertinta kaip labai gera.

2024 m. Lietuvai užsienyje atstovavo 65 diplomatinės atstovybės ir biurai, naujų atstovybių 2024 m. nebuvo atidaryta. Lietuvos atstovybių išlaikymui skirta 69,23 mln. Eur iš bendro 138,1 mln. Eur URM skirto biudžeto.

Siekiant gerinti URM veiklos efektyvumą, patvirtintos URM personalo strateginės gairės, optimizuoti vidaus valdymo procesai, susiję su viešaisiais pirkimais, dokumentų valdymu, įdiegta rizikos valdymo politika, patvirtintas naujos redakcijos Mobilizacijos valdymo planas, dėtos pastangos užtikrinti didesnę URM kibernetinį saugumą, IT sistemų ir infrastruktūros veikimą.